

PIT

SÒAN

E

CHH

HÀK.

Thâu chit pún.

E - M Ñ G :

KÓ-LÔNG-SŪ, CHUI-KENG-TÔNG ÌN.

1897.

PIT SOÀN Ê CHHO HAK.

Sng-siàu ê hoat-tō m̄nā chit-ê. Kiam-chhái beh
 óh sng-siàu ê chho-hak-tiā-tiā chiū ēng sng-pôaⁿ
 khiok oe-tsòe-tit, nā-si beh kang-khiū sò-hak khah-
 chhim ê lí, tióh kiáh-pit lâi-siá chiah oe.

Chiang-Tsoân cheng-lâng só-sng-ê, kan-ta sī chiⁿ-
 gún hit-hō siàu, chiū só-bat-ê, kan-ta sī sng-pôaⁿ ê
 hoat-tō tiā-tiā, só-í pêng-sī kiò chit-ê hoat-tō
 tsòe Soàn-hoat. Kiáh-pit lâi-siá iā chin-chiàⁿ sī soàn-
 hoat, chóng-sī, ài hun-piat-i, thang kiò-chòe Pit-
 Soàn.

Beh óh chit-ê Pit-Soàn ê hoat-tō tióh tui chho-
 hak khí, chiah thang chiām-chiām kàu Tui-sò Tāi-
 sò, Sam-kak-hoat, kap sò-hak hiab-ê khah-chhim
 ê hong-hoat. Chiong chit-pún chho-hak hō-hak-
 seng óh, ì-sù m̄-sī beh hō-in, òh-liáu, thang kóug:
 “Taⁿ beng-pék-lah”! sī beh hō-in lióh-lióh-á tsai sò-
 hak ê ì-bī tiā-tiā, ng-bāng lāng-lāng oe him-bō-
 koh chit-pún khah-chhim-ê.

SÒ BOK.

Beh kiáh-pit lâi sng-siàu tióh ū tiā-tiá ê Sò-
 bok thang-siá. Chit-pún-chheh-lāi só-ēng-ê pún sī
 A-lat-pek kok chhut; āu-lāi pát-kok ê lāng; khòaⁿ-
 i put-chí hó-ēng lâi óh-i.

Chit-hō ê sò·-bók kiōng ũ tsáp-ê, chiū-sī:

0, không.	4, sì.	7, chhit.
1, chít.	5, gō·.	8, poeh.
2, nng.	6, lăk.	9, káu.
3, sa ⁿ .		

Chiah-ê sò·-bók tiōh hák-síp kàu oe jīn-bēng sòa-siá hó-khòaⁿ. Siá, lóng tiōh pīⁿ-tōa.

Beh siá khah-tōa-tiâu ê siâu, chiū sò·-bók chit-ê bô kàu. Tùi tsáp í-chiūⁿ, sò·-bók tiōh nng-ê, tùi pah í-chiūⁿ tiōh saⁿ-ê; chhin-chhiūⁿ 10, it-tsáp, 100, chit-pah.

KÌ-SIÀU Ê HOAT-TÔ.

Beh hun-piat siâu ê tōa-sòe, iâu-kín tiōh khòaⁿ sò·-bók kú-ūi, iā tiōh tùi tiāⁿ-tiōh ê ũi lâi sng-khí. Sng-khí tiōh tùi chiāⁿ-pēng, chiū thâu-chit-ūi kiò-tsòe toaⁿ ê ũi, tē-jī tsòe tsáp ê ũi, tē-saⁿ tsòe pah ê ũi, tē-sì tsòe chheng ê ũi, tē-gō· tsòe bân ê ũi.

Siat-sú siá 35. Chit-tiâu-siâu ũ nng-ūi. Toaⁿ ê ũi ũ 5, chiū-sī gō·-ê. Tsáp ê ũi ũ 3, chiū-sī saⁿ-tsáp, só-í chit-tiâu-siâu tiōh thák: saⁿ-tsáp-gō·.

Siat-sú siá 409. Chit-tiâu-siâu ũ saⁿ-ūi. Toaⁿ ê ũi ũ 9, chiū-sī káu-ê. Tsáp ê ũi ũ 0, chiū-sī không. Pah ê ũi ũ 4, chiū-sī sì-pah. Só-í chit-tiâu-siâu tiōh thák sì-pah không káu-ê, á, sì-pah lian káu-ê.

Siat-sú siá 12345. Chit-tiâu-siâu ũ gō·-ūi. Toaⁿ ê ũi ũ 5, chiū-sī gō·-ê. Tsáp ê ũi ũ 4, chiū-sī sì-tsáp. Pah ê ũi ũ 3, chiū-sī saⁿ-pah. Chheng ê ũi ũ 2, chiū-sī nng-chheng. Bân ê ũi ũ 1, chiū-sī chit-bân. Só-í chit-tiâu-siâu tiōh thák: chit-bân nng-chheng saⁿ-pah sì-tsáp-gō·.

Eng sò·-bók lâi kì-siâu, lóng tiōh chiâu chit-ê hoat-tô. Toaⁿ ê ũi tsòe pún: nā chìn chit-ūi chiū ke siâu ê giáh tsáp pē: koh chìn chit-ūi, chiū koh ke

hit-ê giáh tsáp-pē: Kiám-chhái siàu bô kàu toaⁿ-ūi,
chiū tióh kì 0 lāi lâu i ê ūi: í-siōng lóng tióh án-ni,
chhin-chhiūⁿ ē-bīn ū pāi-liát.

4 sì-ê

44 sì-tsáp-sì

444 sì-pah sì-tsáp-sì

4004 sì-chheng liân sì-ê

40040 sì-bān liân sì-tsáp

400000 sì-tsáp-bān

4000000 sì-pah-bān

40000000 sì-chheng-bān

400000004 sì-ek liân sì ê

4000000000 sì-tsáp-ek

40000000000 sì-pah-ek

400000000000 sì-chheng-ek

Iū-koh chìn, chiah ū tiāu, tsáp-tiāu, pah-tiāu,
chheng-tiāu, keng, tsáp-keng, ūn-ūn kàu kai, ché,
jióng, kō, kàu, cheng, tsai, kék.

Ē-bīn chiah-ê-siàu, sūi-tiāu tióh thák

1. 25 ; 50 ; 150 ; 106 ; 1000 ; 10001 ; 10010.

2. 560040 ; 4110404 ; 600060006.

3. 108060 ; 46287538162832586450.

Ē-bīn chiah-ê-siàu tióh, sūi-tiāu, ēng sò-bók siá.

1. Jī-tsáp ; saⁿ-tsáp-it ; sì-tsáp-jī ; gō-tsáp-saⁿ ; lák-tsáp-sì ;
chhit-tsáp-gō ; poeh-tsáp-lák ; káu-tsáp-chhit.

2. Pah-gō ; chit-pah-liân-gō ; nng-pah-it ; saⁿ-á-saⁿ ; poeh-
pah-tsáp-it ; káu-á-lák ; chhit-pah-jī-tsáp-káu.

3. Chit-chheng ; nng-bān ; saⁿ-tsáp-bān ; gō-chheng-bān ;
lák-ek ; chhit-pah-ek ; poeh-chheng-ek ; káu-tiāu ; chit-pah-
keng ; sì-tsáp-kai.

4. Saⁿ-bān liân lák-tsáp-sì ; sì-chheng-poeh ; nng-pah-ek liân
saⁿ-chheng-jī ; chit-chheng nng-pah saⁿ-tsáp-sì-tiāu gō-chheng

lák-pah-ek káu-chheng chít-pah jī-tsáp-saⁿ-bân. Sî-chheng tiâu lân gō·pah ; sî-chheng-keng saⁿ-ek lân gō·ê.

5. Saⁿ-kai lân gō·pah ; sî-keng poeh chheng chhit-pah sî-tsáp-jī-tiâu lân gō·pah-ek. Sî-ek lân lák-ê ; lák-pah-ek saⁿ-bân lân lák-pah-lák.

Chí lák-ê kì-hō iā tiòh hák-síp kàu oe jīn-bêng sòa siá hó-khòaⁿ.

+ (thiⁿ) ì-sù chīu-sī iū-chhiú ê siâu tiòh thiⁿ-chham tsó-chhiú-ê, khòaⁿ kiōng jōa-tsōe.

— (kiám) ì-sù chīu-sī iū-chhiú ê siâu tiòh tui tsó-chhiú-ê khau-khí-lai, khòaⁿ chhun jōa-tsōe.

× (siong-sêng) ì-sù chīu-sī iū-chhiú tsó-chhiú ê siâu tiòh siong-sêng khòaⁿ tit-tiòh jōa-tsōe.

÷ (pun) ì-sù chīu-sī tiòh ēng iū-chhiú ê siâu lai pun tsó-chhiú-ê.

= (pīⁿ-pīⁿ) ì-sù chīu-sī iū-chhiú, tsó-chhiú ê siâu pīⁿ-tōa.

∴ (số·í).

Siat-sú siá $3 + 4 = 7$, ì-sù chīu-sī 3 kap 4 kiōng tsòe 7.

$5 - 3 = 2$ ì-sù chīu-sī 5 kiám 3 chhun 2.

$5 \times 4 = 20$ ì-sù chīu-sī 5 kap 4 siong-sêng chīu tit-tiòh 20.

$20 \div 4 = 5$ ì-sù chīu-sī, ēng 4 lai pun 20 chīu tit-tiòh 5 ; in-iū 20 chiok 4 gō·pē.

KA-HOAT.

Ēng kúi-nā tiâu-siâu háp-kiōng tsòe chít-tiâu, hō tsòe Ka-hoat, iā thang kiò tsòe Ke-hoat.

3 ke 5, háp-kiōng poeh-ê: 8 ke 7, háp-kiōng 15. Kiám-chhái ù saⁿ-tiâu á-sī sî-tiâu, chīu nng-tiâu tiòh siong-ka, khòaⁿ háp-kiōng kúi-ê, chia số tit-tiòh ê siâu tiòh kap tē-saⁿ-tiâu siong-ka. Siat-sú 5, 7, 8, 4 beh siong-ka, chīu tiòh kóng: 5 ke 7, háp-kiōng 12; 12 ke 8, háp-kiōng 20; 20 ke 4, háp-kiōng 24.

Kiám-chhái siàu ê ùi m̄-nā chit-ê, chiū iàu-kín tiòh jīn-bēng i-ê-ūi, chiàu chhū-sū lâi pài-liát-i. Thâu-tiâu tiòh thán-hoàiⁿ siá; tē-jī tiâu ē-bīn tiòh hoàiⁿ-liát, kì toaⁿ-ê-ūi tú-tú tī toaⁿ-ê-ūi-ē, tsáp-ê-ūi tī tsáp-ê-ūi-ē, pah-ê-ūi tī pah-ê-ūi-ē, í-siōng kok tui i-ê-ūi pài-liát. Tāk tiâu tiòh chhin-chhiūⁿ án-ni hoàiⁿ-liát; toaⁿ tui toaⁿ, tsáp tui tsáp, pah tui pah, chheng, bān, lóng chiàu i-ê lūi, hō sūi-ūi tsòe it-tit lōh-lâi. Pài-liát bēng-pék tiòh ùih-hūn keh-kài, seng tui toaⁿ-ê-ūi lâi ke-khí, khòaⁿ kai-ū jōa-tsōe; lân-san-ê tiòh kì tī pún-ūi-ē, chiūⁿ-tsáp chiū tiòh chìn chit-ūi, it-tsáp chìn 1, jī-tsáp chìn 2. Kok-ūi tiòh chiàu chit-ê hoat-tō· lâi-sng, chiū oe tit-tiòh tsóng-siàu.

Siat-sú ū saⁿ tiâu siàu, chit tiâu sī 8974, chit tiâu sī 867, koh chit tiâu sī 4795 : beh háp-kiōng tsòe chit tiâu; hoat-tō· tiòh chhin-chhiūⁿ piⁿ-thau ê khoán-sit. Thau-chit tiâu tiòh siá tī téng-bīn tē-it liát; tē-jī tiâu tiòh siá tē-jī liát, toaⁿ tī toaⁿ ê ùi tsáp tī tsáp ê ùi, pah tī pah ê ùi; tē-saⁿ 8974 tiâu tiòh siá tē-saⁿ liát, chiàu thau pài. Pài-liát bēng- 867 pék, tiòh ùih chit hūn keh kai, tui toaⁿ ê ùi seng sng- 4795 khí, chiū 5 7 4 siong-ka kai tit 16; taⁿ 6 sī lân-san-ê tiòh kì 6 lok pún ùi ê hūn ē, it-tsáp tiòh chìn chēng- 14636 ùi chòe 1. (Hák-seng teh sng ê sī, tiòh hō· kóng, 5, 12, 16, kì 6, chìn 1.) Tsáp ê ùi só· chìn ê 1 kap 9 6 7 siong-ka kai tit 23, lân-san ê 3 tiòh kì lok pún ùi ê hūn ē, jī-tsáp tiòh koh chìn chēng-ūi tsòe 2. (Tiòh hō· kóng, 1, 10, 16, 23, kì 3, chìn 2.) Pah ê ùi só· chìn ê 2 kap 7 8 9 siong-ka kai tit 26, lân-san ê 6 tiòh kì lok pún ùi ê hūn ē, jī tsáp koh chìn chēng-ūi tsòe 2. (Tiòh hō· kóng, 2, 9, 17, 26, kì 6, chìn 2.) Chheng ê ùi só· chìn ê 2 kap 4 8 siong-ka kai tit 14, lân-san ê 4 tiòh kì lok pún ùi ê hūn ē, it tsáp koh chìn chēng- 9280 ùi tsòe 1. (Tiòh hō· kóng, 2, 6, 14, kì 4, chìn 1.) Bān 68094 ùi bō siàu thang siong-ka, chiū só· chìn ê 1 tiòh kì tī 298 bān ùi ê hūn-ē. Taⁿ hūn-ē só· kì ê 14636 chiū-sī chóng- 48079 siàu. 7155

Siat-sú ū gō· tiâu siàu, chiū-sī 9280, 68094, 298, 48079, 7155, beh siong-ka, chiū tiòh chhin-chhiūⁿ piⁿ-thau ê khoán-sit pài-liát, ùih hūn keh kai, lâi hō· 132906

kóng, 5, 14, 22, 26, kì 6, chìn 2. 2, 7, 14, 23, 32, 40, kì 0, chìn 4. 4, 5, 7, 9, kì 9. 7, 15, 23, 32, kì 2, chìn 3. 3, 7, 13, kì 3 chìn 1 kì chêng-ūi. Taⁿ hùn-ē số kì ē 132906 chiū-sī tsóng-siàu.

Ē-bīn ē siàu hāk-seng tiòh siong-ka.

1.	24	68	101	406853	504
	<u>32</u>	<u>75</u>	<u>660</u>	<u>259870</u>	<u>540</u>

2.	100	5687	2224	87654
	101	384	3331	39265
	<u>333</u>	<u>275</u>	<u>1324</u>	<u>77889</u>

3. Che kúi-nā tiâu-siàu tiòh pài-liát lâi siong-ka. 105, 4, 26; koh, 150, 1007, 84, 3205.

4. Chiaⁿ-gêh ū jī-tsáp-káu jít, jī-gêh ū saⁿ-tsáp jít: Nng-gêh lóng kiông kúi-jít?

5. Chit-chiah tsūn ū nng-pah-saⁿ-tsáp-sì lāng, koh chit-chiah ū saⁿ-pah-gō-tsáp-jī: Nng chiah lóng-kiông kúi lāng?

6. Chit-lāng chhoe-it thàn pah-jī chīⁿ, chhoe-jī thàn nng-pah-sì-tsáp-gō, chhoe-saⁿ thàn chit-pah-saⁿ-tsáp-sì; taⁿ mng, Saⁿ-jít lóng-kiông thàn jōa-tsōe-chīⁿ?

7. Bó-mih Chím khi bóe chit-siang-ôe tát-tít sì-pah chīⁿ, chit-niáⁿ-kūn tát chit-chheng lian saⁿ-tsáp chīⁿ, chit-niáⁿ-saⁿ tát gō-chheng saⁿ-pah gō-tsáp chīⁿ, chit-ki thau-thok tát chit-chheng lak-pah saⁿ-tsáp-jī chīⁿ; Sô bóe lóng-kiông jōa-tsōe chīⁿ?

8. Sô pài-liát ē siàu tiòh siong-ka.

8866442	7654321	386275
7676853	1020304	123456
2987586	5600700	380642
3434343	2386427	102354
<u>10368109</u>	<u>5560470</u>	<u>18384</u>

9. Thiⁿ-ē pun gō; ē tōa pō-chiu kap tsōe-tsōe hái-sū, taⁿ siat-sú A-se-a ū 696725000 lāng, A-hui-lī-ka ū 70670000, Pak A-bék-lī-ka ū 49280480 lāng, Lâm A-bék-lī-ka ū 21356870 lāng, Au-lô-pa ū 282959505 lāng, Hái-sū 25898788 lāng; chiū thiⁿ-ē lóng-kiông jōa-tsōe lāng?

10. Sī-cheng chit-tiám phah chit-ē, nng-tiám phah nng-ē, lóng-kiông sng, tui chit-tiám kàu poeh tiám tiòh phah kúi-ē?

Koh ; tui chit-tiam kau tsáp-jī tiam tióh pha̍h kúi-ē?

11. Ē-mûg tah hé-hun-tsûn beh khi Tâi-Eng kok, tsúi-lō̍ chhiu-sī Ē-mûg kau Hiong-káng 930 lí, Hiong-káng kau Sít-lát 4790 lí, Sít-lát kau Pin-nûg-sū 1270 lí, Pin-nûg-sū kau Sek-lân 3037 lí, Sek-lân kau Âng-hái 7113 lí, kè Âng-hái 4360, kè Ai-kip ê tōa-káng 270 lí, tōa-káng kau Bí-lī-tâi 3180, Bí-lī-tâi kau Se-pan-ngá ê lâm-hng 3270 lí. Se-pan-ngá ê lâm-hng kau Tâi-Eng kok 4080 lí. Taⁿ mûg : Ē-mûg kau Sít-lát kúi lí ? Ē-mûg kau Pin-nûg-sū kúi lí ? koh, Ē-mûg kau Tâi-Eng kok kúi lí ?

12. Siat-sú Tít-lē ū saⁿ-chheng bân lâng, Kang-so̍ sì-chheng bân lâng, An-hui saⁿ-chheng lák-pah bân, Soaⁿ-sai chit-chheng gō-pah bân, Soaⁿ-tang saⁿ-chheng chit pah bân, Hô-lâm nŋg-chheng sì-pah bân, Siám-sai chit-chheng gō-pah bân, Kam-siok chit-chheng lák-pah bân, Chiat-kang nŋg-chheng poeh-pah bân, Kang-sai saⁿ-ohheng nŋg-pah bân, O-pak nŋg-chheng poeh-pah bân, O-lâm nŋg-chheng bân, Sù-chhoan nŋg-chheng nŋg-pah bân, Hok-kiàn chit-chheng poeh-pah bân, Kńg-tang nŋg-chheng saⁿ-pah bân, Kńg-sai poeh-pah bân, Hûn-lâm gō-pah gō-tsáp bân, Kúi-chiu gō-pah gō-tsáp bân ; Chhiu tsáp-poeh séng lóng-kióng jōa-tsōe lâng ?

KIÁM-HOAT.

Lâi pí-phēng nŋg tiâu-siâu, ēng khah-sòe-tiâu khâu-tū khah tōa-tiâu khòaⁿ ū chhun jōa-tsōe, hô tsòe Kiám-hoat. Kiám-hoat Ka-hoat saⁿ-túi-hoán.

Khah-tōa-tiâu-siâu tióh thán-hoaiⁿ siá tsòe téng-liát, khah-sòe-tiâu tióh hoaiⁿ-liát tī ē-bīn ; toaⁿ ê ūi tui toaⁿ ê ūi, tsáp ê ūi tui tsáp ê ūi, í-siōng kok tui i ê ūi pāi. Pāi-liát bēng-pék, tióh uih-hûn keh-kài; tãi-seng tui toaⁿ ê ūi kiám-khí, ēng ē-siâu kiám téng-siâu, khòaⁿ chhun jōa-tsōe, chhiu kì tī pún-ūi ê hûn-ē. Kok-ūi tióh chiàu chit-ê hoat-tō̍.

Beh tui 3897 lâi kiám 1326, khòaⁿ kai chhun jōa-tsōe ; tióh chiong tōa siâu siá téng-bīn liát, sió siâu siá ē-tóe liát, uih-hûn keh-kài ; khòaⁿ toaⁿ-ūi ê 7 kiám 6 sīn 1, tióh 3897
kì 1 tī pún-ūi hûn-ē ; tsáp ūi ê 9 kiám 2 sīn 7, pah 1326
ūi ê 8 kiám 3 sīn 5, chheng-ūi ê 3 kiám 1 sīn 2, kok
tui pún-ūi ê hûn-ē lâi kì, chhiu tsai tōa siâu só̍ chhun 2571
chhiu-sī 2571.

Hak-seng teh-sng ê sî, tiòh ho· kóng, 7 kiám 6, sîn 1, kì 1. 9 kiám 2, sîn 7, kì 7. 8 kiám 3, sîn 5, kì 5. 3 kiám 1, sîn 2, kì 2.

Ē-bîn chia h ê siàu tiòh sùi-tiâu kiám khòaⁿ chhun jōa-tsōe.

1. 5 kiám 3; 6 kiám 4; 7 kiám 4; 8 kiám 3; 9 kiám 5; 11 kiám 8; 12 kiám 8.

2. 23 kiám 11; 34 kiám 12; 57 kiám 24; 68 kiám 34; 96 kiám 51; 95 kiám 91; 86 kiám 85.

3. Tùi 364 kiám 222; tùi 607 kiám 401; tùi 670 kiám 560; tùi 43105 kiám 21003.

4. Sô· pài-liat ê siàu tiòh kiám :

7649	89546	97600	86976454	64375
<u>4227</u>	; <u>73210</u>	; <u>35200</u>	; <u>75716254</u>	; <u>33333</u>

Kiám-chhái ē-liat ê ūi ū siàu khah tōa téng-liat saⁿ-tùi ê ūi, bô kàu-giáh thang kiám, chiu tiòh tùi chêng-ūi chioh-chit hòa tsáp lâi thiⁿ pún-ūi téng-liat ê siàu, jiân-āu lâi kiám; sô·-chhun-ê kì lok pún-ūi ê hūn-ē, tùi chêng-ūi sô· chioh ê chit tiòh hêng lâi thiⁿ chêng-ūi ê ē-liat.

Tùi 18629 kiám 9573; khòaⁿ kai chhun jōa-tsōe; 18629 tiòh chiàu hoat-tō· pài-liat, ūih-hūn keh-kài; khòaⁿ 9573 toaⁿ-ūi ê 9 kiám 3, sîn 6, tiòh kì 6 tī pún-ūi ê hūn-ē, tsáp ūi ê 2 kiám 7, bô kàu kiám, tiòh tùi chêng-ūi 9056 chioh chit hòa tsáp, thiⁿ chham tsòe 12, chiu sîn 5, lâi kì 5 lok hūn-ē; sô· chioh ê chit tiòh thiⁿ hêng chêng-ūi ê 5 tsòe 6; taⁿ 6 kiám 6 sī tùi-tú, tiòh kì 0 lok hūn-ē; 8 kiám 9, bô kàu kiám tiòh tùi chêng-ūi chioh chit hòa tsáp thiⁿ-chham tsòe 18, chiu sîn 9, lâi kì 9 lok hūn-ē; sô· chioh ê chit tiòh thiⁿ hêng chêng-ūi ê ē liat tsòe 1; taⁿ 1 kiám 1 sī tùi-tú, tiòh kì 0 lok hūn-ē, nā-sī chín-thâu ê ūi kì 0 bô lō·ēng, chia h m̄-sái kì: chiu tsai sô· chhun chiu-sī 9056.

Hak-seng teh-sng ê sî, tiòh ho· kóng, 9 kiám 3, sîn 6, kì 6. 2 kiám 7, bô kàu kiám, chioh 10, 12 kiám 7, sîn 5, kì 5. 5 hoàn 1 tsòe 6, 6 kiám 6 tùi-tú, kì 0. 8 kiám 9, bô kàu kiám, chioh 10, 18 kiám 9, sîn 9, kì 9. Hoàn 1, 1 kiám 1, tùi-tú, m̄-sái kì.

Chit-ê chioh koh hêng ê hong-hoat, kiám-chhái
 ũ lāng bōe bēng-pék, chiū tiōh sīuⁿ tui chēng-ūi
 chioh chit chiū hit-ūi tiōh khah-chió, nā-sī bō hō·i
 khah-chió, sòa thiⁿ ē-liát chiū-sī saⁿ-tāng.

Khòaⁿ piⁿ-thâu só· pāi-liát ê siāu. 5 kiám 6 bō 4345
 thang kiám, tui chēng-ūi ê 4 (chiū-sī 4 tsáp) chioh 2826
 1 tsáp lái thiⁿ-chham tsòe 15 kiám 6 chhun 9. Taⁿ
 tui tsáp ũi ê 4 ũ chioh 1 tiōh chhun 3, 3 kiám 2 1519
 chhun 1. Nā-sī khòaⁿ téng-liát iū-goân tsòe 4, lái
 thiⁿ ē-liát ê tsáp-ūi tsòe 3; 4 kiám 3 chhun 1, iā-sī án-ni. Chit-
 ê hoat-tō· khah hó in-ūi kiám téng-liát khah-ōe chhò-gō·. Só·i
 siat chit-ê chioh-hêng ê hoat-tō·.

Koh khòaⁿ piⁿ-thâu só· pāi-liát ê siāu chiū kiám- 4 14
 chhái ōe khah bēng. 2 12

4 kiám 2 chhun 2. Téng-liát ē-liát piⁿ-piⁿ tiōh — —
 thiⁿ 10, tsòe 14, 12, iū-goân chhun 2. 2 2

Taⁿ tiōh koh khòaⁿ pún-siāu.

5 kiám 6 bō thang kiám, chiū téng-liát tiōh thiⁿ 4345
 10, tsòe 15. Lóng m̄-sái kóng chioh, iā m̄-sái gī-lūn 2826
 hit-ê 10 tui tah-lóh lái, kan-ta thiⁿ-chham 10 tiāⁿ-tiāⁿ.
 Kiám 6 chhun 9. Taⁿ in-ūi téng-liát í-keng ũ thiⁿ. 1519
 chham 10, chiū ē-liát iā tiōh thiⁿ 10, tsóng-sī tsáp-ūi
 lái thiⁿ, tiōh thiⁿ 1 tiāⁿ-tiāⁿ (chiū-sī 1 tsáp), 2 thiⁿ 1 kiōng 3.
 4 kiám 3 chhun 1. 3 (chiū-sī 3 pah) kiám 8 (chiū-sī 8 pah) bō
 thang kiám chiū téng-liát thiⁿ-chham 10 tsòe 13 (chiū-sī 13
 pah) kiám 8 chhun 5 (chiū-sī 5 pah). Ē-liát thiⁿ 10 (10 pah
 chiū-sī 1 chheng). 2 thiⁿ 1 kiōng 3. 4 kiám 3 chhun 1.

Chiah ê siāu tiōh pāi-liát lái sng.

1. Tui 42134 lái kiám 18765; tui 46622 lái kiám 38742;
 tui 40000 lái kiám 20040.

2. Góa khiām lāng 1860 chiⁿ, chiū hō·i chit-kho·gūn ōe ōaⁿ.
 tit 1190 chiⁿ: tiōh koh hō·i chiⁿ jōa-tsōe?

3. Lāng ũ chiⁿ 11345 chiū thēh-chhut 9203: iáu chhun jōa-
 tsōe-mah?

4. Só· pāi-liát ê siāu tiōh khau-tū khòaⁿ sít jōa-tsōe:

135876	10000	101010	101001000	101
96789	9999	89899	99999999	11

5. Tùi chit-bân lâi khau-tû tsáp-ê; tùi tsáp-ek lâi khau-tû chit-ê; tùi tsáp-ek liên tsáp bân lâi khau-tû káu ek káu chheng liên káu-tsáp-káu.

6. Tùi chit-pah-bân liên tsáp-it khau-tû káu-pah liên káu-ê; Tùi jī-tsáp-gō-bân khau-tû jī-tsáp-sì-bân liên tsáp-ê; Tùi tsáp tiâu khau-tû tsáp-ek.

7. Hâm-hong goân-nī chiū-sī Kiù-tsú kàng-seng 1851 nī, Tông-tī goân-nī chiū-sī 1862. M̄ng Hâm-hong chē-ūi kúi-nī?

8. Góa khi bō· lāng ê tiām-thâu bōe pō·, tāt chíⁿ 867, chiū hō·-i chit-kho·-gūn thang ōaⁿ 1113 chíⁿ, i tiōh tsāu góa jōa-tsōe chíⁿ?

9. Tāi-chhengthau-chit-ê hông-tè, Sūn-tī goân-nī chiū-sī Kiù-tsú kàng-seng 1644 nī; tùi hit-sī káu-taⁿ kúi-nī?

10. Eng 123, 456, 789 lâi siong-ka, tùi só· tit-tiōh ê tsóng-siâu khau-tû 658: iáu chhun jōa-tsōe?

11. Bō·-lāng chit-jit ū thàn 125 chíⁿ, koh chit-jit ū thàn 150, iū koh chit-jit ū thàn 186, chiū eng 225 chíⁿ lâi tiāh bí: Iáu chhun jōa-tsōe? Tek 236 chíⁿ.

12. Tùi 1100010 tiōh khau-tû 123456, 654321 ê tsóng-siâu, khòaⁿ chhun jōa-tsōe. Tek 322233.

13. Tsáp-poeh séng ê lāng-giāh chiū-sī téng-bīn Ka-hoat hit-phiⁿ só· kì-tsai: Taⁿ m̄ng, Hok-kiàn chió Sū-chhoan jōa-tsōe lāng? Kng-sai chió Hok-kiàn jōa-tsōe? Hūn-lām Kúi-chiu hāp-kiōng chió Kng-tang jōa-tsōe? Chiat-kang chió Tit-lē jōa-tsōe? Ō·lām Kng-sai hāp-kiōng chió Ō·pak jōa-tsōe? Kang-so· chió Ō·lām chham Ō·pak jōa-tsōe?

14. Bō· lāng tsōe seng-lí, thau-chit nī ū thàn 300 niú, tē-jī nī ū thàn 485 niú, tē-saⁿ nī ū sih 277 niú, tē-sì nī ū thàn 1230 niú, tē-gō· nī ū sih 820 niú, tē-lák nī ū thàn 3566 niú: Taⁿ m̄ng, Chí lák-nī-lāi siōng thàn jōa-tsōe; Tek 4484 niú.

15. Nng-lāng Tsoan-chiu khí-sin kiāⁿ siāng-lō·, chit-lāng khiā-bé, chit-lāng pō·-kiāⁿ; khiā-bé-ê tāk-jit kiāⁿ 95 lí, pō·-kiāⁿ-ê tāk-jit kiāⁿ 66 lí: Ke saⁿ-jit sūi-lāng ū kiāⁿ kúi-lí? Koh saⁿ-lī kúi-lí? Tek 285, 198, 87.

16. Ū lāng thàn chíⁿ 561, nā-sī hit-jit só·-hùi chiū-sī tiāh-bí 200, bōe-bah 100, bōe-chhài 30, bōe-chhā 20, bōe-tāu-koaⁿ 15, bōe-tāu-iū 5, taⁿ-tsúi 12, tah-hé-iū 24: Iáu chhun jōa-tsōe? Tek 155.

17. Ê-m̄ng kàu Ngó·-thong 30 lí lō·, Ngó·-thong kàu Lák-gō·-tàiⁿ 25 lí, Lák-gō·-tàiⁿ kàu Tōa-iāⁿ 68 lí, Tōa-iāⁿ kàu Gō·-lêng 35 lí, Gō·-lêng kàu Tsoan-chiu 33 lí. Kiám-chhái lāng Ê-m̄ng khí-sin, khùn Tōa-iāⁿ, nng-jit ê lō· tsoah kúi-lí? Tek 55.

Sêng-hoat kap Ka-hoat Siăng-lūi. Kiám-chhái ũ kúi-nā tiâu saⁿ-tâng-ê, beh hâp-kiōng tsòe chít-tiâu, Ka-hoat khah hui-khi, sêng-hoat khah kín-khoài.

123 Siat-sú ũ saⁿ tiâu ê 123, Kè-kiōng jōa-tsōe?

123 Chiàu sêng-hoat sng tiōh kóng 3 ê 3 chiū-sī 9. 123

123 3 ê 2 chiū-sī 6. 3 ê 1 chiū-sī 3. 3

--- Ka-hoat pài-liat tī tò-chhiú-pêng, sêng-hoat ---

369 tī chiāⁿ-chhiú-pêng; Hák-seng it-bók liáu-jian. 369

Sêng-hoat iàu-kín tiōh hák-síp Kiú-kiú-hâp-sò, só-í ē-bīn ũ pài-liat, hō hák-seng thang liām kàu-sek.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33	36
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40	44	48
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70	77	84
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80	88	96
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90	99	108
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120
11	22	33	44	55	66	77	88	99	110	121	132
12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144

Sêng-hoat, tiōh ēng pún-siâu kiò-tsòe sít, sêng-siâu kiò-tsòe hoat.

Khòaⁿ Kiú-kiú hâp-sò chiū tsai 6 ê 8 kap 8 ê 6 saⁿ-tâng 48, khó-kiàn chiong hoat tsòe sít, sít tsòe hoat iā thang, siong-sêng só-tit ê siâu bô chêng-tsoah.

Kiám-chhái ũ nng-tiâu siâu, chít-tiâu khah-tsōe-

ui, chít-tiâu khah-chió, chiu tióh chiong khah-tsōe
 ūi-ê, siá tī téng-liát tsòe-sít, khah-chió-ê, siá tī ē-
 bìn tsòe hoat, ùih-hùn keh-kài. Sêng-khí tióh tui
 sít ê toaⁿ-ui; sêng-liáu só· tit ê siáu hit-ê lân-san
 tióh kì hùn-ē ê toaⁿ-ui, chiuⁿ-tsáp-ê tióh chìn chêng-
 ui, chhín-chhiuⁿ Ka-hoat chít-poⁿ; í-siōng it-ùn tióh
 án-ni.

Kiám-chhái hoat ná ū chít-ui tiāⁿ-tiāⁿ, chiu tióh
 siá tī sít ê toaⁿ-ui-ē ùih-hùn keh-kài, tui sít ê toaⁿ-
 ui sêng-khí.

Siat-sú ū pún siáu 592, beh ēng 4 lái sêng-i, khòaⁿ kai tit
 jōa-tsōe. Hoat-tō· tióh chhín-chhiuⁿ piⁿ-thâu só·siá.
 592 tióh tsòe sít, 4 tióh tsòe hoat, ùih-hùn keh-kài. 592
 Eng 4 sêng 2 tit 8, kì 8 tī hùn-ē ê toaⁿ-ui. 4 sêng 9 4
 tit 36, kì 6 tī hùn-ē ê tsáp-ui, chìn 3. 4 sêng 5 tit 20,
 kap só· chìn ê 3, kiōng 23, tióh kì 23 tī hùn-ē. Taⁿ 2368
 só· tit-tióh chiu-sī 2368.

Hák-seng tióh ho· kóng, 4, 2 jû 8, kì 8. 4, 9 jû 36, kì 6, chìn
 3. 4, 5 jû 20 kiōng 3, 23, kì 23.

Koh piⁿ-thâu pài-liát siáu hō· hák-seng thang 24315
 ho· lái sng. Tióh ho· kóng 6, 5 jû 30, kì 0, chìn 6
 3. -6, 1 jû 6 kiōng 3, 9, kì 9. 6, 3 jû 18, kì 8, chìn
 1. 6, 4 jû 24, kiōng 1, 25, kì 5, chìn 2. 6, 2 jû 12, 145890
 kiōng 2, 14, kì 14.

Chiah ê siáu hák-seng tióh hō· lái sng.

1. 1234×2 ; 230156×3 ; 610378×4 ; 867654×5 ; 635432×6 ;
 653002×8 ; 8910046875×9 .

2. Tiáh-bí, chít-táu tióh 285 chiⁿ, chiu lák tái tái tióh jōa-tsōe?

3. Chít-tè phiáh tát chhit-ê-íⁿ, chiu 3493 tè tát jōa-tsōe?

4. Chít-kho·-gún oe-ōaⁿ-tit 1125 chiⁿ, chiu 8 kho· tióh ōaⁿ
 jōa-tsōe?

5. Tsún tsài thō·-thōaⁿ, chít-tsāi 23460 tàⁿ; chhit-tsāi tióh
 kúi tàⁿ?

6. Chít-lâng chít-jít ê kang tióh 125 chiⁿ, chiu lák-lâng lák-
 jít ê kang tióh jōa-tsōe-chiⁿ? Tek 4500.

7. Siat-sú chít-tè-tsng tát-tióh lák-ê-íⁿ, koh 125 tè oe pho·
 chít-tng sù-hong: taⁿ beh pho· tiāⁿ, it-bìn káu-tng it-bìn chít-

tng, tióh kúi-tè-tsng? iā tióh jōa-tsōe-chiⁿ? Tek 1125; 6750.

8. Chit-iáh-chheh chit-pêng káu-tsōa, chit-tsōa jī-tsáp-sì jī: Poeh-iáh lóng-kiōng jōa-tsōe jī? - Tek 3456.

Kiám-chhái hoat-siáu ũ kúi-nā ũi, chiū tióh pài-liát tī sit-siáu-ē, hō toaⁿ tui toaⁿ, tsáp tui tsáp í-siōng sūi-ūi saⁿ-túi; chiū tióh chiong hoat ē toaⁿ-ūi ē siáu lái sêng sit-siáu, kì só tit-tióh ē siáu tī-hūn-ē, kiò i tsòe tē-it-liát. Koh tióh ēng hoat ē tsáp-ūi ē siáu chiàu-kū sêng sit-siáu, kì só tit-tióh tsòe tē-jī-liát, tsóng-sī in-ūi chit-liát bô toaⁿ-ūi chiū tióh tī téng-liát ē tsáp-ūi-ē khí-sin-kì. Eng hoat ē pah-ūi ē siáu lái sêng iā-sī an-ni; só tit-tióh ē siáu tióh tsòe tē-saⁿ-liát, iā tióh tui pah ũi kì-khí: í-siōng lóng chiàu chit-ē hoat-tō.

Bêng-pék tióh koh ùih-hūn, chiàu Ka-hoat lái kiát, kì tī hūn-ē, só tit-tióh chiū-sī tsóng-siáu.

Siat-sú ũ pún-siáu 1678, beh ēng 243 lái sêng-i, chiū tióh siá 1678 tsòe sit, 243 tsòe hoat ùih-hūn, ēng hoat toaⁿ-ūi ē 3 lái sêng hit-ē sit, só tit-tióh ē 5034 tióh siá hūn-ē tsòe tē-it liát. Koh tióh ēng hoat tsáp-ūi ē 4 lái sêng hit ē sit, só tit-tióh ē 6712 tióh siá tsòe tē-jī liát, tsóng-sī in-ūi 2 sit-tsāi sī 20 tióh siá tī tsáp-ūi, 1 tī pah-ūi í-siōng lóng chiàu chit ē hoat-tō. Koh tióh ēng hoat pah-ūi ē 2 lái sêng hit ē sit. 2, 8 jū 16 kì 6 chìn 1, tsóng-sī chit-ē 16 sit-tsāi sī 16 pah só-í tióh kì 6 tī pah-ūi, í-siōng lóng sêng-liáu, só tit-tióh ē 3356 tióh tsòe tē saⁿ-liát: koh ùih-hūn, só tit-tióh saⁿ-tiâu-siáu tióh chiàu ka-hoat lái kiát; só tit-tióh ē 407754 chiū-sī tsóng-siáu.

Siat-sú beh ēng 140503 lái sêng 45000726. Pài-liát, ùih-hūn bêng-pék, tióh ēng 3 lái sêng hit-ē sit, kì só tit-tióh ē siáu tsòe tē-it liát. Tsáp-ūi ē 0 sêng bô, tsóng-sī tióh tī tē-it liát ē tsáp-ūi-ē kì 0 thang lâu i-ē ũi, koh tióh ēng pah-ūi ē 5 lái sêng hit-ē sit, só tit-tióh ē siáu kì tsòe tē-jī liát, tsóng-sī tióh tui pah-ūi kì-khí. Chheng-ūi ē

1678

243

5034

6712

3356

407754

45000726

140503

135002178

2250036300

1800029040

45000726

6322737005178

0 sêng bô, nã-sĩ tiòh kì 0 lái lâu i-ê ùi; êng bân ùi ê 4 lái sêng, số· tit-tiòh kap tú-á số· kì ê 0 tsòe tē-saⁿ liát. Tsáp-bân ê ùi ê 1 lái sêng, số· tit-tiòh siú tsòe tē-si liát, tui tsáp-bân ê ùi kì-khí; ùih-hân lái kiát, số· tit-tiòh ê tsóng-siáu chiū-sĩ 6322737005178.

Kiám-chhái hoat-siáu iū-pêng-thâu ê ùi ù không, put-koán kúi-ù, lóng m-sái sêng, nã-tiòh chiong ù siáu ê ùi lái siong-sêng; siong-sêng bêng-pék chia tiòh kì số· ù ê không tī hūn-ē tsóng-siáu ê iū-pêng.

Số· pài-liát, saⁿ-tiâu siáu thang tsòe iūⁿ.

368	465	360
2400	32000	14000
147200	930000	1440000
736	1395	360
883200	14880000	5040000

Kiám-chhái tui Kiú-kiú-háp-sò· tsai hoat-siáu tsòe nng-tiâu-siáu siong-sêng số·-siⁿ-ê, chiū thang chiong che nng-tiâu liên-liên tsòe hoat, chiàu ē-tóe số· pài-liát ê hoat-tō.

Siat-sú beh êng 42 lái sêng 37218. Tui kiú-kiú-háp-sò· thang tsai $6 \times 7 = 42$, chiū tiòh chiong 37218 liát tī téng-bīn tsòe sit.

Tāi-seng êng 6 tsòe hoat lái sêng, số· tit-tiòh ê siáu kì tī hūn-ē. Koh tiòh chiong số· tit-tiòh ê siáu tsòe sin ê sit, êng 7 lái sêng-i. Số· tit-tiòh ê siáu chiū-sĩ tsóng-siáu.

37218
$6 \times 7 = 42$
223308
7
1563156

Tú-á số· sng ê siáu hák-seng tiòh koh sng, êng 7 tsòe thau chit-ê hoat-siáu, êng 6 tsòe tē-jī: iā tiòh koh êng 42 chiàu pêng-siông ê hoat-tō· lái sêng.

Chiah ê siáu hák-seng tiòh sng.

1. 378125 × 16 ; 543817 × 27 ; 24678 × 35 ; 765438 × 56 ;
2. 593654 × 30 ; 76824 × 302 ; 847301 × 500.

3. 704745×615 ; 403006×1800 ; 78905006×190018 .
4. Chiàu nng-ê hoat-tō· lāi siong-sêng 6427301×63 ; 42504×56 ; 3020015×72 ; 327901×36 .
5. 687010×100 ; 6001500×20100 ; 3010300×1002 .
6. 1644405×7749 ; 1339294×8900 ; 463098×7380 .
7. Phiáh-tsó tsài-phiáh, múi-tsāi 8350 tè, chiū tsáp-gō· tsāi lóng-kiōng kúi tè ? Tek 125250.
8. Bó·lâng múi-jit kiāⁿ-lō· 75 lí, chiū 17 jit ōe kiāⁿ kúi-lí ? Tek 1275 lí.
9. Bóe-bah múi-kun tiōh 96 chiⁿ, chiū 23 kun tiōh lóng-kiōng jōa-tsōe ? Tek 2208 chiⁿ.
10. Ke-lāi só·hùi chit-jit 429 chiⁿ, chiū 38 jit tiōh jōa-tsōe ? Tek 16302 chiⁿ.
11. Chit-jit ū 24 tiám-cheng, chiū 98 jit lóng-tsóng ū kúi-ê tiám-cheng ? Tek 2352.
12. Chit-jit ū 24 tiám-cheng, chit-ê tiám-cheng 60 hun chit-hun 60 biáu chiū chit-lé-pài (7 jit) kúi-biáu ? Tek 604800.
13. Chit-ni 365 jit, chiū tsáp-ni kúi-biáu ? Tek 315360000
14. Siat-sú chit-kho·gún ōe ōaⁿ-tit 1095 chiⁿ, chiū 260 kho·ōe ōaⁿ-tit jōa-tsōe ? Tek 284700.
15. Chit-géh-jit chhù-sè tiōh 6350 chiⁿ, chiū chit-ni tiōh jōa-tsōe ? Tek 76200.
16. Siat-sú khui hé-hun-chhia lō·, chit-lí só·hùi 8396 kho·gún, chiū khui 375 lí, só·hùi tiōh jōa-tsōe ? 3148500 kho·.
17. Chit-khek 15 hun, chit-hun 60 biáu ; Taⁿ mng, Saⁿ-khek kúi biáu ? Tek 2700.
18. Siat-sú 3000 chiⁿ chit-géh-jit tiōh 66 chiⁿ lī-sek, chiū tsáp-gō· géh-jit lī-sek tiōh jōa-tsōe ? 990 chiⁿ
19. Siat-sú chit-kho·gún géh-géh jī-tsáp-jī chiⁿ lī-sek, chiū 34 kho·, poeh géh-jit, lī-sek tiōh jōa-tsōe ? 5984 chiⁿ.
20. Lâng chiūⁿ-koe tiáh-bí 8 chin, chit-chin 29 chiⁿ ; iū tah-iū 5 kun, chit-kun 128 chiⁿ ; iū bóe han-tsū-chhiam 13 kun, chit-kun 12 chiⁿ ; iū bóe bah 4 kun, chit-kun 96 chiⁿ ; taⁿ mng, chí sì-tiâu lóng-tsóng khai jōa-tsōe ? 1412 chiⁿ.
21. Chit-lâng chit-jit thàn pah-jī chiⁿ, chiū 25 lâng 37 jit ōe thàn jōa-tsōe ? 111000 chiⁿ.
22. Bó· chheh kui-phō 34 pún, múi-pún 76 iáh, múi-iáh 18 tsōa, múi-tsōa 21 jī ; Taⁿ mng, kui-phō lóng-kiōng jōa-tsōe jī ? Tek 976752.
23. Siat-sú tōe-kiū teh -séh jit, chit-tiám-cheng kú, kiāⁿ 204000 lí, chiū chit-jit kiāⁿ kúi-lí ? Koh chit-ni kiāⁿ kúi-lí ? Tek 4896000 ; 1787040000.

24. Siat-sú tui tõe kau gèh ũ hé-hun-chhia ê lǝ, iǎ hé-hun-chhia, chit-tiám-cheng kú kiâⁿ 160 lí, tióh kiâⁿ nǎg-pah-jit chia^h òe kau, chiū gèh lí tõe kúi-lí? Tek 768000.

25. Siat-sú tǝa-chhèng ê chit-liáp-chí, chit-biáu-kú òe kiâⁿ chit-lí, chiū kiâⁿ lián-lián 9 jit kú òe kau-gèh, iǎ kiâⁿ 10 nǐ chia^h òe kau jit-thâu: taⁿ sùng chit-nǐ 365 jit chiū gèh lí tõe kúi-lí? Koh jit lí tõe kúi-lí? Tek 777600; 315360000.

26. Siat-sú kng, chit-biáu-kú òe kiâⁿ 620130 lí, iǎ kng tui jit kau tõe tióh kiâⁿ 8 hun koh 13 biáu, (lóng-tsóng 493 biáu) chia^h òe kau; chiū jit lí tõe kúi-lí? Tek 305724090.

27. Siat-sú tui siōng-kūn ê chhiⁿ, kng tióh kiâⁿ sì-nǐ kú chia^h òe kau-tõe, chiū siōng-kūn ê chhiⁿ lí tõe jǝa-hǎng? 78225678720000 lí.

28. Bó·lǎng ũ lǎk-kho·gún, chit-kho· ōaⁿ-tit 1146 chíⁿ; chiong chíⁿ khi bǝe 4 tǝ kau-í, chit-tǝ 560 chíⁿ; nǎg-tǝ-toh, chit-tǝ 1455 chíⁿ; chián-pǝ 17 chhioh, chit-chhioh 73 chíⁿ: taⁿ mǎng, chíⁿ iǎu-chhun jǝa-tsǝe? Tek 485.

29. Bó·lǎng hǝ thǎng 6761 tàⁿ, tsǎi khi Soaⁿ-tang hoat-bǝe; chit tàⁿ 3 kho· pún. Kau-káng chiū 860 tàⁿ, bǝe 4 kho·, iǎu-ê bǝe 5 kho·: taⁿ mǎng, lóng-kiōng thǎn kúi-kho·? Tek 12662.

30. Bó·lǎng beh tui-chheh, chit-pún 252 iǎh, chit-iǎh 18 tsǝa, chit-tsǝa 19 jǐ; chiū khi kap iǎn-pán-tiám siōng-liōng, khek-pán chit-jǐ tióh nǎg-ê-íⁿ, khek-liǎu, chheh-sin, pǝ-phǝ, iǎn-kang, kap kang, múi-pún tióh 232 chíⁿ: taⁿ mǎng, 8000 pún só·húi lóng-kiōng tióh jǝa-tsǝe? 2028368 chíⁿ.

31. Bó·lǎng khiám-chǝ 583 kho· bǝ gún thang hǎng; nǎ-sǐ ũ saⁿ-chia^h bé, múi-chia^h tát-tit 75 kho·, lǎk-chia^h-gú, múi-chia^h tát-tit 18 kho·, jǐ-tsáp-it chia^h tǐ, múi-chia^h tát-tit 3 kho·, saⁿ-tsáp-lǎk chia^h iūⁿ, múi-chia^h tát-tit 2 kho·: chiū chiong chia^h-ê chǎng-sǐⁿ lǎi kǝ-hǎng, iǎu-khiám kúi-kho·? Tek 115,

PUN-HOAT.

Pun-hoat iǎ thang kiò-tsǝe Tui-hoat.

Pun-hoat kap Kiám-hoat siǎng-lúi, hoat-tǝ kap sǝng-hoat saⁿ-tui-hoán. Kiám-chhái chit-tiáu-siáu ǎi pun tsǝe kúi-nǎ tiáu, kiám-hoat húi-khi, pun-hoat khah kín-khoái.

18		Siat-sú beh pun tsáp-poeh kho	6)18
6	...	1 hō·lák lāng. Chiàu kiám-hoat sūi-	3
12		lāng tiōh tãi-seng tit-tiōh chit-	
6	...	1 kho, lóng-kiōng lák-ê. Hit-ê lák-ê tiōh khau-	
6		khí-lái, chhun tsáp-jī, iā koh chhin-chhiū ⁿ án-	
6	...	1 ni kàu lóng bēng-pék chiàu tò-pēng só· pài-liát	
6	...	1 ê hoat-tō. Nā-sī hák-seng í-keng hák-síp kiú-	
	3	kiú-háp-sò· chiū tsai $6 \times 3 = 18$, só· í ēng lák lāi	
		pun 18 òe pun-tit tú-tú sa ⁿ -pái, chiàu iū-pēng	
		só· kì-tsài.	

Pun-hoat, tiōh ēng goān-siāu kiò-tsòe sít, tū-siāu kiò-tsòe hoat. Tãi-seng tiōh siá sít siāu, tò-pēng phoat chit-ê phoat, phoat-gōa siá hoat-siāu.

Siat-sú hoat-siāu ū toaⁿ-ūi tiāⁿ-tiāⁿ, tiōh ūih-hūn tī sít-siāu-ē, seng khòaⁿ sít-siāu tò-pēng thau-chit-ūi òe chiok hoat-siāu kúi-pē lāi kì tī hūn-ē tsòe só· tit-tiōh ê siāu. Tē-jī ūi í-hā lóng tiōh án-ni.

Siat-sú ū goān-siāu 69030, beh ēng 3 tsòe hoat lāi pun-i, chiū tiōh pài-liát chhin-chhiūⁿ piⁿ-thau ê khoán-sit.

Seng khòaⁿ 6, (chiū-sī 6 bān,) chiok 3 nūg-pē, 3)69030
 chiū tiōh siá 2, (chiū-sī 2 bān) tī hūn-ē. Koh
 23010
 khòaⁿ 9, (chiū-sī 9 chheng,) chiok 3 saⁿ-pē tiōh
 siá 3 (chiū-sī 3 chheng,) tī hūn-ē. Koh khòaⁿ 0, (chiū-sī bō-pah,) bōe pun-tit chiū tiōh siá 0 tī hūn-ē thang lâu pah ê ūi. Koh khòaⁿ 3, (chiū-sī 3 tsáp) chiok 3 chit-pē, tiōh siá 1, (chiū-sī it-tsáp) tī hūn-ē. Koh khòaⁿ 0 bōe pun-tit tiōh siá 0 tī hūn-ē.

Hák-seng teh-sng ê sī tiōh hō· kóng, 3 pun 6, tit 2, kì 2. 3 pun 9, tit 3, kì 3. 3 pun 0, bō, kì 0. 3 pun 3, tit 1, kì 1. 3 pun 0, bō, kì 0.

Piⁿ-thau só· pài-liát ê siāu hák-seng tiōh hō· 4)800480
 lāi sng: 4 pun 8, tit 2, kì 2. 4 pun 0, bō, kì 0. 200120
 4 pun 0, bō, kì 0. 4 pun 4 tit 1, kì 1. 4 pun 8
 tit 2, kì 2. 4 pun 0, bō, kì 0.

Kiám-chhái sít tò-pēng thau-chit-ūi ê siāu pí hoat khah sòe, bō thang pun, chiū tiōh nūg-ūi saⁿ-liān lāi-pun, só· tit-tiōh ê siāu kì tī hūn-ē. Pun-liáu kiám-

chhái ũ chhun, chhiu hit-ê chhun tióh kap tē saⁿ ũ
saⁿ-liân lâi koh pun; í-hā lóng tióh án-ni.

Siat-sú ũ sit-siáu 2376, beh ēng 4 tsòe hoat lâi pun- 4)2376
i. Tióh pài-liát chhin-chhiuⁿ piⁿ-thâu ê khoán-sit. 594

Seng khòaⁿ sit-siáu tò-pêng ê 2, (chhiu-sī 2 chheng) pí hoat-siáu ê 4 khah-sòe, bô thang pun, chhiu tióh khòaⁿ nng-ūi ê 23 (chhiu-sī 23 pah) saⁿ-liân lâi pun-i, tit-tióh 5 chhun 3. Kì 5 tī hūn-ē; só· chhun ê 3 (chhiu-sī 3 pah = 30 tsáp) tióh kap tē saⁿ ũ ê 7 saⁿ-chham tsòe 37 (chhiu-sī 37 tsáp) lâi pun-i, tit-tióh 9 chhun 1. Só· tit-tióh ê 9 tióh kì tī hūn-ē; só· chhun ê 1 (chhiu-sī it-tsáp) kap tē-si-ūi ê 6 saⁿ-liân tsòe 16; pun-i chhiu só· tit-tióh ê 4 tióh kì tī hūn-ē.

Hák-seng tióh ho· kóng 4 pun 2, bô thang pun; 4 pun 23 tit 5, chhun 3, kì 5; 4 pun 37 tit 9 chhun 1 kì 9; 4 pun 16 tit 4, kì 4.

Siat-sú 185205 tsòe sit, beh ēng 3 tsòe hoat lâi pun-i.

Pài-liát bēng-pék, khòaⁿ sit tò-pêng ê 1 (chhiu-sī 1 tsáp-bān) pí 3 khah-sòe, só· í tióh nng-ūi saⁿ-liân 18; (chhiu-sī 18 bān;) taⁿ 3 pun 18 tit 6, (chhiu-sī 6 bān) kì 6 tī hūn-ē. Koh 3 pun 5 tit 1, (chhiu-sī 1 chheng) chhun 2, kì 1. Só· chhun ê 2 (chhiu-sī 2 chheng = 20 pah), kap tē-si-ūi ê 2, saⁿ-chham tsòe 22; (chhiu-sī 22 pah;) taⁿ 3 pun 22 tit 7 (chhiu-sī 7 pah) chhun 1, kì 7. Só· chhun ê 1 (chhiu-sī 1 pah = 10 ê tsáp) kap tsáp-ūi ê 0 saⁿ-chham tsòe 10; taⁿ 3 lâi pun 10 tit 3 (chhiu-sī 3 tsáp) chhun 1, kì 3. Só· chhun ê 1 (chhiu-sī 1 tsáp) kap toaⁿ-ūi ê 5 saⁿ-chham tsòe 15; taⁿ 3 pun 15 tit 5, kì 5 tī hūn-ē.

Hák-seng tióh ho· kóng 3 pun 1, bô thang pun; 3 pun 18 tit 6 kì 6; 3 pun 5 tit 1 chhun 2, kì 1; 3 pun 22 tit 7 chhun 1, kì 7; 3 pun 10 tit 3 chhun 1, kì 3; 3 pun 15 tit 5, kì 5.

Koh piⁿ-thâu só· pài-liát ê siáu tióh ho· lâi sng, kóng 5 pun 3, bô thang pun; 5 pun 36, tit 7 chhun 1, kì 7; 5 pun 10 tit 2, kì 2; 5 pun 0, bô, kì 0; 5 pun 4, bô thang pun, kì 0; 5 pun 42 tit 8 chhun 2, kì 8; 5 pun 25, tit 5, kì 5.

5)3600425

720085

Beh sng chit-hō ê siáu, iâu-kín tióh hák-síp Kiú-kiú-háp-sò·, kàu ōe-liām lóng-bô-chhò.

Kiám-chhái ài tsai só· pún ê, tióh á-m-tióh, chhiu só· tit-tióh ê siáu, thang ēng hoat-siáu sēng-i; só·

tit-tiòh, kap sít-siàu saⁿ-tâng, chiū tsai bô m̄-tiòh.

Siat-sú ēng 5 tsòe hoat lâi-pun 43215 ê sít-siàu. Só tit-tiòh ê siàu chiū-sī 8643. Eng hoat-siàu, 5, lâi sêng-i chiū koh tit-tiòh 43215. Khó-kiàn, pun, bô m̄-tiòh.

$$\begin{array}{r} 5)43215 \\ \underline{8643} \\ 5 \\ \underline{43215} \end{array}$$

Chiah ê siàu hák-seng tiòh sng, iā tiòh chhut-pín-kù pun bô m̄-tiòh.

1. $6482 \div 2$; $39066 \div 3$; $48840008 \div 4$.
2. $1234 \div 2$; $690468 \div 3$; $241512 \div 4$.
3. $4338270 \div 5$; $6487404 \div 6$; $393491 \div 7$.
4. $690200 \div 8$; $123456789 \div 9$; $987654321 \div 9$.
5. Saⁿ-lâng thàn chít-kho-gûn, khi-ōaⁿ chiū tit-tiòh 1140 chinⁿ thang pun. Ták lâng tit-tiòh jōa-tsōe? 380 chinⁿ.
6. Sî-khek chít-tám-cheng, chiū 52 khek kúi tám-cheng? Tek 13.
7. Gō-lâng beh pun saⁿ-kho, chít-kho ōaⁿ-tit 1135 chinⁿ, chiū ták-lâng tit-tiòh jōa-tsōe? 681 chinⁿ.
8. Lák lâng saⁿ-kap tsòe-kang thàn 3030 chinⁿ; ták-lâng tiòh pun jōa-tsōe? 505 chinⁿ.
9. Chhit-lâng saⁿ-kap kò-tsûn beh khi bó só-chāi; tsûn-sè 3290 chinⁿ, ták-lâng tiòh chhut jōa-tsōe? 470 chinⁿ.
10. Poeh-géh-jít-kú ê chhù-sè 4560 chinⁿ, chiū chít-géh-jít jōa-tsōe? 570 chinⁿ.
11. Lâng beh khi bó só-chāi 783 lí hng, kiāⁿ 9 jít chiah ōe kàu: ták-jít tiòh kiāⁿ kúi-lí? Tek 87.
12. Eng 8280 chinⁿ bóe poeh-pau chheh, múi-pau káu-pún, chiū chít-pún jōa-tsōe chinⁿ? Tek 115.
13. Chít-keng chhù ū 8 keng pâng, ták-keng-pâng ū saⁿ-hù-thang, ták-hù-thang ū nng-siⁿ-mng ták-siⁿ ū 5 phìⁿ po-lê pìⁿ-pìⁿ tōa; sai-hū baúh jíp-po-lê lóng-kiōng tiòh 20400 chinⁿ: taⁿ mng, chít-phìⁿ po-lê jōa-tsōe chinⁿ? Tek 85.

Siat-sú hoat siàu ū kúi-nā ūi, sít kap hoat í-keng pài-liát hó, m̄-sái ùih-hùn tī ē-tóe, tiòh phoat chít phoat tī iū-pêng. Khòaⁿ sít ê tsó-pêng tiòh tàu kúi-ūi, chiah ū kàu thang hō hoat pun, chí kúi-ūi tiòh hun-piat tsòe thau-chít-ê sin ê sít, siūⁿ ōe chiok hoat

ê siàu kúi-pē, kì tī iū-pēng phoat-gōa tsòe tek-siàu, kap hoat lâi saⁿ-sēng, siá tī thâu-chít-ê sin ê sít ê ē-tóe, ùih-hùn keh-kài lâi kiám, só· chhun-ê siá tī hùn-ē. Tùi goân ê sít só· sīn ê ùi koh chhú-chhut chít-ùi, tàu-lóh-lâi chham tsòe tē-jī sin ê sít, khòaⁿ òe chiok hoat kúi-pē, koh kì tsòe tek-siàu tē-jī ùi; iū-goân kap hoat saⁿ-sēng, siá tī tē-jī sin ê sít ê ē-tóe, ùih-hùn lâi kiám, í-hā lóng tióh án-ni. Kiám-chhái ū-sī chhú-chhut chít-ùi tàu-chham tsòe sin ê sít, bô kàu thang pun, chiū tióh kì 0 tsòe tek-siàu, tsài-koh chhú-chhut chít-ùi tàu-chham lâi pun, kiám-chhái iū bô kàu-giáh, tióh koh kì 0; tak-pái chhú-chhut tak-pái tióh kì tek-siàu. Goân-sít í-keng pun kàu chīn, chiū iū-pēng phoat-gōa sī tek-siàu, lô·-bé ê só·-sēng kiám-chhun-ê, chiū-sī lân-san, bôe pun-tit-ê.

Siat-sú ū sít ê siàu 5889498, beh ēng 254 tsòe hoat lâi pun. Sít kap hoat í-keng pài-liát hó, tióh phoat chít phoat tī sít ê iū-pēng; sít ê tsó-pēng tióh tàu saⁿ ê ùi, chiū-sī 588, chiah ū kàu thang hō· hoat pun. Chí saⁿ ê ùi tióh hun-piat tsòe thâu-chít-ê sin ê sít, òe chiok hoat ê siàu nng pē, tióh kì 2 tī iū-pēng phoat-gōa tsòe tek-siàu. Ēng 2 lâi sēng hoat ê 254, chiū tit-tióh 508, tióh siá tī 588 ê ē-tóe, ùih-hùn keh-kài lâi kiám, só· chhun ê 80, siá tī hùn-ē; tùi goân ê sít só· sīn ê ùi, chhú-chhut chít ùi 9, tàu lóh-lâi chham tsòe 809, chiū-sī tē-jī sin ê sít, òe chiok hoat saⁿ pē, tióh kì 3, tsòe tek-siàu ê tē-jī ùi. Ēng 3 sēng 254, tit-tióh 762, tióh siá tī 809 ê ē-tóe, ùih-hùn lâi kiám, só· chhun ê 47 siá tī hùn-ē; tùi goân ê sít só· sīn ê ùi, koh chhú-chhut 4, tàu lóh-lâi chham tsòe 474, chiū-sī tē saⁿ sin ê sít, òe chiok hoat chít pē, tióh kì 1, tsòe tek-siàu ê tē-saⁿ ùi. Ēng 1 sēng 254, tit-tióh 254, tióh siá tī 474 ê ē-tóe, ùih-hùn lâi kiám, só· chhun ê 220 siá tī hùn-ē; tùi goân ê sít só· sīn ê ùi, koh chhú-chhut 9, tàu lóh-lâi chham tsòe 2209, chiū-sī tē-sī sin ê sít, òe chiok hoat

254)5889498(23187

508

809

762

474

254

2209

2032

1778

1778

poeh pē, tiòh kì 8 tsòe tek-siàu ê tē-sì ùi. Òng 8 sêng 254, tit-tiòh 2032 tiòh siá tī 2209 ê ē-tóe, ùih-hùn lái kiám, só· chhun 8 177 siá tī hùn-ē; koh chhú-chhut goân ê sit só· sin ê 8, tàu lóh-lái chham tsòe 1778, chiū-sī tē-gō· sin ê sit, òe chiok hoat chhit pē, kì 7 tsòe tek-siàu ê tē-gō· ùi. Òng 7 sêng 254, tit-tiòh 1778, siá tī 1778 ê ē-tóe, ùih-hùn lái kiám, tú-tú pun tui-tú, lóng bô chhun. Taⁿ goân ê sit pun kàu chin, só· tit-tiòh ê siàu chiū-sī 23187.

Siat-sú ù sit ê siàu 25930821, beh òng 36 tsòe hoat lái pun, sit kap hoat pái-liát hó, khòaⁿ sit ê tsó-pêng tiòh tàu kàu saⁿ ê ùi chiū-sī 36)25930821(720300 259, tsòe sin ê sit, chia^h ù kàu thang 252 hō· hoat pun. 259 òe chiok 36 chhit-pē. Òng 7 lái sêng 36, tit 252, lái kiám, chhun 7. Tui goân ê sit chhú 3, tàu 7 tsòe 73, òe chiok 36 nng-pē. 2 sêng 36 tit 72, lái kiám, chhun 1. Tui goân ê sit koh chhú 0 tàu 1 tsòe 10, bô kàu thang pun, kì 0 tī tek-siàu, iū-koh chhú 8, tàu 10 tsòe 108, òe chiok 36 saⁿ-pē. 3 sêng 36 tit 108, lái kiám, tui-tú. Tui goân ê sit koh chhú 2, bô kàu thang pun, kì 0 tī tek-siàu, iū-koh chhú 1, tàu 2 tsòe 21, iáu-kú bô kàu thang pun, koh kì 0 tī tek-siàu. Taⁿ goân ê sit pun kàu chin, só· tit-tiòh ê siàu chiū-sī 720300, koh ù chhun lân-san 21, bōe-pun-tit.

Kiám-chhái hoat siàu ê iū-pêng ù kúi-nā ùi ê 0, chiū thang tiám-khui, m-sái sng; tsóng-sī tī sit siàu ê iū-pêng iáh tiòh tiám-khui pīⁿ-pīⁿ hiah-ê ùi bián sng, lō·-bé tiòh tàu chham tī só· chhun ê lân-san.

Siat-sú ù sit siàu 62534, beh òng 400 tsòe 4,00)625,34 hoat lái pun. Thang tiám-khui hoat ê iū-pêng 156...134 nng ê không, chiū iáh tiòh tiám-khui sit ê iū-pêng nng ê ùi, chiū-sī 34, chia^h tiòh òng 4 tsòe hoat lái pun 625, chiū tit-tiòh 156; só· chhun ê 1 tiòh tàu 34 tsòe 134, chiū-sī lân-san bōe pan-tit ê siàu.

Koh siat-sú ù sit ê siàu 143654, beh 25,000)143,654(5 òng 25000 tsòe hoat lái pun. Thang tiám-khui hoat ê iū-pêng saⁿ ê 0, chiū iáh tiòh tiám-khui sit ê iū-pêng saⁿ ê ùi, chiū-sī 654, chia^h tiòh òng 25 tsòe hoat lái pun 143, chiū tit-tiòh 5, chhun 18. Òng 654 tàu 18 tsòe 18654 ê lân-san bōe pun-tit-ê.

Kiám-chhái pun bōe-chhūn, chhiu só· chhun lân-san ê khia-liân, thang siá tsòe hūn-sò·, kì-lòh tī tek-siàu ê iū-pêng.

Siat-sú beh pun 5437 kho· hō· sì ê lāng. Pun liáu chit-lāng tit-tiōh 1359 kho·, koh chit-kho· sì-hūn ê chit-hūn, chhiu-sī n̄g-kak-pòāⁿ.

$$\begin{array}{r} 4)5437 \\ \underline{1359} \end{array}$$

Koh, siat-sú beh pun 888 tsòe 17 hūn. Pun liáu, ū chhun 4. Chhiu múi-hūn ū 52, iā-koh 17 hūn ê sì-hūn.

$$\begin{array}{r} 17)888(52 \text{ r } 7 \\ \underline{85} \\ 38 \end{array}$$

Phì-lūn siat-sú só· pun-ê chhiu-sī 888 pau tsóa, koh múi-pau ū 17 tiuⁿ. Pun hō· 17 lāng, chhiu chit lāng tit-tiōh 52 pau iā koh 4 tiuⁿ.

$$\begin{array}{r} 34 \\ \underline{4} \end{array}$$

Kiám-chhái tui kiú-kiú-háp-sò· tsai hoat - siàu thang pun tsòe n̄g-siàu, chhiu thang chiong che n̄g-tiàu-siàu liân-liân tsòe hoat lāi pun, chiàu ē-bīn só· pài-liát ê hoat-tō·.

Siat-sú ū sit-siàu 26901 beh ēng 63 lāi pun-i. Tui kiú-kiú-háp-sò· tsai $63 = 7 \times 9$ chhiu tái-seng ēng 7 tsòe hoat lāi pun tit-tiōh 3843; chiong 3843 tsòe sin ê sit, ēng 9 tsòe hoat lāi pun-i tit-tiōh 427.

$$\begin{array}{r} 7)26901 \\ \underline{9)3843} \\ 427 \\ \underline{63} \\ 1281 \\ \underline{2562} \\ 26901 \end{array}$$

427 ēng 63 koh sēng, chhiu tit-tiōh goān-siàu, thang tsòe pīn-kù pun bō m̄-tiōh.

Chiah ê siàu hāk-seng tiōh sng; koh tek-siàu kap hoat-siàu tiōh siōng-sēng, lāi tit-tiōh sit-siàu, thang tsòe pīn-kù pun bō m̄-tiōh.

1. $1428 \div 34$; $6882 \div 31$; $26085 \div 47$; $11934 \div 51$.
2. $13892 \div 23$; $15879237 \div 79$; $971942910 \div 97$.
3. $1567815 \div 127$; $15954150 \div 235$ $110880 \div 504$.
4. Tiōh chiàu n̄g-ê hoat-tō· lāi sng $2252600 \div 56$; $51851851380 \div 42$; $45008946 \div 81$; $1674 \div 54$.
5. $446185740 \div 19$, 23, 77, 1001, 276, 3553, 7429, 19380, 25194, 1763580.
6. $2016044352 \div 672$, 2016, 3000066, 336.
7. $946847340 \div 789$, 23670, 1200060, 263.
8. $16190955690 \div 353$, 4589, 16801, 100806, 32123, 504030.

Téng-bîn chia h ê siâu pun ôe chin, lóng bô chhun; ê-bîn, kúi-nā tiâu pun-liáu ū chhun lân-san ê.

9. 34568135 ÷ 357, 119, 714. 2142, 1428.

10. 7200651897 ÷ 2498, 76389, 32178, 98263.

11. 123456789 ÷ 20, 300, 4000, 50000, 6500, 71200, 89000, 90200.

12. Ke-lāi só-hùi 25 jít chiū-si 4700 chin; chit-jit jōa-tsōe? Tek 188.

13. Tsáp-jī gēh-jit chhù-sè 76200 chin, chiū chit-gēh-jit jōa-tsōe? Tek 6350.

14. Siat-sú khui hé-hun-chhia-lō 360 lí, só-hùi tiōh 3024360 kho; chiū khui chit-lí só-hùi tiōh kúi-kho? Tek 8401.

15. Chit-kun 16 niú, chiū 7376 niú kúi-kun? Tek 461.

16. Si 46 kun chit-toān 966 chhiōh, chiū múi-kun chit kúi-chhiōh? Tek 21.

17. Chit-jit 24 tiám-cheng; chit-jit iáh 96 khek; chit-jit iáh 1440 hun; chit-jit iáh 86400 biáu: taⁿ m̄ng, chit-tiám-cheng kúi-khek? Kúi-hun? Kúi-biáu? Koh chit-khek kúi-hun? Kúi-biáu? Tek 4 khek; 60 hun; 3600 biáu; 15 hun; 900 biáu.

18. Bó-lâng kè-óng lâu 3000 kho hō bō-kiáⁿ; bō tit-tiōh saⁿ-hūn-chit, só chhun ê pīⁿ-pīⁿ pun hō kiáⁿ-jī poeh lāng: taⁿ m̄ng bō tit-tiōh jōa-tsōe? kiáⁿ-jī ták-lāng jōa-tsōe? Bō 1000 kho; Kiáⁿ-jī sūi-lāng 250 kho.

19. Chit-nī 365 jít; chit-jit 24 tiám-cheng; chit-tiám-cheng 60 hun; chit-hun 60 biáu: siat-sú siōng-kūn ê chhiⁿ lí tōe 78225678720000 lí, koh i-ê kng tiōh kiáⁿ 4 nī kú chia h ôe kàu tōe; taⁿ m̄ng, chit-biáu kú, kng ôe kiáⁿ kúi-lí? Tek 620130.

20. Tōa-chhēng ê chit-liáp-chí, chit-biáu kú ôe kiáⁿ chit-lí, chiū tiōh kiáⁿ kúi-nī chia h ôe kàu siōng-kūn ê chhiⁿ? Tek 2430520.

21. Sng 1 kho 1080 chin, chiū pun 3 kho hō 8 lāng, ták-lāng tit-tiōh kúi ê íⁿ? Tek 405.

22. Bō chhù-tsú sè 16 keng chhù, chiū 1 nī niá 96 kho. Sng chit-kho 1100 chin, chit-keng gēh-gēh ê chhù-sè, kúi ê íⁿ? Tek 550.

23. 5 lāng tsōe kang 6 jít kú, kiōng thàn 10 kho. Sng chit kho 1080 chin, chiū chit lāng chit-jit thàn kúi ê íⁿ? Tek 360.

24. Chit-tàⁿ han-tsū tát 340 chin; saⁿ-khu han-tsū-hng, lóng pīⁿ-tōa, só-siⁿ ê han-tsū, kiōng tát 68 kho. Sng chit-kho 1080 chin chiū chit khu kúi tàⁿ? Tek 72.

SIÓ-SÒ.

Eng sò·bók kì-siàu, iàu-kín tiòh chiong toaⁿ-ũi tsòe pún. Tùi toaⁿ-ũi óa tsó-pêng lái chìn chít-ũi, chiū ke siàu ê giáh tsáp-pē; koh chìn chít-ũi, koh ke tsáp-pē; í-siōng lóng án-ni. Chit ê hoat-tō· téng-bīn ũ kóng-bêng, tsóng-sī ài hák-seng tì-ì chiū koh kóng-ì.

Siat-sú ũ siàu 3456, chit-tiâu-siàu chiū-sī 3	3000
chheng, koh 4 pah, koh 5 tsáp. koh 6 ê. Nā-sī m-	400
sái án-ni lēng-gōa kì: khòa ⁿ i-êũi chiū tsai 5 chiū-	50
sī 5 tsáp, 4 chiū-sī 4 pah, 3 chiū-sī 3 chheng.	6
	<u>3456</u>

Taⁿ siat-sú toaⁿ-ũi ê iū-pêng iā ũ só·kì ê siàu, tiòh iū-goân chiàu chit-ê hoat-tō· lái hun-piat i-êũi; chiū-sī tiòh chiong toaⁿ-ũi tsòe pún, nā óa iū-pêng thè chít-ũi chiū chió siàu ê giáh tsáp-pē; koh thè chít-ũi koh chió tsáp-pē; í-hā lóng án-ni.

Toaⁿ-ũi ê iū-pêng tiòh ũ tō·tiám thang hun-piatũi. Tō·tiám tsó-pêng ê siàu kiò-tsòe Tōa-siàu; tō·tiám iū-pêng ê siàu kiò-tsòe Sió-sò·. Tō·tiám m-sī tsòe chít-ũi, sī beh hō·lâng oe jīn toaⁿ-ũi tiāⁿ-tiāⁿ.

Siat-sú ũ siàu 3456·789. Tōa-siàu chiū-sī saⁿ-chheng sì-pah gō·tsáp lāk. Toaⁿ-ũi ê iū-pêng ũ tō·tiám tsòe kì-hō. Tùi toaⁿ-ũi thè chít-ũi ũ 7, chiū-sī tsáp-hūn ê chhit-hūn. Koh thè chít-ũi ũ 8, chiū-sī chít-pah-hūn ê 8 hūn: koh thè chít-ũi ũ 9, chiū-sī chít-chheng-hūn ê 9 hūn.

Tōa-siàu, tùi toaⁿ-ũi sng-khí lái-chìn chiaⁿ ũ tsáp-êũi, pah-êũi, chheng-êũi, bān-êũi, ũn-ũn. Sió-sò·, tùi toaⁿ-ũi sng-khí lái-thè chiaⁿ ũ tsáp-hūn êũi, pah-hūn êũi, chheng-hūn êũi, bān-hūn êũi, ũn-ũn.

Beh siá 10 hūn ê 1 hūn, tiòh siá
Beh siá 100 hūn ê 1 hūn, tiòh siá

·1.
·01.

Beh siá 1000 hūn ê 1 hūn, tióh siá	·001.
Beh siá 1, koh 10 hūn ê 1 hūn, tióh siá	1·1.
Beh siá 10, koh 1000 hūn ê 6 hūn, tióh siá	10·006.
Beh siá 12, koh 100 hūn ê 24 hūn, tióh siá	12·24.
Beh siá 10000 hūn ê 11 hūn, tióh siá	·0011.
Beh siá 1000 hūn ê 101 hūn, tióh siá	·101

Iàu-kín tióh kì-tit tō-tiám ê iū-pêng thâu-chit-ūi chiū-sī tsáp-hūn ê ūi. Siat-sú ū siàu ·0123 tióh m̄-thang liáh 0 tsòe toaⁿ-ūi. Chit-tiâu-siàu ê ūi tióh ho· kóng: tsáp-hūn, pah-hūn, chheng-hūn, bān-hūn, chiū-tsai chit-tiâu tsòe bān-hūn ê chit-pah jī-tsáp saⁿ hūn.

Chiah ê siàu hák-seng tióh liān kàu-sék.

1. Chí kúi-tiâu-siàu tióh thák, hō· sian-siⁿ thiaⁿ. ·5, ·05, ·005, ·0004, ·0104, ·1004, 1·2345.
2. 1·0101, 11·111, 40·00004, 1·1, ·2, 4·5, 2·024.
3. ·6, ·06, ·008, ·0079, ·00023, ·0102.
4. Che kúi-nā tiâu-siàu tióh ēng sò·bók siá: Tsáp-hūn ê saⁿ-hūn; Pah-hūn ê lāk-tsáp-sì hūn; Chheng-hūn ê poeh-hūn; Bān-hūn ê lāk-á-it-hūn; Tsáp-bān-hūn ê chhit-hūn.
5. Tsáp-hūn ê tsáp-it-hūn; Tsáp-hūn ê chit-pah-liān-it hūn; Chheng-hūn ê chit-pah-liān-it hūn.
6. Tsáp-bān-hūn ê saⁿ-hūn; Chheng-bān hūn ê lāk-hūn; Pah-bān-hūn ê tsáp-sì-hūn.

Kiám-chhái siàu-lāi ū sió-sò·, chiū lâi ōaⁿ tō-tiám hō·i-thè chit-ūi, nng-ūi, saⁿ-ūi, che-sī ná chhin-chhiūⁿ ēng 10, 100, 1000 lâi sēng hit-ê siàu. Hō· tō-tiám chìn chit-ūi, nng-ūi, saⁿ-ūi, sī ná chhin-chhiūⁿ ēng 10, 100, 1000 lâi pun hit ê siàu.

Siat-sú ū siàu 1234·5678, chiū lâi ōaⁿ tō-tiám hō·i-thè chit-ūi, só· tit-tiòh ê siàu 12345·678 lóng ke 10 pē: 1 pún tsòe 1 chheng, taⁿ tsòe 1 bān, 2 pún tsòe 2 pah, taⁿ tsòe 2 chheng, 3 pún tsòe 3 tsáp, taⁿ tsòe 3 pah, 4 pún tsòe 4 ê, taⁿ tsòe 4 tsáp, 5 pún tsòe tsáp-hūn ê 5 hūn, taⁿ tsòe 5 ê, 6 pún tsòe pah-hūn ê 6 hūn, taⁿ tsòe tsáp-hūn ê 6 hūn, í-hā lóng án-ni; khó-kiàn hō· tō-tiám thè chit-ūi sī ná chhin-chhiūⁿ ēng 10 lâi sēng-siàu. Koh hō· tō-tiám thè nng-ūi sī ná chhin-chhiūⁿ ēng 100 lâi sēng-siàu.

Kiám-chhái hō· tō·-tiám chìn chit-ūi, chiu pún-siàu pīⁿ-tsòe 123·45678, chiu-sī chió 10 pē ; khó-kiàn oāⁿ tō·-tiám hō·-i chìn chit-ūi sī ná chhin-chhiūⁿ ēng 10 lāi pun hit-ê siàu.

Sió-sò· ê iū-pêng lāi thiⁿ không, i-ê giáh iā bô ke-thiⁿ, iā bô kiám-chiό: nā-sī tsó-pêng lāi thiⁿ không, chiό siàu ê giáh 10 pē, ná chhin-chhiūⁿ ēng 10 lāi pun-i chit-iūⁿ.

Siat-sú ũ sió-sò· ·3, chiu-sī tsáp-hūn ê saⁿ-hūn. Iū-pêng lāi thiⁿ 0, chiu tsòe ·30, chiu-sī pah-hūn ê 30 hūn = tsáp-hūn ê 3 hūn, chiu-sī = ·3. Tsó-pêng lāi thiⁿ 0, chiu tsòe ·03, chiu-sī pah-hūn ê saⁿ-hūn, pī tsáp-hūn ê saⁿ-hūn chiό 10 pē.

Thang hō· hāk-seng liān ê siàu.

1. 1·1, ·3, ·00125, 1·01. Che sī-tiàu-siàu, sūi-tiàu tiόh ēng 100, 1000, 10000, 1000000 lāi sēng-i, chiu-sī tiόh chiàu-hoat oāⁿ tō·-tiám lāi kì-siàu.

Tek 110, 1100, 11000, 1100000, 30, ũn-ũn.

2. Iā tiόh ēng 100, 1000, 10000, 1000000 lāi pun-i, chiu-sī tiόh oāⁿ tō·-tiám lāi kì-siàu.

Tek ·011, ·0011, ·00011, ·0000011, ·003 ũn-ũn.

SIÓ-SÒ· Ê KA-HOAT, KIÁM-HOAT.

Kiám-chhái ũ sió-sò· kúi-nā tiàu siàu, ài siong-ka khòaⁿ háp-kiōng jōa-tsōe, chiu hit-ê hoat-tō· kap tōa-siàu ê hoat-tō· saⁿ-tāng. Pāi-liát siàu ê sī iàu-kín tiόh hō· tō·-tiám lóng tsòe it-tit lóh-lāi, chiu toaⁿ-ūi ōe tui toaⁿ-ūi, tsáp-hūn ê ũi ōe tui tsáp-hūn ê ũi, pah-hūn ê ũi ōe tui pah-hūn ê ũi, í-hā lóng án-ni. Kiám-chhái ũ siàu bô sió-sò· chiu tiόh ēng không lāi that i-ê ũi, khah ōe chiàu chhù-sù.

Siat-sú ũ lāk tiàu siàu, 2·8146, ·0938, 8, 2·8146
·875, 31·2788, 4·0087. ·0938

Tiόh pāi-liát chhin-chhiūⁿ pīⁿ-thâu, hō· tō·-tiám tsòe it-tit lóh-lāi, chiong 0 lāi that tē-saⁿ tiàu kap tē sī-tiàu ê khang ũi. 8·0000
·8750
31·2788
4·0087

Lāi siong-ka sī tú-á chhin-chhiūⁿ tōa-siàu chit-iūⁿ, iā só· tit-tiόh ê siàu hit-ê tō·-tiám tiόh kap lóng-tsóng ê tō·-tiám tsòe it-tit lóh lāi. 47·0709

Sió-sò· Kiám-hoat iā-sī chhin-chhiūⁿ tōa-siàu ê Kiám-hoat chit-iūⁿ. Iàu-kín tiōh hō· tō·-tiám tsòe it-tit lōh-lâi, chhiu sūi-ūi chiàu chhū-sù. Kiám-liáu chhun-siàu hit-ê tō·-tiám iā tiōh kap pún-siàu ê tō·-tiám tsòe it-tit lōh lāi.

8·040

4·006

4·034

Siat-sú beh tui 8·04 khau 4·006 khí-lâi Tiōh pài-liat chhin-chhiūⁿ pīⁿ-thau ê khoán-sit, ēng 0 lâi that téng-liat ê khang ūi, khau-tū sit tit-tiōh 4·034.

1·000

Koh, siat-sú tui 1 beh khau ·063 khí-lâi. Pài-liat hó, lâi-kiám, chhiu tit-tiōh ·937.

·063

·937

Chiah ê siàu hāk-seng tiōh pài-liat lâi sng.

$$1. 11·275 + ·34132 + ·00414 + ·0001 + 23·001.$$

Tek 34·62156.

$$2. 321·4 + 12 + 31·6154 + ·01 + 2·214 + 415·62.$$

Tek 782·8594.

$$3. ·001213 + 45·613 + 234 + ·0012 + 141·00056.$$

Tek 420·615973.

$$4. 1·0000123 + 31·1 + 117·154 + 2343·008 + ·0002.$$

Tek 2492·2622123.

$$5. 32·001 - 12·999.$$

Tek 19·002.

$$6. 3·45 - ·00098.$$

Tek 3·44902.

$$7. 3·412 - 2·99987.$$

Tek ·41213.

$$8. 22·0001 - 2·9999.$$

Tek 19·0002.

$$9. ·001 - ·0009987.$$

Tek ·0000013.

$$10. 24·004 - ·987516 ; ·0123 - ·009807.$$

Tek 23·016484; ·003213.

SIÓ-SÒ· SÊNG-HOAT.

Ēng Sió-sò· siong-sêng, tiōh sêng ná chhin-chhiūⁿ lóng bô sió-sò·. Sêng bêng-pék, tiōh khòaⁿ sit ê sió-sò· kap hoat ê sió-sò· lóng-kiōng-kúi-ūi, chhiu tī só·-tit-tiōh ê siàu iā tiōh hun-piat hiah tsōe ūi, lâi tō·-tiám tsòe sió-sò·. Kiám-chhái só· tit-tiōh ê siàu bô hiah-tsōe ūi, chhiu tī tsó-pêng tiōh thiⁿ không hō· i kàu-giáh.

Siat-sú ũ nng-tiâu-siâu 2·025 kap 21·2. Beh
 siong-sêng-i, tióh pài-liát-lâi sêng ná chhin-chhiuⁿ
 tō·tiám lóng bô. Sêng-liáu chiū khòaⁿ sít ũ saⁿ
 ũi sió-sò·, hoat ũ chít ũi sió-sò·, lóng-kiông sì-ũi,
 chiū tī só· tit-tióh ê siâu tióh tiám sì ũi tsòe sió-
 sò·. Tsóng-siâu iū-pêng nng ê 0 tióh chham sng
 tsòe nng-ũi, nā-sī che nng ê 0 bô ke siâu ê giáh,
 chiū só· tit-tióh thang siá 42·93.

2·025

21·2

4050

2025

4050

42·9300

·123

·405

615

4920

·049815

Piⁿ-thâu ê siâu, sít kap hoat ê sió-sò· lóng-
 kiông ũ lāk ũi. Siong-sêng só· tit-tióh ê siâu ũ
 gō·-ũi tiāⁿ-tiāⁿ, só·-í tsó-pêng tióh thiⁿ 0 lâi that
 chít-ũi chiah tō·tiám.

Piⁿ-thâu koh chít-tiâu-siâu lâi siong-sêng
 chiū tit-tióh 3400, tsóng-sī sít kap hoat ê sió-
 sò· lóng-kiông ũ poeh ũi, chiū tī só· tit-tióh ê
 siâu ê tsó-pêng tióh thiⁿ sì-ê 0 lâi that kàu poeh
 ũi, chiah tō·tiám, tit-tióh ·000034.

·0136

·0025

680

272

·00003400

Chiah ê siâu, hāk-seng tióh pài-liát lâi sng.

1. 123·4 × 8 ; 56·78 × ·5 ; 9·214 × 3·6 ; ·01 × ·2 ; ·6879 × ·009 ;
 ·00234 × ·019 ; ·5768 × 2500.

2. ·9832 × 620000 ; 3·002 × ·10103.

3. 32·1 × 2·31 ; ·0002 × 3·01.

4. ·0001 × ·001.

Tek ·00000001.

5. ·0003 × ·01 × 500000.

Tek 1·5.

6. ·2 × ·04 × ·008 × 64000.

Tek 4·096.

7. 1·1 × ·011 × 1·01 × ·0101.

Tek ·0001234321.

8. ·013 × 1·6 × ·007 × 3·05.

Tek ·00044408.

9. ·0048 × ·000012 × ·05.

Tek ·000000000288.

10. 1·005 × ·005 × ·0064 × ·0025.

Tek ·00000000804.

SIÓ-SÒ· PUN-HOAT.

Kiám-chhái hoat-siâu bô sió-sò·, chiū tióh chiàu
 pêng-siông ê hoat-tō· lâi-pun, tsóng-sī, chham sít-
 siâu ê sió-sò· ê ũi, thang pun-i, chiū tek-siâu tióh
 kì tō·-tiám.

Kiám-chhái hoat-siâu ũ sió-sò·, chiū tióh ōaⁿ tō·-
 tiám kàu hoat lóng tsòe tōa-siâu, bô sió-sò· ; chiū

tióh khòaⁿ hoat ū ōaⁿ tō·-tiám kúi-ūi, lái ōaⁿ sít ê tō·-tiám hiah tsōe ūi. Kiám-chhái bô hiah tsōe thang ōaⁿ, chhiu tióh thiⁿ không kàu-giáh. Ōaⁿ liáu chhiu tióh lái pun.

Piⁿ-thâu ê siàu, hoat bô sió-sò· chhiu tióh chiàu pêng-siông ê hoat-tō· lái pun: tit-tióh 2. Khiòh 3 lóh-lái chhiu tek-siàu tióh tō·-tiám, koh pun, tit-tióh 3. Tek-siàu 2·3.

201)462·3(2·3

402

603

603

Ēng 2·3 lái pun ·805.

2·3)·805

Hoat siàu sió-sò· chit-ūi, chhiu sít-siàu tō·-tiám tióh ōaⁿ chit-ūi khah óa iū-pêng. Lái pun tióh chham sió-sò· ê chit-ūi, só· í tek-siàu tióh tō·-tiám.

23)8·05(·35

69

115

115

Ēng 10·1 lái pun ·000303.

10·1)·000303(

Hoat sió-sò· chit-ūi, chhiu tióh ōaⁿ sít ê tō·-tiám chit-ūi, ēng 101 lái pun. Tit-tióh 00003.

101)0·00303(·00003

303

Ēng ·0011 lái pun ·121.

·0011)·121(

11)1210(110

11

11

11

0

Hoat-siàu sió-sò· sít-ūi, chhiu sít tióh ōaⁿ tō·-tiám sít-ūi, sít bô hiah tsōe ūi chhiu tióh thiⁿ chit-ê 0. Pun chhiu tit-tióh 110.

Ēng ·005 lái pun 1.

·005)1·0000

Hoat-siàu, sió-sò· saⁿ ūi, ōaⁿ sít ê tō·-tiám lái-pun, tit-tióh 200.

5)1000·0

200

Ēng ·0007 lái pun 8638.

Hoat-siàu sió-sò· sít-ūi, chhiu sít-siàu tióh thiⁿ sít ê 0; lái pun, tit-tióh 12340000

7)86380000

12340000

Ēng 700 lái pun ·08638,

Hoat bô sió-sò· chũu m̄-sái òaⁿ tở·-tiám.

Eng 700 lăi pun, sít ê thâu chít-ũi 700)·08638(·0001234
chũu-sĩsió-sò·số·-íték-siâu tióh tở·-tiám.

Thâu chít-ũi 0 lăi pun, bõe pun tit, tek-siâu koh kì 0, koh chít-ũi iă bõe pun-tit, tek-siâu tióh kì 0. Koh chít-ũi iă bõe pun-tit, tek-siâu koh kì 0, koh chít-ũi iă bõe pun-tit, koh kì 0. Koh chham chít-ũi chũu tit-tióh 1; koh chham chít-ũi chũu tit-tióh 2. Chhun 238, chũu tióh thiⁿ 0 lăi koh pun tit-tióh 3, Chhun 280, thiⁿ 0, lăi koh pun tit-tióh 4. Tek-siâu ·0001234.

700
1638
1400
2380
2100
2800
2800

Eng 2·1 lăi 4·2.

21)42(2

Oăⁿ tở·-tiám ê ũi lăi pun, tit-tióh 2.

42

Eng 2·1 lăi pun ·42.

21)4·2)·2

Oăⁿ tở·-tiám ê ũi, lăi-pun, tit-tióh ·2.

42

Eng ·21 lăi pun 42.

21)4200(200

Oăⁿ tở·-tiám, lăi pun, tit-tióh 200.

42

00

Eng 21 lăi pun ·42.

21)·42(·02

Lăi pun, tit-tióh ·02.

42

Che kúi-nă tiâu-siâu iă thang tsòe bô·iũⁿ.

12·272 ÷ 11·8
118)122·72(1·04
118

472

472

·12272 ÷ 1·18

118)12·272(·104

118

472

472

12272 ÷ ·118

118)12272000(104000

118

472

472

000

122·72 ÷ ·118

118)122720)1040

118

472

472

0

Chiah ê siàu hák-seng tióh sng.

1. $45 \div 16$; $896 \div 35$; $768 \div 15$.	Tek 2.8125; 25.6; 51.2.
2. $15.625 \div 2.5$; $.015625 \div 25$.	Tek 6.25; .000625.
3. $1562.5 \div .00025$; $1.5625 \div 25000$.	Tek 6250000; .0000625
4. $181.3 \div .00037$.	Tek 490000.
5. $171.99 \div 27.3$.	Tek 6.3.
6. $9.065 \div .049$; $.03 \div .001$.	Tek 185; 30.
7. $8 \div .002$; $17.28 \div .0144$.	Tek 4000; 1200.
8. $37.5 \div 7.68$.	Tek 4.8828125.
9. $.00128 \div 8.192$.	Tek .00015625.
10. $1708.4592 \div .00024$.	Tek 7118580.
11. $.0002 \div .0163$	Tek .0122699 ún-ún.
12. $11.1 \div 32.76$.	Tek .3388278 ún-ún.
13. $121 \div 27$.	Tek 4.481481 ún-ún.
14. $2.117 \div .0073$.	Tek 290.

SÛN-HOÀN Ê SIÓ-SÒ.

Kiám-chhái pun-siàu, tit-tióh sió-sò, bōe-tit tú-tú chīn, chiū tek-siàu ōe chiàu-goân hoán-hok bō soah: che thang kiò-tsòe sùn-hoàn ê sió-sò.

Siat-sú beh ēng 3 lâi pun 2.

Chiàu-hoat, thiⁿ 0 lâi pun, tit-tióh 6.
Koh thiⁿ 0 lâi pun, chiū koh tit-tióh 6,
chhīn-chhiūⁿ án-ni lâi thiⁿ 0, éng ōe tit-tióh 6, lóng bō kiông-chīn.

3)20000
 .6666
 Tek .6

Beh hián-bēng 6, hoán-hok bō soah,
tióh téng-bīn tō-tiám tsòe kì-hō.

Siat-sú beh ēng 1665 lâi-pun 22. Chiàu
hoat lâi pun, chiū tit-tióh .0132, koh ū
220 chhun-ê. Koh thiⁿ 0 lâi pun chiah
ōe koh tit-tióh 132, hoán-hok bō soah:

1665)2200(.0132
 1665

 5350
 4999

 3550
 3330

 220

khó-kiàn só tit-tióh ê sió-sò chiū-sī .0132.
In-ūi 132 tsòe sùn-hoàn ê sió-sò chiū
thâu-ūi-téng, bé-ūi-téng tióh tō-tiám.

Siat-sú beh ēng 99 lăi pun 221. Chiàu-
hoat lăi-pun, chhiu tit-tiōh 2·23, koh ũ 23
chhun ê, kap thâu-chit ê chhun siàu tâng;
chhiu tsai tek-siàu ê 23 òe hoán-hok bô soah.
Khó-kiàn tek-siàu ũ 2 tōa sūn-hoân ê sió-
sò· 23. Tiōh kì 2·23

99)221(2·23

198

230

198

320

297

23

Thang hō· hăk-seng liân ê siàu.

1. Tiōh ēng 3, 6, 7, 9, 13, 17, 21, lăi pun 11. Tek 3·6, 1·83,
1·571428, 1·2, 846153; 6470588235294117, 523809.

2. Tiōh ēng 7, 11, 13, 31 lăi pun 1. Tek 142857, 09, 076923,
032258064516129

HÒA-HOAT.

Chiah ê chiat-siaⁿ-tô· tiōh hăk-síp, chiah hòa-hoat
kín-khoài.

Thian-pêng-sò·

10 hut 1 si
10 si 1 hō
10 hō 1 lī
10 lī 1 hun
10 hun 1 chíⁿ
10 chíⁿ 1 niúⁿ

Tō·-sò·

10 chhùn 1 chhiōh
3 chhiōh 1 bā
5 chhiōh 1 pō·
2 pō· 1 tng
180 tng 1 lí
10 lí 1 phò·
200 lí 1 tō·

Niū-sò·

10 kap 1 chin
10 chin 1 tấu
10 tấu 1 chiōh

Hêng-sò·

10 hun 1 chíⁿ
10 chíⁿ 1 niúⁿ
16 niú 1 kun
200 kun 1 ín
100 kun 1 tàn

Sí-sò·

60 biáu 1 hun
15 hun 1 khék
4 khék 1 Tiám-cheng = 60 hun
2 Tiám-cheng 1 sí = 8 khék
24 Tiám-cheng 1 jít = 12 sí
7 jít 1 lé-pài
365 jít 1 nī

Lèk-sò.	
60 siam	1 bí
60 bí	1 biáu
60 biáu	1 hun
60 hun	1 tō.
30 tō.	1 kiong
3 kiong	1 siōng-hān
4 siōng-hān	1 chiu-thian
360 tō.	1 chiu-thian

10 chian	1 kak
10 kak	1 kho.
1 kho.	= 72 khò-tō
1 kho.	= 76 Hā-tō.

Tiān-sò.

100 chhùn	1 chhioh
25 chhioh	1 pō.
24 pō.	1 hun
10 hun	1 bó.
100 bó.	1 khéng

Tak-téng-hō mih lóng ũ tiāⁿ-tiōh ê giáh-siaⁿ. Sng-gûn chia^h ũ niú-siaⁿ, chíⁿ-siaⁿ, hun-siaⁿ ũn-ũn. Sng-lō chia^h ũ phò, lí, tng-siaⁿ ũn-ũn.

Kì chit-hō siàu iàu-kín tiōh chiàu chhù-sū lâi pài-liat hiah-ê giáh-siaⁿ, Siōng, tiōh tsòe thâu, kì tī tsó-pêng, Hā, tiōh saⁿ-sòe lâi kì. Siōng thang kiò tsòe bú, hā thang kiò tsòe kiáⁿ.

Kiám-chhái ũ siaⁿ bô siàu, chhiu tiōh kì 0 lâi lâu i-ê-ũi.

Beh siá sa ⁿ -tiám, chit-khek, tsáp-si-	Tiám	Khek	Hun	Biáu
hun, sa ⁿ -tsáp-lák biáu, tiōh pi ⁿ -thâu ê	3	1	14	36
hoat-tō.				

Beh siá sa ⁿ -tng koh gō-chhùn, chhiu	Tng	Chhioh	Chhùn
tiōh kì 0 lâi lâu chhioh êũi.	3	0	5

Ēng tiám, khék lâi saⁿ pí-phēng, chhiu tiám tsòe bú, khék tsòe kiáⁿ. Khek, hun, lâi saⁿ pí-phēng chhiu khék tsòe bú, hun tsòe kiáⁿ. Chhioh, chhùn lâi saⁿ pí-phēng, chhiu chhioh tsòe bú, chhùn tsòe kiáⁿ.

Kiám-chhái giáh-siaⁿ chiàu-tsáp chhùn, chhiu m-sái sùi-siaⁿ lēng-gōa kì, thang kì bú tsòe tōa-siàu, kiáⁿ tsòe sió-sò.

Siat-sú beh kì lák-niú, si-chí ⁿ poeh-hun	Niú	Chí ⁿ	Hun	Lí
sí, chhiu m-sái chiàu téng-bín ê hoat-tō lóng	6	4	8	4
lēng-gōa kì.				

Chíⁿ chiū-sī niú ê tsáp-hūn, hun chiū-sī niú ê pah-hūn, lí chiū-sī niú ê chheng-hūn, só·-í thang lóng-tsóng siók niú-siaⁿ lái kì, tsòe 6 niú koh niú ê siók-sò· 484. Niú, tsáp-hūn ê sì-hūn, chiū-sī 4 chíⁿ; niú pah-hūn ê poeh-hūn chiū-sī 8 Niú hun ũn-ũn, chiū khòaⁿ chit-hō siàu thang thák: lák- 6·484 niú, sì-chíⁿ, poeh-hun-sì.

Siat-sú ũ piⁿ-thâu só· kì-tsai ê gūn-siàu, thang thák-i tsòe sì-kho·, saⁿ-kak, nng-chiam-pòⁿ; in-ŭi 3 chiū-sī chit-kho· tsáp-hūn ê saⁿ-hūn = 3 kak. 2 chiū-sī chit-kho· pah-hūn ê nng-hūn = 2 chiam. 5 chiū-sī chit-kho· chheng-hūn ê gō·-hūn = 5 tiám = pòⁿ-chiam, in-ŭi tsòe chit-chiam tsáp-hūn ê gō·-hūn. Kho· 4·325

Koh, piⁿ-thâu ê siàu iā thang thák tsòe, poeh-táu Táu saⁿ-chin, nng-kap, in-ŭi 10 kap 1 chin, 10 chin 1 tau. 8·32.

Kiám-chhái beh hòa-siàu hō·-i siók pát-ê giáb-siaⁿ, phì-lūn niú beh chiat chíⁿ-siaⁿ; chhin-chhiūⁿ án-ni lái hòa-siàu, hō tsòe Hòa-hoat, iā thang kiò tsòe Tsu-téng hòa-hoat.

Hòa-hoat iàu-kín thang hun-piat nng-hō. Ēng bú hòa-tsòe kiáⁿ, kiò-tsòe Thong. Ēng kiáⁿ hòa-tsòe bú, kiò tsòe Bēng.

Thong-hoat, tióh chiong bú ê hoat-siàu sēng bú ê sit-siàu, sòa thiⁿ-chham lân-san ê kiáⁿ. Só· tit-tióh ê siàu tióh tsòe tē-jī ê sit-siàu, chiong tē-jī ê hoat-siàu lái sēng-i koh thiⁿ-chham lân-san-ê. Kàu só· kiū ê sò·-siaⁿ chiū soah.

Siat-sú ũ siàu: Saⁿ-phò·, poeh-lí, pah-it-tng, sì-chhiòh, chiū ài tsai lóng-tsóng kúi chhiòh.

Phò·-tsòe bú: beh' hòa-tsòe lí tióh ēng 10 tsòe hoat lái sēng, in-ŭi chit-phò· 10 lí. Siong-sēng, koh chham lân-san ê 8 lí chiū tit-tióh 38, thang tsòe tē-jī ê sit-siàu. Tióh ēng 180 tsòe hoat, in-

Phò·	Lí	Tng	Pō·	Chhiòh
3	8	110	0	4
10				
38	lí.			
180				
6950	tng.			
2				
13900	pō·			
5				
69504	chhiòh.			

ũi chit-lí 180 tng. Sêng, koh chham lân-san ê 110 tng, chhiu tit-tiòh 6950 tng, thang-tsòe tē-saⁿ ê sit-siàu. Tiòh êng 2 tsòe hoat, in-ũi 2 pō chit-tng. Sêng, chhiu tit-tiòh 13900 pō, thang tsòe tē-si ê sit-siàu. Tiòh êng 5 tsòe hoat, in-ũi 5 chhiòh chit-pō. Sêng, koh chham lân-san ê 4 chhiòh, chhiu tit-tiòh 69504 chhiòh.

Kiám-chhái ài tsai chhit-jit, poeh-tiám-cheng koh gō-tsáp-hun lóng-kiōng kúi-biáu. Tiòh êng 24 tsòe hoat lâi sêng 7 jit, tit-tiòh 168 tiám-cheng, hām lân-san ê 8 tiám-cheng, kiōng 176. Koh êng 60 lâi sêng hām lân-san ê 50, kiōng tit-tiòh 10610 hun. Koh êng 60 lâi sêng tit-tiòh 636600.

Jit	Tiám	Hun
7	8	50
24		
176		
60		
10610		
60		
636600		

Kiám-chhái ài tsai 20 kun kúi-chiⁿ, chhiu tiòh chiàu piⁿ-thâu só kì-tsai ê hoat-tō. Bô lân-san thang chham, tiòh êng tiāⁿ-tiòh ê hoat-tō lâi sêng tiāⁿ-tiāⁿ.

Ài-tsai saⁿ-ê chiu-thian kúi-hun iā tiòh án-ni. Êng 360 lâi sêng tit-tiòh

Kun	Chiu-thian
20	3
16	360
320	1080
10	60
3200	64800

1080 tō ; koh, êng 60 lâi sêng, tit-tiòh 64800 hun.

Kiám-chhái giáh-siaⁿ lóng chiàu tsáp chhìn, chhiu m̄-sái tek-khak pài-liat lâi sêng.

Ài-tsai saⁿ-niú ũ kúi-chiⁿ, kúi-hun, kúi-lí, chhiu m̄-sái, chiàu piⁿ-thâu ê hoat-tō, pài-liat lâi sêng-i. Pún tsai beh êng 10 sêng nā-tiòh thiⁿ 0 tiāⁿ-tiāⁿ, khó-kiàn 3 niú = 30 chiⁿ = 300 lí = 3000 hô = 30000 si = 300000 hut. It-bók liáu-jian.

Niú
3
10
30
10
300

Chit-hō siàu, kiám-chhái tī só tiòh chham, lân-san-ê, chhiu tiòh kì-tsòe sió-sò.

Siab-sú ũ siàu ; 4 niú, 5 chiⁿ, 6 hun, 7 lí ; chhiu beh hòa tsòe chiⁿ, hun, lí, hô, si, hut.

Lân-san ê tiòh kì-tsòe sió-sò, chiaⁿ ũ 4 niú, koh niú ê sió-sò 567.

Chiat chīⁿ-siaⁿ, tióh ēng 10 lâi sêng, nā-sī 4·567 niú
pún tsai ēng 10 sêng sió-sò; tō-tiám tióh thè 45·67 chīⁿ
chit-ūi, chiū chīⁿ ū 45, koh sió-sò ·67. 456·7 hun

Chiat hun-siaⁿ, tō-tiám tióh koh thè chit- 4567 lī
ūi, tit-tióh hun 456·7. 45670 hō

Chiat lī-siaⁿ, chiū tit-tióh lī 4567. 456700 si

Chiat hō-siaⁿ, sió-sò to-bō, chiū tióh thiⁿ 4567000 hut.
0, tit-tióh hō 45670.

Chiat si-siaⁿ, hut-siaⁿ iā sī án-ni.

Siat-sú chit-kho·gūn ōe-ōaⁿ-tit 1100 chīⁿ, chiū saⁿ-kho· nāg-
kak-pòⁿ tát-tióh chīⁿ jōa-tsōe?

Lân-san ê 2 kak-pòⁿ tióh kì-tsòe sió-sò; chia 3·25 kho·
ū gūn 3·25, in-ūi pòⁿ-kak chiū-sī 5 chiam. Eng 1100
1100 tsòe hoat lâi sêng, chiū tit-tióh 357500, 1100
tsóng-sī nāg ê 0 tióh tiám tsòe sió-sò. Tek-siáu
chiū-sī 3575 chīⁿ. 3575·00

Siat-sú chit-niú gūn ōe-ōaⁿ-tit 1500 chīⁿ chiū 5·07 niú.
5 niú, 7 hun tát-tióh chīⁿ jōa-tsōe? 1500
Eng sió-sò lâi kì chia 5 niú 5·07. Eng 1500 253500
tsòe hoat lâi sêng chiū tit-tióh 7605 chīⁿ. 507
7605·00

Nāg kho· chhit-chīⁿ tâng ōe chiat-tit kúi-niú? ·7 niú
Eng sió-sò siá niú-siaⁿ, chhit-chīⁿ chiū-sī ·7, ēng 2 2
lâi sêng-i, tit-tióh 1 niú 4. 1·4 niú

·9375 kun kúi niú. ·9375
In-ūi 16 niú 1 kun chiū beh hòa kun tsòe niú 16
tióh ēng 16 sêng. Tit-tióh 15 niú. 16
9375
15·0000

Chiah ê siáu, hák-seng tióh liān kàu-sek.

1. Chit-nī, kúi-tiám-cheng? Kúi-khek? Kúi-hun? Kúi-biáu?
2. Poeh-táu, kúi-kap? Tsáp-jī-táu, kúi-chin?
3. Lák-kho·gūn, kúi-kak? Kúi-chiam?
4. Chhit-niú, kúi-chīⁿ? Kúi-hun? Kúi-lī? Kúi-hō? Kúi-si?
Kúi-hut?
5. Lák-chīⁿ, kúi-hun? Kúi-hō? Kúi-hut?
6. Gō-hun, kúi-lī? Kúi-hō? Kúi-hut?
7. Nāg-niú saⁿ-lī, lóng-kiōng kúi-hō? Tek 20030.

8. Lák-tsáp-kun koh gō·niú, lóng-kiōng kúi-hun? Tek 96500.
9. Saⁿ-ê siōng-hān koh 20 tō, lóng-kiōng kúi-hun? Kúi-biáu?
Tek 17400; 1044000.
10. Lák-phò, gō·lí koh nng-chhih, lóng-kiōng kúi-chhùn?
Tek 1170020.
11. Lák lé-pài, koh tsáp-tiám-cheng, kúi-biáu? Tek 3664800.
12. Tiōh ēng sió-sò· kì chia^h ê siáu, koh sūi-tiâu, chiat hut-siaⁿ. Sī-niú liān gō·hut; Tsáp-niú liān chhit-hō; Lák-tsáp-sī niú, nng-chīⁿ, poeh-hun, liān káu-hut-pò^a.
13. Che kúi-nā tiâu niú-siaⁿ ê siáu, tiōh, sūi-tiâu hòa-tsōe chíⁿ, hun, lí, hô, si, hut. 1·25; 13·0273; 8·1234; 16; 4·002; ·45; ·006; ·000001; ·000015; ·0000015.
14. Siat-sú chit-niú-gūn òaⁿ-tit 1500 chíⁿ, chiū 2 niú òaⁿ-tit jōa-tsōe? 3 niú, jōa-tsōe? 4 chíⁿ-gūn, jōa-tsōe? 5 niú, 5 hun, jōa-tsōe?
Tek 3000; 4500; 600; 7575.
15. Chit-niú-gūn òaⁿ-tit 1500 chíⁿ, chiū 7 hun-gūn, jōa-tsōe? 4 niú, 6 lí, jōa-tsōe? 6 niú 6 chíⁿ 6 hun 6 jōa-tsōe? 8 chíⁿ-gūn, jōa-tsōe?
Tek 105; 6009; 9999; 1200.
16. 4 niú, 4 chíⁿ, 4 hun 4 òaⁿ-tit jōa-tsōe? Tek 6666.
17. Chit-niú-gūn òaⁿ-tit 1450 chíⁿ, chiū 12 niú òaⁿ-tit jōa-tsōe? 1 niú 2, jōa-tsōe? 1 chíⁿ 2, jōa-tsōe? 1 hun 2, jōa-tsōe?
Tek 17400; 1740; 174; 17·4.
18. Chit-niú-gūn òaⁿ-tit 1450 chíⁿ, chiū 1 niú 5 chíⁿ 6, jōa-tsōe? 7 niú liān 7 hun jōa-tsōe? 8 niú liān 3 lí jōa-tsōe?
Tek 2262; 10251·5; 11604·35.
19. Chit-niú-gūn òaⁿ-tit 1520 chíⁿ, chiū 3 niú 3 òaⁿ-tit jōa-tsōe? 4 niú-it jōa-tsōe? 5 niú 5 chíⁿ 5 jōa-tsōe? 10 niú 8 chíⁿ 8 jōa-tsōe?
Tek 5016; 6232; 8436.
20. Chit-kho·gūn òe òaⁿ-tit 1120 chíⁿ, chiū 2 kho· òe òaⁿ-tit jōa-tsōe? 4 kho· 3, jōa-tsōe? 10 kho· 5 kak, jōa-tsōe? 8 kho· liān 5, jōa-tsōe? 7 kho· 6 kak 5, jōa-tsōe?
Tek 2240; 4816; 11760; 9016; 8568.
21. Chit-kho·gūn òaⁿ-tit 1120 chíⁿ, chiū 6 kho· 6 kak 6 chiam 6 òaⁿ-tit jōa-tsōe? 4 kho·-pò^a, jōa-tsōe? 10 kho· 2 kak-pò^a, jōa-tsōe?
Tek 7465·92; 5040; 11480.
22. Chit-kho·gūn òaⁿ-tit 1100 chíⁿ, chiū 2 kak-pò^a òe òaⁿ-tit jōa-tsōe? 2 chiam-pò^a, jōa-tsōe? 6 kak 2 chiam-pò^a, jōa-tsōe?
Tek 275; 27·5; 687·5.
23. Che kúi-nā tiâu-siáu tiōh, sūi-tiâu, chiat niú-siaⁿ khòaⁿ tit tiōh jōa-tsōe. 2 kho· ê 6 chíⁿ tâng; 100 kho· ê chhit-chíⁿ tâng; 8 kho· ê lák-chíⁿ pêng; 12 kho· ê chhit-chíⁿ jī.
Tek 1 2; 70; 4·8; 8·64

24. Che kúi-tiâu iā tióh chiat niú-siaⁿ. 20 kho· ê chhit-chiⁿ-jī; 110 kho· ê liók-liók pêng; 105 kho· ê chhit-jī-ngó.

Tek 14·40; 72·6; 76·125.

25. Che kúi-tiâu iā tióh án-ni. 23 kho· 8 kak 6 ê liók-liók pêng; 35 kho· 5 kak 5 ê liók-sù pêng; 60 kho· 6 chiam ê chhit-jī-ngó.

Tek 15·7476; 22·752; 43·5435.

26. ·625 kun; ·125 kun; ·0625 kun; sùi-tiâu tióh hòa tsòe niú.

Tek 10; 2; 1.

27. ·1875 kun; ·25 kun; ·3125 kun; ·375 kun; sùi-tiâu tióh hòa tsòe niú.

Tek 3; 4; 5; 6.

28. ·4375 kun; ·5 kun; ·5625 kun; ·6875 kun; ·75 kun; ·8125 kun; sùi-tiâu kúi-niú?

Tek 7; 8; 9; 11; 12; 13.

29. Tióh hòa ·04 nī; ·12 nī, ·24 nī sùi-tiâu tsòe jít.

Tek 14,, 14,, 24; 43,, 19,, 12; 87,, 14,, 24.

30. Tióh hòa ·6 jít; ·9 jít sùi-tiâu tsòe tiám.

Tek 14,, 24; 21,, 36.

31. Chít niú thang òaⁿ 1500 chiⁿ, chiū 12 kho· 6, chiáu-á gūn, kúi-ê-íⁿ?

Tek 13608.

32. Chít-niú thang òaⁿ 1500 chiū 8 kho· 5, ê liók-pat pêng, kúi-ê-íⁿ?

Tek 8670.

33. Sam khiàm Sù 22·5 kho· ê 6 chiⁿ tâng, chiū hêng 14 kho· chiáu-á gūn. Chít niú thang òaⁿ 1500, chiū iáu-khiàm kúi-ê-íⁿ?

Tek 5130.

Ēng kiáⁿ hòa-tsòe bú hō tsòe Bēng-hoat. Che sī Thong-hoat ê tui-hoán. Hoat-tō· chiū-sī, chiong bú-siàu ê hoat lâi-pun kiáⁿ, ū chhun-ê chiū, iū-pêng, tióh siá-i tsòe lân-san ê kiáⁿ. Só· tit-tióh ê siàu, tsòe tē-jī ê sít, tióh koh chiàu hoat-tō· lâi-pun-i. Tióh án-ni tui-hā oe-sin kàu siōng.

Ai tsai 226030 chhùn kúi-phò; tióh tãi-seng ēng 10 tsòe hoat lâi-pun-i, tit-tióh 22603 chhioh. Koh, ēng 5 lâi-pun sin ê sít-siàu, tit-tióh 4520 pō· kiám 3 chhioh lân-san chhun-ê. Koh, ēng 2 tsòe hoat lâi-pun, chiū tit-tióh 2260 tng, iā bō chhun. Koh, ēng 180 tsòe-hoat lâi-pun, chiū tit-tióh 12 lí kiám 100 tng lân-san chhun-ê. Bēng-liáu, só· tit-tióh ê siàu chiū-sī, 1 phò; 2 lí, 100 tng, 3 chhioh.

10)226030

5)22603

2)4520 3

180)2260 0

10)12 100

1 2

Chít-pah-niú kúi-kun? $16)100$
 Tiòh ēng 16 tsòe hoat lái-pun, chiū tit-tiòh $\frac{6}{4}$
 6 kun 4 niú.

9 tiám-cheng tiòh hòa tsòe jít. $24)9$
 1 jít = 24 tiám $\therefore$ tiòh ēng 24 pun. Tek 375 jít $\frac{375}{}$

1 kun 12 niú, kiông kúi-kun? $16)12\cdot0(.75$
 12 niú tiòh ēng 16 lái pun. Tit-tiòh $\cdot75 \therefore 1$ $\frac{112}{80}$
 kun 12 niú kiông = $1\cdot75$ kun. $\frac{80}{80}$

Kiám-chhái giáh-siaⁿ lóng chiàu tsáp chìn, chiū m̄-sái ēng tsáp lái-pun. Chít-ē kìⁿ-tiòh chiū thang tū iū-pēng ē không, á hō tō-tiám chìn chít-iū.

Siat-sú chít-bān hut beh chiat niú-siaⁿ. Chít-ē kìⁿ-tiòh chiū tsai.

10000 hut = 1000 si = 100 hô = 10 lî = 1 hun = $\cdot1$ chîⁿ = $\cdot01$ niú.

1 „ = $\cdot1$ „ = $\cdot01$ „ = $\cdot001$ „ = $\cdot0001$ „ = $\cdot00001$ „ = $\cdot000001$ niú.

555 hut = 55 $\cdot5$ si = 5 $\cdot55$ hô = $\cdot555$ lî = $\cdot0555$ hun = ũn-ũn.

Siat-sú ũ 125 hun. Hòa-tsòe chîⁿ, ũ 12 $\cdot5$. Hòa-tsòe niú, ũ 1 $\cdot25$, chiū-sī chít-niú nng-chîⁿ-gō.

Kiám-chhái só-kiū ē siàu hit ē giáh-siaⁿ lóng chiàu tsáp chìn, chiū pun-liáu bián kì chhun-ē tsòe lân-san, tiòh thiⁿ không lái koh pun.

Siat-sú chít-niú-gūn ōe ōaⁿ-tit
 1500 chîⁿ, chiū 121212 chîⁿ kúi-niú?
 Chiàu hoat lái-pun, tit-tiòh
 80-808, chiū-sī 80 niú, 8 chî liên 8 lî.

$1500)121212(80-808$
 $\frac{12000}{12120}$
 $\frac{12000}{12000}$
 $\frac{12000}{12000}$

Tsáp-si-niú-gūn ōe chiat-tit kúi-kho ē
 chhit-chîⁿ-pēng?

$\frac{7)14}{}$

Chhit-chíⁿ = 7 niú. Chiàu-hoat ēng 7 lái
pun 14, tióh chhat tō·tiám, sòa sít-siáu ê
iū-pēng tióh thiⁿ 0, Tek 20 kho.

7)140
20

360 niú-gûn kúi-kho· ê chhit-chíⁿ-jī?

72)360

Chiàu-hoat tióh chhat tō·tiám, ēng 72 lái
pun 36000. Pun-liáu, tit-tióh 500 kho.

72)36000(500
360
00

2·31 niú-gûn, kúi-kho· ê liók-liók-pēng?

66)2·31

Ēng 66 lái-pun 2·31; chhat hoat-siáu ê
tō·tiám, ho· sít-siáu ê tō·tiám thè nng-ūi,
chhiu tióh ēng 66 pun 231. Tit-tióh 3·5, chhiu
sī saⁿ-kho· pòⁿ.

66)231(3·5
198
330
330

Kiám-chhái sng-siáu, chhiu só· tit-tióh ê sió-sò· ũ
lák-ūi á chhit-ūi, á-sī hoán-hok bô soah, tsóng-sī ài
kì nng-ūi, á saⁿ-ūi tiāⁿ-tiāⁿ; chhiu tióh khòaⁿ só· ài-
kì koh lóh chit-ūi pí 5 khah-tōa á khah-sòe: kiám-
chhái khah-tōa, chhiu só· kì ê sió-sò· bé-ūi tióh thiⁿ
chit-ê.

3 niú 3 chíⁿ 9 hun 8 òe chiat-tit kúi-kho·
chiáu-á-gûn ê chhit-chíⁿ-jī?

72)3·398

Chiàu-hoat lái-pun, chhiu tit-tióh 4·7194,
chhiu-sī 4 kho· 7 kak chit-chiam-káu tōa sūn-
hoán ê sió-sò· 4, chhiu-sī chha-put-to beh 4 kho·
7 kak 2, só·í tióh kì 4·72.

4·7194
Tek 4·72

Siat-sú chit-kho·-gûn òe òaⁿ-tit 1100 chíⁿ,
chhiu 1 kho· 2 kak 8 chiam 9 tát-chíⁿ jōa-tsōe?

1·289
1100

Siong-sēng, tit-tióh 1417·9. Taⁿ che sī
chha-put-to 1418 chíⁿ, chhiu tióh án-ni kì.

1417·900
Tek 1418.

Chit-kho· chiáu-á-gûn thang òaⁿ 1080, chhiu
3888 chíⁿ chiat gûn kúi-niú?

72)1080
1500

Khòaⁿ 1080 ēng 72 pun òe chhìn, chhiu lái
pun-í, tit-tióh 1 niú òaⁿ 1500 chíⁿ.

1500)3888
2·592

Ēng 1500 pun 3888 chhiu tit-tióh kúi-niú, chhiu-sī 2·592.

Chít-kho· gún thang òaⁿ 1100, chiu 4128
4128 chîⁿ chiat gún kúi-niú? 4128
·72

Khòaⁿ 1100, ēng ·72 pun-i chiu bōe
chīn, só·í ēng ·72 sēng chîⁿ ê siàu ēng 8256
1100 lāi pun. Tit-tiōh 2·701 iā thang koh 28896

pun tit-tiōh khah tsōe ūi. 1100)2972·16
2·701

Thang hō· hāk-seng liān ê siàu.

1. 145200 chhùn, kúi-lí? 194460 chhioh kúi-phò?

Tek 8 lí 12 tǎg, 10 phò· 8 lí 6 tǎg.

2. 315360000 biáu, kúi-khek? Kúi-tiám-cheng? Kúi-nî?

Tek 350400, 87600, 10.

3. 3499200000 siam, kúi-hun? Kúi-tō? Kúi-siōng-hān?

Tek 16200, 270, 3.

4. 77760000 bī, kúi chiu-thian?

Tek 1.

5. Saⁿ-bān lí, kúi-niú? Kúi-chîⁿ?

Tek 30, 300.

6. Gō·chheng-bān-hut, kúi-lí? Kúi-hun? Kúi-niú?

Tek 50000, 5000, 50.

7. Poeh-pah-bān-hō, kúi-hun? Kúi-niú? Tek 80000, 800.

8. Káu-tsáp-bān hut, kúi-lí? Kúi-chîⁿ? Kúi-niú?

Tek 900, 9, ·9.

9. 3264500 hut, kúi-hun? Kúi-chîⁿ? Kúi-niú?

Tek 326·45, 32·645, 3·2645.

10. 123450 hut, kúi-chîⁿ? Kúi-niú? Tek 1·2345, ·12345.

11. 1200 hut, kúi-hun? Kúi-chîⁿ? Kúi-niú?

Tek ·12; ·012; ·0012.

12. Siat-sú chít-niú-gún òaⁿ-tit 1500 chîⁿ, chiu chiah-ê chîⁿ-
siàu, sūi-tiâu, chiat-gún, kúi-niú? 4500; 82500; 8250; 825;
3333; 6666; 444; 66; 6.

Tek 3; 55; 5·5; ·55; 2·222; 4·444; 0·296; ·044; ·004.

13. Chít-niú-gún òaⁿ-tit 1450 chîⁿ, chiah-ê chîⁿ-siàu, sūi-
tiâu chiat-gún kúi-niú? 2900; 290; 29; 8700; 34800; 3480;
348; 2436. Tek 2; ·2; ·02; 6; 24; 2·4; ·24; 1·68.

14. 4 niú; 8 niú; 12 niú; 14 niú, sūi-tiâu tiōh hòa-tsōe kun.

Tek ·25; ·5; ·75; ·875,

15. 3 niú 2 chîⁿ; 9 niú 6 chîⁿ; 2 niú; 1 niú; 8 chîⁿ; 4 chîⁿ,
sūi-tiâu kúi-kun? Tek ·2; ·6; ·125; ·0625; ·05; ·025.

16. 4 kun 8 niú; 4 kun 12 niú; 4 kun 6 niú, sūi-tiâu kúi-
kun? Tek 4·5; 4·75; 4·375.

17. 6 niú 4 chîⁿ; 6 niú 8 chîⁿ; 12 niú 8 chîⁿ, sūi-tiâu kúi-
kun? Tek ·4; ·425; ·8.

18. 12 tiám-cheng; 6 tiám-cheng; 3 tiám-cheng; 2 tiám-cheng; 1 tiám-cheng, sùi-tiâu tiòh hòa-tsòe jít.

Tek 5; 25; 125; 083; 0416.

19. 8 tiám 24 hun; 7 tiám 12 hun; 6 tiám 43 hun 12 biáu, sùi-tiâu tiòh hòa-tsòe jít.

Tek 35; 3; 28.

20. Chít-niú-gûn òaⁿ-tit 1520 chîⁿ, chiú chiaⁿ-ê chîⁿ-siâu, sùi-tiâu chiat-gûn, kúi-niú? 4560; 9120; 12160; 2584; 21280; 30476; 4712; 26676. Tek 3; 6; 8; 17; 14; 20.05; 3.1; 17.55.

21. Chít-kho-gûn òe òaⁿ-tit 1120 chîⁿ, chiú che kúi-tiâu chîⁿ siâu, chiat-kho-siaⁿ tit-tiòh jōa-tsōe? 3360; 4508; 1008; 23800; 88459000. Tek 3; 4.025; 0.9; 21.25; 78981.25.

22. 120 niú-gûn òe chiat tit kúi-kho· ê chhit-jī-pêng, chhit-jī-ngó·, chhit-jī-chhit, lāk-chîⁿ-tāng, liók-jī-pêng, liók-sù-pêng, liók-liók-pêng, liók-pat-pêng? Tek 166.667, 165.5172, 165.062, 200, 193.548, 187.5, 187.5, 181.818, 176.471.

23. 25 niú 4 chîⁿ 8 hun òe chiat-tit kúi-kho· ê liók-liók-pêng, lāk-chîⁿ tāng, chhit-jī-pêng? Tek 38.606, 42.467, 34.139.

24. 18 niú 6 chîⁿ 2 hun 4 òe chiat-tit kúi-kho· ê liók-pat-pêng, chhit-jī-pêng? Tek 27.388, 25.867.

25. 8 niú 4 hun òe chiat-tit kúi-kho· ê liók-sù-pêng, chhit-jī-pêng, chhit-jī-ngó·? Tek 12.562, 11.167, 11.09.

26. 146 jít; 58 jít 9 tiám 36 hun; 29 jít 4 tiám 48 hun, sùi-tiâu tiòh hòa-tsòe nî. Tek 4, 16, 08.

27. Chít-kho-gûn thang òaⁿ 1080 chiú che kúi-nā tiâu chîⁿ siâu, kok kúi-niú? 7776, 19440, 23328.

Tek 5.184, 12.96, 15.552.

28. Chít-kho-gûn thang òaⁿ 1100 chîⁿ chiú che kúi-nā tiâu chîⁿ-siâu kok chiat gûn kúi-niú? 8256, 12384, 6192, 14448.

Tek 5.404, 8.105, 4.053, 9.453.

Kiám-chhái pún-siâu kap só·-kiû-ê bōe pí-phēng-tit tsòe bú-kiáⁿ, tsóng-sī pún-siâu thang hòa-tsòe só·-kiû-ê ê kiáⁿ. Chit-hō siâu iā tiòh thông, iā tiòh bēng.

180

68

1440

1080

180 kho· ê liók-pat-pêng òe òaⁿ-tit kúi-kho· ê chhit-chîⁿ-jī?

72)122.40

Eng 68 lâi-sêng, chiū tit-tiòh 180 kho. = 72)12240(170
 ê liók-pat-pêng ũ kúi-chîⁿ-gûn, chiū-sī
 1224. Eng 72 lâi-pun, chiū tit-tiòh kúi-
 kho. ê chhit-chîⁿ-jī, chiū-sī 170.

72

504

504

0

190

72

380

1330

76)13680(180

76

608

608

0

190 niú hā-tô oe chiat-tit kúi-niú khò-
 tô?

Chit-niú hā-tô pí chit-niú khò-tô khah-
 khin: chiū-sī 72 niú khò-tô tát-tiòh 76
 niú hā-tô, só-í chiat khò-tô tiòh tit-tiòh
 khah chió niú, chiū tiòh eng 72 lâi-sêng,
 eng 76 lâi-pun. Tit-tiòh 180 niú khò-tô.

180

10

3)1800

600

1

180

180

2

360

5

3)1800

600

Chit-lí, kúi-bā?

Chit-lí = 180 tng. Hoat-tô chiū-sī
 tiòh hòa-tsòe chhiòh, koh eng 3 lâi-
 pun, tit-tiòh 600 bā.

Lák-nî, iū-koh chit-jit, kúi-lé-pài?

Chit-nî ũ 365 jit, chiū 365 tiòh eng
 6 lâi-sêng, thiⁿ chham lân-san ê chit-jit.
 Tit-tiòh 2191 jit. Eng 7 lâi-pun, tit-tiòh
 313 lé-pài.

6

1

365

7)2191

313

1500)12000

66)8

66)800(12.121

66

140

132

8

Chit-niú-gûn thang ōaⁿ 1500 chîⁿ chiū
 12000 chîⁿ kúi-kho. ê liók-liók pêng?

Eng 1500 lâi pun 12000, chiū tit-tiòh
 8, khó-kiàn 12000 chîⁿ oe jip-tit 8 niú.
 Eng 66 lâi pun 8 chiū tit-tiòh 12.12
 hoán-hok bô soah. Thang kì tsòe tsáp-jī-
 kho, chit-kak, nng-chiam-it.

Bûn-gûn tióng 5 hun chiú 17·5 kho· chiáu-
á gûn tát bûn-gûn kúi-niú?

17·5
·72
—
350
1225
—
12·6

17·5 kho· chiat gûn chiú tit-tiòh 12·6 niú.
Hòa i tsòe bûn gûn tiòh ēng 1·05 lăi-pun,
(in-ūi bûn gûn tióng ·05) chiú tit-tiòh 12 niú
bûn gûn.

1·05)12·6
105)1260(12
105
—
210
210
—

Chlah ê siâu hăk-seng tiòh sng.

1. 150 kho· ê liók-liók-pêng òe òaⁿ-tit kúi-kho· ê chhit-jī-pêng, lăk-chīⁿ-tāng, chhit-jī-ngó, liók-sù-pêng, liók-pat-pêng, chhit-chīⁿ-tāng?

Tek 137·5, 165, 136·552, 154·687, 145·588, 141·428.

2. 60 kho· ê chhit-jī-pêng òe òaⁿ-tit kúi-kho· ê lăk-chīⁿ-tāng, liók-jī-pêng, liók-sù-pêng, liók-liók-pêng, liók-pat-pêng?

Tek 72, 69·677, 67·5, 65·454, 63·529.

3. 38 kho· 5 kak ê liók-sù-pêng thang òaⁿ kúi-kho· ê chhit-jī-ngó, chhit-chīⁿ-jī, chhit-chīⁿ-tāng, liók-pat-pêng, liók-liók-pêng, lăk-chīⁿ-tāng?

Tek 33·986, 34·222, 35·2, 36·235, 37·333, 41·067.

4. 12 kho· 4 kak pò^a ê lăk-chīⁿ-tāng òe òaⁿ-tit kúi-kho· ê chhit-jī-ngó, chhit-chīⁿ-jī, liók-pat-pêng?

Tek 10·303, 10·375, 10·935.

5. 38 kho· 7 kak lăk ê chhit-jī-pêng thang òaⁿ kúi-kho· ê liók-pat-pêng, liók-liók-pêng, lăk-chīⁿ-tāng?

Tek 41·04, 42·283, 46·512.

6. 49 kho· 2 kak pò^a ê liók-pat-pêng òe òaⁿ-tit kúi-kho· ê chhit-chīⁿ-jī, chhit-jī-ngó?

Tek 46·514, 46·193.

7. 50 kho· 5 chiam ê chhit-jī-ngó òe òaⁿ-tit kúi-kho· ê lăk-chīⁿ-tāng, liók-pat-pêng, chhit-chīⁿ-jī? Tek 60·477, 53·362, 50·397.

8. Bó-lâng khiàm-chè tsáp-kho·-gûn ê liók-pat-pêng, chiú lăi hêng káu ê chiáu-á gûn: tiòh koh thiap jôa-tsôe? Tek ·32.

9. Bó-lâng khiàm-chè 25 kho·, chiáu-á-gûn, chiú lăi hêng gûn-toaⁿ, tát 25 kho· ê liók-liók-pêng: tiòh koh thiap gûn-tsúi jôa-tsôe?

Tek chit-niú-pò^a, á-sī nng-kho· poeh-chiam-saⁿ ê chiáu-á-gûn.

10. Bó·lâng khi bóa-mih tát-gûn 110 kho· ê chhit-chîⁿ-jī, beh chheng-siâu chiū tùi-kè 120 kho· ê lák-chîⁿ-tāng: tiòh koh thiap jōa-tsōe? Tek 10 kho· ê chhit-chîⁿ-jī.

11. Bó·lâng khiàm-chè 60 kho· ê chiáu-á-gûn, chiū hêng gûn-toaⁿ tát 60 kho· ê liók-sù-pêng: sng chiáu-á-gûn chhit-chîⁿ-jī, chiū tiòh tióng jōa-tsōe gûn-tsúi?

Tek 6 kho· 6 kak 6 chiam 7 ê chiáu-á-gûn.

12. Bó·lâng khi bóa-mih, siâu-bák kiōng 54 kho· 4 chiam-pòaⁿ & liók-pat-pêng, chiū hêng gûn-toaⁿ 50 kho· ê chiáu-á-gûn: tiòh koh thiap jōa-tsōe? Tek 1·0425, chiáu-á-gûn.

13. Bó·lâng khi bóa-mih tát chit-kho· ê liók-liók-pêng chiū òe chit-kho· chiáu-á-gûn lái hêng-siâu. Chit-kho· chiáu-á thang òaⁿ 1100 chîⁿ; tiàm-tsú tiòh tsāu-chîⁿ jōa-tsōe? Tek 92.

14. Bûn-gûn tiòh tióng gō·hun ê gûn-tsúi, lán ū 23 níu bûn gûn, lêng beh ēng 23 níu chiáu-á-gûn kā lán òaⁿ, lán tiòh tióng gûn-tsúi jōa-tsōe? Tek 1·15.

15. Lán ū 50 níu hut-thâu-gûn, beh òaⁿ 50 níu bûn-gûn, tiòh thiap-i gûn-chúi jōa-tsōe? Tek 2·50.

16. 33 níu bûn-gûn òe òaⁿ-tit hut-thâu-gûn kúi-níu?

Tek 34·65.

17. 28 níu 3 chîⁿ-pòaⁿ ê chiáu-á-gûn òe òaⁿ-tit bûn-gûn kúi-níu? Tek 27.

18. 36 níu khò·tô chiat hā-tô kúi-níu?

Tek 38.

19. Che kúi-siâu, níu-gûn khò·tô, sùi-tiâu tiòh chiat hā-tô: 126, 54, 189, 211·77, 292·50.

Tek 133, 57, 199·5, 223·535, 308·75.

20. 95 níu-gûn hā-tô, chiat khò·tô kúi-níu?

Tek 90.

21. Che kúi-nā tiâu-siâu, níu-gûn hā-tô, sùi-tiâu tiòh chiat khò·tô: 19, 399, 109·535, 237·5. Tek 18, 378, 103·77, 225.

22. Chit-chiah gûn-tiāⁿ hā-tô 38 níu-tāng, chiat khò·tô kai-tit kúi-níu. Tek 36.

23. Saⁿ-chiah gûn-tiāⁿ, kiōng 120 níu hā-tô, chiat khò·tô kai-tit kúi-níu? Tek 113·684.

24. 12 níu, 4 chîⁿ gûn khò·tô òe chiat-tit hā-tô jōa-tsōe?

Tek 13·09.

25. 9 chîⁿ 8 hun 8 hā-tô òe chiat-tit khò·tô jōa-tsōe?

Tek 936.

26. Nng-chîⁿ chit-hun-lák khò·tô òe chiat-tit hā-tô jōa-tsōe?

Tek 228.

27. Saⁿ-kho·lák ê chhit-jī-pêng òe chiat-tit hā-tô kúi-níu?

Tek 2·736.

28. 5 níu 7 hā-tô òe chiat-tit kúi-kho· chiáu-á-gûn? Tek 7·5.

29. 1500 chin chit-niú-gûn, chiú 9600 chin kúi-kho· ê chhit-chin-jī? Tek 8·889.
30. 5000 chin, kúi-kho· ê lák-chin-tāng? Tek 5·555.
31. 4567 chin kúi-kho· ê chhit-jī-pêng? Tek 4·229.
32. 3967000 chin, kúi-kho· ê chhit-jī-ngó·? Tek 3646·437.
33. 20 kho· chiáu-á-gûn jōa-tsōe chin. Tek 21600.
34. 12 kho· 3 kak 8 ê chhit-jī-pêng jōa-tsōe-chin. Tek 13370.
35. 14 kho· 4 kak 6 ê chhit-jī-ngó· jōa-tsōe-chin. Tek 15725.
36. Bó·lāng bōe-mih tát 10 kho· 2 kak-pòan ê liók-pat-pêng, chiú òe 10 kho· chiáu-á-gûn, ê chhit-chin-jī, lái hêng-siáu, tiám-tsú tióh tsāu-i jōa-tsōe-chin. Tek 345.
37. Bó·lāng bōe Sai-iūⁿ-pò· 12 kho· chiáu-á-gûn, ê chhit-chin-jī, iā koh bōe, 16 kho· ê lák-chin-tāng: taⁿ mūg: Thàn-chin jōa-tsōe. Tek 1440.
38. Sng chiáu-á-gûn ōaⁿ 1080, chiú 37800 chin chiat būn-gûn, kúi-niú. Tek 24.
39. Chioh 35 kho·, 6 chin-tāng, chiú hêng 30 kho· chiáu-á-gûn; chit-niú thang ōaⁿ 1500, in tióh tsāu lán kúi-ê-īⁿ. Tek 900.
40. Lán khiām-chè chiáu-á-gûn 66 kho·, chiú lái hêng 79 kho· ê 6 chin-tāng. Sng chiáu-á-gûn ōaⁿ 1080, lán tióh koh thiap kúi-ê-īⁿ. Tek 180.
41. Góa khiām lāng 80 kho· ê 69 chiú lái hêng-i 76 kho· chiáu-á-gûn. Sng 1 niú thang ōaⁿ 1500, tióh koh thiap kúi-ê-īⁿ. Tek 720.
42. 60 níu būn-gûn thang ōaⁿ chiáu-á-gûn kúi-niú. Kúi-kho· Tek 63, 87·5.
43. 175 kho· chiáu-á-gûn tát būn-gûn kúi-niú. Tek 120.
44. 280·5 kho· chiáu-á-gûn kúi-kho· liók-pat-pêng? Tek 297.

Tsáp-tsók siáu thang liān.

1. Bó·lāng ū 10 kho· gûn, chit-kho· thang ōaⁿ 1100 chin, chiú khi bōe toh 3 tè, chit-tè 1840 chin, í 5 tè, chit-tè 544 chin, bí 8 táu, chit-táu-290 chin. Iáu chhun kúi-ê-īⁿ. Tek 440.
2. Būn kap Bú kiōng ū gûn 120: Būn só· ū ê pí Bú só· ū ê khah tsōe saⁿ-pē. Būn, Bú, kok ū kúi-kho· Tek 90, 30.
3. Siat-sú góa hō· Bók koh 32500 chin, i chiú thang hui 51200 lái bōe iūⁿ, iā koh chhun 11300. Bók ū chin jōa-tsōe. Tek 30000.
4. Kiám-chhái Jit lí Tōe 315360000 lí, chiú tōa-chhèng ê chit-liáp-chí, 1 biáu kú kiāⁿ 1 lí, tióh kiāⁿ kúi-ní chiú kàu Jit. (Sng chit-ní 365 jit). Tek 10.

5. Tùi Tōe-kiū-sim kàu Gêh ũ Tōe-kiū-keng ē 30 pē. Tùi Tōe-kiū-sim kàu Jit ũ Tōe-kiū-keng ē 11500 pē. Kiám-chhái gêh ē chhoe-it Gêh lī Jit 275280000 lí, chiū gêh ē 15, Gêh lī Jit kúi-lí.
Tek 276720000.

6. ·001 – ·00099 chhun jōa-tsōe? Tek ·00001.

1·004 – ·56 chhun jōa-tsōe? Tek ·444.

7. 2·961 ÷ ·007 ē tek-siàu tiōh ēng 4·8 ÷ ·00016 ē tek-siàu lāi-pun? Tek ·0141.

8. 1 nū gūn thang ōaⁿ 1500 chiū 2 chinⁿ-pòⁿ kúi-ê-îⁿ? 8 hun kúi-ê-îⁿ? 4 lī kúi-ê-îⁿ? Tek 375; 120; 6.

9. 1 nū gūn thang ōaⁿ 1500 chinⁿ, chiū chiaⁿ ē siàu chiaú-á-gūn kok kúi-ê-îⁿ? 1 kho· 2 kak-pòⁿ, 2·1 kho·, 3·25 kho·?
Tek 1350, 2268, 3510.

10. 1 kho· chiaú-á-gūn thang ōaⁿ 1044 chinⁿ chiū 2 nū 5 thang ōaⁿ jōa-tsōe. 6 chinⁿ gūn jōa-tsōe. 4 hun gūn jōa-tsōe?
Tek 3625, 870, 58.

11. 12·5 kho· chiaú-á-gūn òe chiat-tit kúi-nū? 17·5 kho· ē liók-pat-pēng kúi-nū? Tek 9. 11·9.

12. Káu-pah bān hut kúi-nū? Tek 9.

13. 93·5 kho· chiaú-á-gūn kúi kho· 6 chinⁿ tâng. Liók-liók-pēng. Liók-pat-pēng? Tek 112·2, 102, 99.

14. Lán bōe bí 10 kho· chiaú-á-gūn, lāi koh bōe 12 kho· ē liók-pat-pēng. Sng 1 nū gūn thang ōaⁿ 1500 chinⁿ, lán kiōng thàn kúi-ê-îⁿ? Tek 1440.

15. Hut-thâu gūn 399 nū, ōaⁿ buñ-guñ kúi-nū? Tek 380.

16. Lán khiām hāng-kau 45 nū būn-gūn, chiū chhìn chiaú-á-gūn 47·5 nū lāi hēng-i. Kiám-chhái chit-kho· chiaú-á-gūn thang ōaⁿ 1080, hāng-tiūⁿ tiōh tsāu lán kúi-ê-îⁿ? Tek 375.

17. Lán khiām hāng-kau 405 nū būn-gūn chiū hēng-i 590·75 kho· chiaú-á-gūn. Sng chit-kho· chiaú-á-gūn thang ōaⁿ 1080 chinⁿ, in tiōh tsāu lán kúi-ê-îⁿ? Tek 135.

18. Chit-kho· gūn thang ōaⁿ 1100 chinⁿ chiū pun 4·2 kho· hō· 12 lāng sūi-lāng tit-tiōh chinⁿ kúi-ê-îⁿ? Pun hō· 14, 21, 28 lāng chiū ták-lāng kúi-ê-îⁿ? Tek 385, 330, 220, 165.

19. Chit-nū guñ thang ōaⁿ 1500 chinⁿ chiū pun 4 chinⁿ 6 hun 2 lí hō· 11, 77, 154, 231, 693 lāng, kok tit-tiōh kúi-ê-îⁿ? Tek 63, 9, 4·5, 3, 1.

20. Chit-nū guñ thang ōaⁿ 1500 chinⁿ, chiū pun 4 kho· 5 chiam chiaú-á-guñ hō· 27 lāng, 81 lāng, ták-lāng tit-tiōh kúi-ê-îⁿ? Tek 162, 54.

21. 116 jit 19 tiām 12 hun tiōh hòa-tsōe ní? Tek ·32.

22. Lán khiām lāng 10 kho· ē liók-pat-pēng chiū hēng-i 9

kho· chiáu-á-guñ: tiòh koh thiap-i kuí-ê-îⁿ? Tek 480.

23. Lán khiàm lăng hut-thâu-guñ 222·4 nũu chiũ lăi hêng chhùi-guñ 80 kho· ê liok-pat-pêng; Iáu só· khiàm, hêng buñ-guñ, tiòh kuí-nũu? Tek 160.

24. Lán khiàm lăng chĩⁿ 20000 chiũ lăi hêng-i guñ 13 nũu. Kiám-chhái chít-kho· chiáu-á-guñ thang ōaⁿ 1080 chĩⁿ, lán iáu tiòh thiap-i kuí-ê-îⁿ? Tek 500.

25. *Lán khiàm hâng-kau 57·6 nũu buñ-guñ chiũ chhìn 57·6 nũu hut-thâu guñ lăi hêng-i. Tiòh koh thiap-i kuí-kho· chiáu-á-guñ? Tek 4.

26. Lán khiàm-ché buñ-guñ 50 nũu chiũ chhìn hut-thâu guñ 30·9 nũu lăi hêng. Lán iáu khiàm kaí kho· chiáu-á-guñ? Tek 30.

27. Góa khiàm 60 nũu buñ-guñ, chiũ chhìn chiáu-á-guñ 54 nũu lăi hêng. Góa iáu khiàm kuí-kho· chiáu-á-guñ? Tek 12·5.

28. Lán khiàm lăng 170 kho· ê liok-kíu chiũ lăi hêng 163 kho· chiáu-á-guñ. Sng chít-nũu thang ōaⁿ 1500 chĩⁿ, i tiòh tsâu lán kuí-ê-îⁿ? Tek 90.

TSU-TÉNG KA-HOAT.

Tsu-téng thang hun-piat tsòe nng-lũi.

Kiám-chhái giáh-siaⁿ lóng chiàu-tsáp chìn, chiũ tiòh siá bú tsòe tōa-siàu, kiáⁿ tsòe sío-sò; chiàu sío-sò· ê hoat-tō· lăi ka, kiám, sêng, pun-i.

Kiám-chhái bô chiàu tsáp chìn, chhìn-chhiūⁿ kun-niú, hit-hō, chiũ tiòh chiong tsu-téng hiah-ê siàu tui-ũi, hoaiⁿ-liát siá-i. Tui-bé khí, chít-tsōa siong-ka, nã kiōng só· tit-tiòh khah-tōa pún-bú ê siàu chiũ tiòh ēng bú ê hoat lăi-pun-i. Tek-siàu thang chìn tē-jī-tsōa, lăn-san ê tiòh kì tī pún-tsōa-ē.

Siat-sú gō·lăng khiàm-góa siàu, chiũ-sī chít-lăng khiàm chít-pah liân-si-nũu, nng-chĩⁿ gō·hun-lăk, koh chít-lăng, tsáp-jī-nũu, lăk-hun, koh chít-lăng, saⁿ-nũu, lăk-lí-pòⁿ, koh chít-lăng, chít-chheng nng-pah gō·tsáp-lăk nũu, lăk-chĩⁿ, iũ-koh chít-lăng, saⁿ-tsáp-lăk nũu, nng-chĩⁿ liân si-lí-pòⁿ. Che-gō·lăng kiōng khiàm-góa jōa-tsōe. Tek. Chít-chheng si-pah tsáp-jī-nũu, chít-chĩⁿ nng-hun-chhit.

104·2560

12·0600

3·0065

1256·6000

36·2045

1412·1270

Siat-sú sa ⁿ -ê tsú-kheh khi bôe mî-hún.	Kun	Niú
Chit-lâng bôe tsáp-kun, tsáp-jī-nú; koh chit-	10	12
bôe poch-kun, sì-nú, iū-koh chit-ê, chhit-	8	4
kun, lák-nú. Tiám-kheh kiōng bôe-in jōa-	7	6
tsōe?	26	6

Pai-liat hó, chiū nú, hit-tsōa siong-ka, tit-tiōh jī-tsáp-jī. Eng bú ê hoat-siáu, tsáp-lák lái pun, tek-it, chhun lák: kì lák chìn-it. Kun, hit-tsōa siong-ka thiⁿ-chham só·chìn ê it, kiōng tit-tiōh jī-tsáp-lák.

Piⁿ-thâu só·pai-liat, Che n̄g Kiong Tō· Hun Biáu
tiáu-siáu kiōng jōa-tsōe?

Tui-biáu, hit-tsōa khí: siong-	6	25	43	50
ka, tit-tiōh 95. Eng bú ê hoat-	17	16	22	35
siáu, 60, lái-pun; tit-tiōh 1				

chhun 35. Kì 35, chìn 1. Hun, hit-tsōa siong-ka, chham só·chìn ê it; tit-tiōh 82. Eng bú ê hoat-siáu, 60 lái-pun; tit-tiōh 1, chhun 22. Kì 22, chìn 1. Tō·, hit-tsōa siong-ka, thiⁿ-chham só·chìn ê 1; tit-tiōh 46. Eng bú ê hoat-siáu 30 lái-pun; tit-tiōh 1, chhun 16. Kì 16 chìn 1. Kiong, hit-tsōa siong-ka, thiⁿ-chham só·chìn ê 1; tit-tiōh 17.

Chit-lé-pai, lák-jit, Lè-pai Jit Tiám Hun Biáu					
tsáp-lák tiám-cheng, jī-	1	6	16	25	36
tsáp-gō·hun, sì-tsáp-gō·	1	0	7	34	24
biáu, kap chit-lé-pai,	3	0	0	0	0
chhit-tiám-cheng sa ⁿ -					
tsáp-sì-hun, jī-tsáp-gō·biáu, kiōng jōa-kú?					

Biáu, hit-chōa siong-ka; tit-tiōh 60, tú-á chit-hun, bô-chhun. Kì 0 chìn 1. Hun, hit-chōa siong-ka, thiⁿ-chham só·chìn ê 1; tit-tiōh 60. Eng bú ê hoat-siáu lái-pun, tit-tiōh 1, bô-chhun. Kì 0 chìn 1. Tiám-cheng, hit-chōa siong-ka, thiⁿ-chham só·chìn ê 1; tit-tiōh 24. Eng bú ê hoat-siáu lái-pun, tit-tiōh 1, bô-chhun. Kì 0 chìn 1. Jit, hit-chōa siong-ka, thiⁿ-chham só·chìn ê 1; tit-tiōh 7. Eng bú ê hoat-siáu lái-pun, tit-tiōh 1, bô-chhun. Kì 0 chìn 1. Lé-pai, hit-tsōa siong-ka, thiⁿ-chham só·chìn ê 1; tit-tiōh 3. Chek-siáu chiū-sī saⁿ-lé-pai.

Chiah-ê siáu hák-seng tiōh siong-ka.

1. 4 nú 3 chiⁿ 8 hun, koh 1 nú liên 2 hun, koh 6 chiⁿ 3 lí 9 hô, koh 7 hun 6 lí 1 hô; kiōng jōa-tsōe? Tek 6·08.

2. 10 kho· n̄g-kak-pòⁿ, 6 chiam-pòⁿ, n̄g-kak-si-chiam,

nǎng-kho· lian chít-chiam-pòan, kiōng joā-tsōe? Tek 12·57.

3. 4 kho· lian 2 chiam, 2 kak-pòan, 20 kho· lian 4 chiam 4, 6 kak poeh-chiam-lák; kiōng joā-tsōe? Tek 25.

4. 14 kho· lian pòan-chiam, 1 kho· lian 6 chiam 3, 1 kak 2 chiam 2, 8 kak, 4 kho· lian 1 chiam; kiōng joā-tsōe? Tek 20.

5. 11 nú 3 chíⁿ 2 hun 6 lí 8, 3 chíⁿ lian 3 lí 2, 1 nú 6 chíⁿ-pòan, 1 nú 7 chíⁿ 2; kiōng joā-tsōe? Tek 15.

6. Bó·lâng beh khí-chhù, bóe chhù-tōe 60 kho·, bóe âng-liâu 423 kho· 7 kak, chhâ-liâu 356 kho· 8 kak, tsai-liâu khai-chíⁿ 186 kho· 3 kak 1 chiam-pòan, thō·-tsúi sai-hū 228 kho· 8 kak 1 chiam-pòan, bák-sai 246 kho· 3 kak, lân-san ê số·-hùi 210 kho· lian 7 chiam. Khí-chhù ê số·-hùi kiōng kúi-kho·? Tek 1712.

7. Bó·lâng khui bí-tiám; thâu-chít-jit bōe chít-lâng 14 chiòh 6 táu 4 chin, iā koh chít-lâng 6 chiòh 8 táu 6 chin-pòan, iū koh 16 chiòh 5 táu 6 kap, iū koh 4 táu 2 chin 4, iū koh 8 chin-pòan, iū koh 6 chiòh lian 6 chin. Kiōng bōe joā-tsōe? Tek 44·58.

8. 20 kun 15 nú 7 chíⁿ, 3 kun 10 nú 8 chíⁿ, 11 kun 12 nú 9 chíⁿ; kiōng joā-tsōe? Tek 36 7 4.

9. 2 kiong 20 tō· 40 hun 36 biáu, 1 kiong 11 tō· 12 hun 56 biáu, 2 kiong 14 tō· 32 hun 45 biáu, 3 siōng-hân 2 kiong 10 tō· 45 hun 50 biáu; kiōng joā-tsōe? Tek 1 1 2 27 12 7.

10. 1 Lé-pài 3 jit 16 tiám 30 hun 36 biáu, 2 jit 6 tiám 24 hun 20 biáu, 1 jit 1 tiám 5 hun 4 biáu; kiōng joā-kú?

Tek 2 lé-pài.

11. 3 jit 17 tiám 2 khek 10 hun 50 biáu, 4 jit 5 tiám 0 khek 12 hun 10 biáu, 1 jit 6 tiám 2 khek 37 hun; kiōng kúi-jit?

Tek 9 6.

12. 3 phò· 8 lí 160 tǎng 1 pō· 4 chhiòh 8 chhùn, 1 phò· 2 lí 99 tǎng 2 chhiòh 9 chhùn, 3 lí 100 tǎng 2 chhiòh 3 chhùn; kiōng kúi-phò·? Tek 5 5 0 1.

13. 1 jit 6 sí 5 khek 12 hun, 2 jit 3 sí 6 khek 3 hun, 3 jit 1 sí 4 khek; kiōng kúi-jit? Tek 7.

14. 3 kun 4 nú, 4 kun 12 nú, 6 kun 10 nú, 8 kun 4 nú, 7 kun 2 nú; kiōng kúi-kun? Tek 30.

15. 4 kun 5 nú 6 chíⁿ, 7 kun 8 nú 9 chíⁿ, 8 kun 8 nú 8 chíⁿ, 10 kun 11 nú 5 chíⁿ, 10 kun 10 nú, 8 kun 3 nú 2 chíⁿ; kiōng kúi-kun? Tek 50.

16. Ū tsáu-phoe-ê-lâng bó·-jit kiāⁿ chít-tsām, 1 phò· 2 lí 200 pō·, iū-koh chít-tsām, 1 phò· 1 lí 300 pō·, iū-koh chít-tsām, 2 phò· 8 lí 150 pō·, iū-koh chít-tsām, 1 phò· 6 lí 70 pō·, koh àn goân-lō· tò-lái; kiōng kiāⁿ kúi-phò·? Tek 13 8.

TSU-TÉNG KIÁM-HOAT.

Tsu-téng kiám-hoat chīu-sī tsu-téng ka-hoat ê tui-hoán tiāⁿ-tiāⁿ.

Kiám-chhái giáh-siaⁿ lóng chiàu-tsáp chìn, chīu tióh siá bú tsòe tōa-siàu, kiánⁿ tsòe sió-sò[·]; chiàu sió-sò[·] ê hoat-tō[·] lâi kiám-i. Kiám-chhái bô chiàu-tsáp chìn chīu cheng-siàu, chhù-téng tióh hoaiⁿ-liát siá, tui-lō[·]-bé kiám-khí. Bó[·]-ūi ê goân-siàu bô kàu-giáh thang kiám, chīu tióh chioh bú ê hoat-siàu thiⁿ pún-ūi ê goân-siàu, lâi-kiám, kì só[·]-chhun-ê. Heng bú-siàu ē-liát só[·]-chioh-ê, chīu-sī bú-siàu ê chit, koh kiám, kì só[·]-chhun-ê. Tak-ūi tióh chhin-chhiūⁿ àn-ni. Kàu-thâu chīu-soah.

Siat-sú bó [·] -lâng khiám-gún 12 niú 6 hun-pò ⁿ ,	12·065
chīu lâi heng 8 niú 4 chī ⁿ ; iáu khiám joā-tsōe?	8·400
Giáh-sia ⁿ lóng chiàu-tsáp chìn, chīu tióh kì niú	3·665
tsòe tōa-siàu, chī ⁿ , hun, tsòe sió-sò [·] . Chiàu-hoat	
lâi kiám, tit-tióh 3 niú 6 chī ⁿ 6 hun-pò ⁿ .	

Siat-sú bó [·] -lâng, ū mī-hún 15 kun 6 niú Kun	Niú	Chī ⁿ	
9 chī ⁿ , lâi bōe 10 kun 12 niú 5 chī ⁿ : iáu-	15	6	9
chhun joā-tsōe?	10	12	5

Pâi-liát hó, tui chī ⁿ ê ūi kiám-khí. Chī ⁿ -	4	10	4
ūi ê 9 kiám 5, chhun 4. Pún-ūi kì 4. Niú-			
ūi ê 6 kiám 12, bô kàu-giáh thang kiám,			
chīu tióh chioh kun-ūi ê 1 hòa tsòe 16 niú, thi ⁿ -chham goân-			
siàu ê 6 niú, kiōng 22; kiám 12, chhun 10. Pún-ūi-ē tióh kì 10.			
Kun-ūi ê 15 kiám 10 kap só [·] -chioh ê 1, kiōng kiám 11, chhun			
4. Kun-ūi-ē tióh kì 4.			

Tui 3 nī 210 jít 18 tiám-cheng 40 hun 50 biáu kiám 1 nī 220 jít 20 tiám-cheng 30 hun 56 biáu.

Pâi-liát hó, tui biáu ê ūi Nī	Jít	Tiám	Hun	Biáu	
kiám-khí. 50 kiám 56, bô	3	210	18	40	50
thang-kiám, chīu tióh chioh 1	1	220	20	30	56
hun hòa-tsòe 60 biáu, thi ⁿ -	1	354	22	9	54
chham pún-ūi ê 50, kiōng 110,					
kiám 56, chhun 54. Pún-ūi-ē tióh kì 54. Hun-ūi ê 40 kiám 30					
chham só [·] -chioh ê 1, kiōng-kiám 31, chhun 9. Tiám-ūi ê 18					

kiám 20 bô thang kiám, tióh chioh 1 jít, hòa-tsòe 24 tiám-cheng, thiⁿ-chham goân-siâu ê 18, kiông 42, kiám 20 chhun 22. Jit-ūi ê 210 kiám 220 chham só·chioh ê 1, kiông-kiám 221, bô thang-kiám, tióh chioh 1 nî, hòa-tsòe 365 jít, thiⁿ-chham pún-ūi ê goân-siâu 210, kiông 575, kiám 221, chhun 354. Nî-ūi ê 3 kiám 1 chham só·chioh ê 1, kiông-kiám 2, chhun 1.

Chiah ê siâu hák-seng tióh sng.

1. Chit-niú kiám gō·chîⁿ, chhun jōa-tsōe? Kiám gō·hun, chhun jōa-tsōe? Kiám gō·lî, chhun jōa-tsōe? Tek ·5, ·95, ·995.
2. Chit-niú kiám 5 chîⁿ 5 hun-pòⁿ, kiám 9 chîⁿ, kiám 1 lî, sūi-tiâu chhun jōa-tsōe? Tek ·445, ·1, ·999.
3. 5 chîⁿ kiám 5 hun, kiám 1 hun-pòⁿ, kiám pòⁿ-hun, sūi-tiâu-siâu chhun jōa-tsōe? Tek ·45, ·485, ·495.
4. 10 kho·gūn kiám 9 kho· 9 kak 9 chiam 9, iáu-chhun jōa-tsōe? Tek ·001.
5. 11 kho·gūn kiám 10 kho· 9 kak pòⁿ, kiám 1 kho· liân 5 chiam, kiám 10 kho· 5 chiam, sūi-tiâu iáu-chhun jōa-tsōe? Tek ·05, 9·95, ·95.
6. 15 kho· liân pòⁿ-chiam kiám 10 kho· 5 kak 4, kiám 4 kho· liân 5 chiam, kiám 9 kho· 4 kak pòⁿ, sūi-tiâu iáu-chhun jōa-tsōe? Tek 4·465, 10·955, 5·555.
7. 12 chióh 2 kap kiám 8 chióh 6 táu, kiám 8 chióh 6 chin, kiám 8 chióh 6 kap, sūi-tiâu-siâu iáu-chhun jōa-tsōe? Tek 3·402, 3·942, 3·996.
8. Bó·lâng ū sòⁿ 100 tng 5 chhióh, chiū ēng 35 tng 8 chhióh 3 chhùn sàng gín-ná, thang pàng hong-chhe, āu-chhiú iáu-chhun jōa-tsōe? Tek 64·67.
9. Bó·lâng tòa 15 kho·gūn, lōh koe-chhi bóa pò· 3 kho· 7 kak-pòⁿ, bóa pēh-thng 6 kak 7, bóa ôe 2 kho· 2 kak 3, bóa han-tsū 5 kak 6, tiáh-bí 4 kho· 4 kak 4, tah-iū 3 kak-pòⁿ, bóa lân-san-ê 1 kho· 2 kak: iáu-chhun jōa-tsōe? Tek 1·8.
10. Tân khiàm Lím 1010 kho·gūn chiū tui-toaⁿ 990 kho· 5 kak-pòⁿ, tióh koh òe-gūn jōa-tsōe chiah thang chheng-siâu? Tek 19·45.
11. 2 lé-pài 4 jít 16 tiám-cheng 44 hun 18 biáu kiám 1 lé-pài 6 jít 20 tiám-cheng 56 hun 22 biáu, chhun kúi-jít? Tek 4 19 47 56.
12. Hé-hun-tsūn tui Ê-mng kiāⁿ kàu Sít-lát, tsúi-lō· tióh 6 jít 23 tiám-cheng 56 hun 45 biáu, iā koh tióh hioh Hiong-káng

1 jít 16 tiám-cheng 24 hun ; taⁿ í-keng lí-khui Ē-mâg 8 jít 14 tiám-cheng 50 hun 15 biáu, tióh koh kúi-tiám-cheng chia^h òe kàu Sít-lát ? Tek 1 30 30.

TSU-TÉNG SÊNG-HOAT.

Hoat-tō· chīu-sī ták-téng ê siàu, tùi-bé-téng khí, tióh liên-liên sêng. Só· tit-tióh ê siàu kiò-tsòe Chek-siàu.

Kiám-chhái giáh-siaⁿ lóng chiàu-tsáp chìn, chīu tióh ēng bú-téng tsòe tōa-siàu, ēng kiáⁿ tsòe sió-sò·, chiàu sió-sò· ê hoat-tō· lâi sêng-i.

Siat-sú chit-tà ⁿ bí tát 2 kho· 6 kak-pò ⁿ , chīu 8 tà ⁿ	2·65
tát joā-tsòe ? Chiàu sió-sò· ê hoat-tō·, ēng 8 lâi sêng,	8
chīu tit-tióh 21 kho· 2 kak.	21·20

Kiám-chhái giáh-siaⁿ bô chiàu-tsáp chìn, tióh siá sít-siàu, ták-ūi chiàu-chhù-sū, lok hoat-siàu tī bé-téng-ē. Eñg hoat-siàu sêng bé-téng, nā tit-tióh siàu khah-tōa hit-ê bú ê siàu, tióh ēng bú tsòe hoat lâi-pun-i, só·-chhun-ê tióh kì tī pún-ūi-ē, só· tit-tióh tióh chìn bú hit-tsōa. Eñg hoat-siàu lâi-sêng tē-jī-téng, thiⁿ-chham só·-chìn-ē, koh ēng i-ê bú-siàu lâi-pun. Kok-téng tióh án-ni.

Siat-sú 4 lāng khi-bóe mī-hún, sūi-ē	Kun	Niú	Chī ⁿ
bóe, 10 kun 6 niú 7 chī ⁿ ; kiōng bóe joā-tsòe ?	10	6	7
			4

Pài-liát hó: ēng 4 lâi-sêng 7 tit-tióh	41	10	8
28 chī ⁿ , ēng bú ê hoat-siàu 10 lâi-pun-i,			
tit-tióh 2, chhun 8. Kì 8 chìn 2. Sêng 6 niú, tit-tióh 24, thi ⁿ -chham só·-chìn ê 2, kiōng 26; ēng bú ê hoat-siàu, 16, lâi-pun-i, tit-tióh 1 chhun 10. Kì 10 chìn 1. Sêng 10 kun, tit-tióh 40, chham só·-chìn ê 1, kiōng 41. Chek-siàu 41 kun 10 niú 8 chī ⁿ .			

Siat-sú ū chhân 24 khu, ták-khu ū 54 bó· 6 hun 16 pō·; che kúi-khu-chhân kiōng kúi-bó· ?

Pai-liat-hó. In-ũi $4 \times 6 = 24$, thang tãi-seng ēng 4 sēng goân-pún ê sít-siàu; só· tit-tiòh chiū tiòh tsòe tē-jī ê sít-siàu, ēng 6 sēng-i. Eng 4 sēng 16 pō·, tit-tiòh 64, ēng bú-siàu 24 lāi pun-i, tit-tiòh 2, chhun 16. Kì 16 chìn 2. Sēng 6 hun, tit-tiòh 24, háp só·-chìn ê 2, kiōng 26, ēng bú-siàu 10 lāi-pun, tit-tiòh 2 chhun 6, kì 6 chìn 2. Sēng 54 bó·, tit-tiòh 216, háp só·-chìn ê 2, kiōng 218. Taⁿ 218 bó· 6 hun 16 pō· tsòe sin ê sít-siàu, tiòh ēng 6 lāi-sēng-i. Tit-tiòh chek-siàu 1312 bó·.

Bó·	Hun	Pō·
54	6	16
218	6	16
1312	0	0

* Tiòh ēng 29 lāi-sēng 30 jít 8 sī 6 khek.

In-ũi $4 \times 7 + 1 = 29$, thang ēng 4 sēng sít-siàu, koh ēng 7 sēng só·-tit-tiòh sin-ê sít-siàu, koh ēng 1 lāi-sēng goân sít-siàu, thiⁿ-chham tē-jī ê chek-siàu. Eng 4 lāi-sēng 6 khek, tit-tiòh 24, ēng bú-siàu 8 lāi-pun, tit-tiòh 3 chhun 0. Kì 0 chìn 3. Sēng 8 sī, tit-tiòh 32, chham só·-chìn ê 3, kiōng 35, ēng bú-siàu 12 lāi-pun, tit-tiòh 2, chhun 11. Kì 11 chìn 2. Sēng 30 jít, tit-tiòh 120 chham só·-chìn ê 2, kiōng 122.

Jít	Sī	Khek
30	8	6×1
122	11	0
860	5	0
30	8	6
891	1	6

Tiòh chiong tē-it ê chek-siàu tsòe tē-jī ê sít-siàu, ēng 7 lāi-sēng-i, tit-tiòh tē-jī ê chek-siàu. Eng 1 lāi-sēng goân-pún ê sít-siàu, kì tī tē-jī ê chek-siàu-ē, siong-ka, chiū tit-tiòh chiāⁿ-chek-siàu 891 jít 1 sī 6 khek.

Kiám-chhái ũ bú kiáⁿ bó chiàu-tsáp chìn-ê, chiū kiáⁿ thang hòa-tsòe bú ê sió-sò·, jiân-āu lāi-sēng.

Siat-sú tē 1 kun tát ·32 kho· chiū 34 kun 6 niú
tát kúi-kho· ?

16)6
·375

In-ũi niú, kun, bó chiàu 10 chìn ∴ 6 bó
thang kì tsòe kun ê sió-sò·; tiòh hòa i tsòe
sió-sò· chiū-sī tiòh ēng 16 pun-i, lāi tit-tiòh
·375. Chham 34 kun, kiōng 34·375 kun.
Eng ·32 kho· sēng.

Tek 11 kho·.

34·375
·32
68750
103125
11·00000
Tek 11.

16)6·7

·41875

10·41875

4

41·67500

675

16

4050

675

10·800

Kiông 41,, 10,, 8

Chiah-ê siàu hāk-seng tióh shg.

1. Tióh ēng 4, 8, 12, 18 lâi-sēng 1 niú 2 hun-pòan.

Tek 4·1, 8·2, 12·3, 18·45.

2. Tióh ēng 16, 26, 32, 54 lâi-sēng 5 kho· 5 chiam.

Tek 80·8, 131·3, 161·6, 272·7.

3. Tióh ēng 44, 4·4, 4·04, 4·004 lâi-sēng 5 kho· 2 kak-pòan.

Tek 231, 23·1, 21·21, 21·021.

4. Tióh ēng 8, ·8, ·08, ·008 lâi-sēng 4 kho· 2 kak-pòan.

Tek 34, 3·4, ·34, ·034.

5. Chit-lâng chit-jit tsòe-kang òe thàn kak-pòan gún, chiū 16 lâng tsòe-kang 34 jit òe thàn jōa-tsōe?

Tek 81·6.

6. Bóe-tê, chit-tàⁿ 20 niú 5 chīⁿ-gún thang tsai khi Tāi-engkok. Tsūn, móa-tsāi, òe kham-tit 50000 tàⁿ, chiū chit-tsāi tát kúi-niú-gún? Kúi-kho· ê chhit-chīⁿ-jī? Tek 1025000; 1423611·11.

7. Ū lâng tù-chheh lâi-lín 1500 pún, hoat-bōe, chit-pún, 2 kak 8. In-pán ê só·-hùi kiông 286 kho· 6 kak 8, chiū bōe-liáu ū thàn kúi-kho·?

Tek 133·32.

8. Téng-bín hit-tiâu siàu, siat-sú hit-ê lâng bōe i-ê chheh, chit-pún, kak-jī, chiū kiông tióh sih-pún jōa-tsōe? Tek 106·68.

9. Chit-niú-gún òe ōaⁿ-tit 1500 chīⁿ, chiū bó·koe ê tiām-tiām khi bóe chit-tàⁿ-tê 20 niú 6 chīⁿ-gún lâi lân-san-bōe, chit-kun 350 jit chīⁿ: bōe-chīn, ū thàn jōa-tsōe-chīⁿ?

Tek 4100.

10. Lâng bóe chit-pau ko-phī 96 kun 12 niú, chit-kun kak-jī gún; chit-pau kiông kúi-kho·?

Tek 11·61.

11. Chit-kun tê tát 3 chīⁿ-gún, chiū 5 kun 8 niú tát jōa-tsōe? 7 kun 4 niú jōa-tsōe? 15 kun 12 niú jōa-tsōe? 18 kun 7 niú jōa-tsōe? 25 kun 15 niú jōa-tsōe?

Tek 1·65, 2·175, 4·725, 5·53125, 7·78125.

12. Chit-niú-kim tát 16 niú 8 chiⁿ gún, chiú chit-khiā kim-chhiú-khoan, chit-niú-poeh tâng, tát-gún kúi-niú? Tek 30·24.

13. Tân Siù-tsai chiah o·hun, jít-jít 144 chiⁿ. Sng chit-kho·gún 1150 chiⁿ, chiú 30 nî-kú oe chiah kúi-kho·? Tek 1371·13.

14. Niau-bín Gók, beh khui bí-tiām, chioh-pún 124 niú 8 chiⁿ 5, kiāⁿ-lāi, chit-niú-gún, chit-géh, tióh lí-sek 1 hun 4 lí, chiú chit-nî kiōng tióh láp kúi-niú? Tek 20·9748.

15. Lâng bōe-bí, 8 pau, múi-pau 1 chioh liên 8 chin 4 kap, kè-chiⁿ chit-chioh 2 kho· 7 kak 5; iū-bōe han-tsū 65 tàⁿ 45 kun, kè-chiⁿ chit-tàⁿ 2 kak 6, chiong só· niá ê gún lái bōe-gū saⁿ-chiah, chit-chiah 10 kho· 5 kak: iáu-chhun gún jōa-tsōe?

Tek 9·365.

16. Bōe-chhài Sek khi-bōe chit-tàⁿ ké-chí 4 kho·gún, lái lân-san bōe, chit-kun 50 chiⁿ; sng chit-kho· 1100 chiⁿ, chiú bōe-liáu ũ thàn jōa-tsōe chiⁿ? Tek 600.

17. Ū pak-kheh lái Ē-māg bōe thāg 5200 tàⁿ, chit-tàⁿ 3 kho· 2 kak 6, tsai khi Thian-chin bōe-kui-hāng, chit-tàⁿ 5 kho· 4 kak 5. Tsūn-sè ũ chit-tàⁿ kho·jī-gún, chiú kiōng ũ thàn kúi-kho·? Tek 5148.

18. 25 lāng taⁿ-thāg lōh-hi thang-bōe: chit-lāng taⁿ 85 kun 12 niú. Kiōng ũ kúi-kun thāg? Tek 2143 12.

19. Téng-bín-siāu hit-ê thāg bōe-hiān, chit-kun 3 chiam, chiú hè-tsú tióh niá-gún jōa-tsōe? Koh, sng taⁿ-kang chit-tàⁿ (100 kun) kak-it-gún, tui-tū kang-chiⁿ í-gōa, kiōng ũ thàn kúi-kho·?

Tek 64·3125, 61·954375.

20. 1 kun tê tát 2 kak 6, chiú 10 kun-pòāⁿ tát kúi-kho·?

Tek 2·73.

21. 1 kun tê tát 2 kak 4, chiú 10 kun 12 niú tát kúi-kho·?

Tek 2·58.

22. Chit-kun tê tát 2 kak 8, chiú 50 kun 12 niú tát kúi-kho·?

Tek 14·21.

23. Chit-kun tê tát 2 kak 4, chiú 40 kun 12 niú tát kúi-kho·?

Tek 9·78.

24. Hé-hun-tsūn 1 jít kiāⁿ 720 lí, chiú 21 jít 19 tiām 12 hun kú oe kiāⁿ kúi-lí? Tek 15696.

25. Chit-kun tê tát 3 kak 2, chiú 68 kun 12 niú tát kúi-kho·?

Tek 22.

26. Chit-ki khiò 1 nî kú oe hō· 40150 tàⁿ tsúi khiò-lōh, chiú 116 jít 19 tiām 12 hun kú oe hō· kúi tàⁿ khiò-lōh? Tek 12848.

27. Mī-hún 1 kun tát 5 chiam gún: 4 lāng khi bōe; kók bōe 10 kun 6 niú 4 chiⁿ. Kiōng hui kúi-kho·? Tek 2·08.

28. Chit-kun thāg tát 4 chiam, chiú 12 tàⁿ 18 kun 12 niú tát

kúi-kho?

Tek 48-75.

29. Thng-sng 1 kun tát 1 kak 2, chiu 8 tàⁿ 7 kun 12 níu tát kúi-kho?

Tek 96-9.

30. Ū hūn hō hong chhe: i-ê iáⁿ 1 tiám kú kiáⁿ 15 lí, chiu 1 tiám 24 hun kú ōe kiáⁿ kúi-lí?

Tek 21.

31. Bó-lang siá-jī chít-iáh 12 tsōa, chít-tsōa 26 jī. Siat-sú siá chít-jī tióh 4 biáu-pòⁿ kú, chiu siá 40 iáh tióh kúi-tiám-cheng?

Tek 15 2 6.

32. Ū chít-ê tiám-kheh pún tsòe seng-lí beng-pék chiu jít-jít, ē-hng, 9 tiám-cheng khi-khùn, tsá-khí 7 tiám-cheng khi-lái. Aū-lai thiaⁿ-kìⁿ Siōng-tè ē tō-lí, ai tit-tióh ū ēng thang khòaⁿ Seng-keng, chiu 10 tiám-cheng khi-khùn, 5 tiám-pòⁿ khi-lái. Sng chít-nī 365 jít, hit-ê lang 30 nī-lai ū kè kúi-nī teh khòaⁿ Seng-keng?

Tek 3 45 15.

33. Pēng-siōng sng, nī ū 365 jít, nā-sī múi keh-saⁿ-nī chiu chít-nī ū 366 jít. Chiàu chít-ê hoat lai sng, chiu téng-siáu só kóng ē lang, 32 nī-lai, ōe kè kúi-nī teh khòaⁿ Seng-keng?

Tek 3 122,, 12.

34. Siat-sú tui Ē-mng kàu Tsoan-chiu soaⁿ-lō ū 15 phò 4 lí, tsúi-lō 2 phò 6 lí, chiu tsáu-phoe ē lang, chít-nī kiáⁿ 80 tsōa óng-hōe, kiōng tióh kiáⁿ soaⁿ-lō kúi-phò? Tsúi-lō kúi-phò?

Tek 2464, 416.

35. Hoat kā Sēng chioh-gún 348 kho-pòⁿ, tiāⁿ-tióh lī-sek nng-hun-lai: á-Sēng chít-nī kú ōe niá kúi-kho? 11 gēh-kú kúi-kho? Saⁿ-nī gō-gēh kú kúi-kho? Tek 83-64, 76-67, 285-77.

36. Téng-bīn siáu chioh-gún saⁿ-hun-lai chiu á-Sēng chít-nī kú ōe niá kúi-kho? 14 gēh-kú kúi-kho? Saⁿ-nī-pòⁿ kúi-kho?

Tek 125-46, 146-37, 439-11.

TSU-TÉNG PUN-HOAT.

Kiám-chhái giáh-siaⁿ lóng chiàu-tsáp chìn, chiu tióh kì bú tsòe tōa-siáu, kiáⁿ tsòe sió-sò, chiàu hoat lai-pun-i.

Siat-sú ū bí 4 chioh 4 táu 2 chín 4 kap, thang pun-hō 7 lang, chiu chít-lang tit-tióh jōa-tsōe?

Chiàu-hoat lai-kì, ēng 7 lai-pun; tit-tióh 632, 7)4-424
chiu-sī 6 táu 3 chín 2 kap. 632

Tiòh pun 12 kho· 6 kak hō· 4 ê ta-po·-lâng 3 ê hū-jîn-lâng 6 ê gín-ná, hū-jîn sūi-ê tit-tiòh gín-ná ê têng-pē, ta-po·-lâng tit-tiòh hū-jîn-lâng ê têng-pē; mŭng lâm, lú, jî sūi-lâng tit-tiòh jōa-tsōe? koh lâm, kiōng jōa-tsōe? lú, kiōng jōa-tsōe? jî, kiōng jōa-tsōe?

$$\begin{array}{rcl} 4 \text{ lâm} & = & 16 \text{ jî} \\ 3 \text{ lú} & = & 6 \text{ jî} \\ 6 \text{ jî} & = & 6 \text{ jî} \\ \hline & & \text{kiōng} = 28 \end{array}$$

$$28) 12 \cdot 6 (\cdot 45 = \text{gín-ná} \hat{e}$$

$$\text{Gín-ná, chit-ê} = \cdot 45 \times 6 = 2 \cdot 70 = \text{jî kiōng} \quad \begin{array}{r} 11 \ 2 \\ \hline 140 \end{array}$$

$$\text{Hū-jîn, chit-ê} = \cdot 90 \times 3 = 2 \cdot 70 = \text{lú kiōng} \quad \begin{array}{r} \hline 140 \end{array}$$

$$\text{Ta}^n\text{-po, chit-ê} = 1 \cdot 80 \times 4 = 7 \cdot 20 = \text{lâm kiōng} \quad \text{—}$$

In-ūi hū-jîn-lâng tit-tiòh gín-ná ê têng-pē, chiū 3 ê hū-jîn-lâng tát-tiòh 6 ê gín-ná; koh ta-po·-lâng tit-tiòh hū-jîn ê têng-pē, chiū-sī gín-ná ê 4 pē, só·-í 4 ê ta-po·-lâng tát-tiòh 16 ê gín-ná: khó·kiàn lâm lú jî só· tit-tiòh kiōng tát-tiòh 28 gín-ná só· tiòh tit-tiòh. Eŋg 28 lâi-pun, tit-tiòh 4 kak 5, chiū-sī gín-ná sūi-ê só· tit-tiòh. 4 kak 5 ê têng-pē, chiū-sī 9 kak, tsòe hū-jîn-lâng só· tit-tiòh; 9 kak ê têng-pē, chiū-sī khó·poeh, tsòe ta-po·-lâng sūi-ê só· tit-tiòh. Eŋg 6, 3, 4 lâi-sêng, chiū tit-tiòh kiōng-hūn.

Kiám-chhái giáh-siaⁿ bô chiàu-tsáp chìn chiū tiòh chiong hoat-siàu liên-liên tū sít-siàu ê tak-téng. Tāi-seng pun thâu-téng, kiám-chhái ū chhun chiū tiòh ēng pún-téng ê bú-siàu lâi-sêng hit-ê chhun, thiⁿ-chham tē-jī-téng ê sít-siàu; kiōng-chiāⁿ ê siàu koh ēng hoat-siàu pun. Tiòh chhiu-chhiūⁿ án-ni kàu-bé.

Kun Níu Chīⁿ

Siat-sú ū 52 kun 12 níu 2 chīⁿ 14) 52 12 2 (3 12 3
péh-thâg, beh pun hō· 14 lâng; , 42
tāk-lâng òe tit-tiòh jōa-tsōe? 10

Pâi-liát hó, tiòh tāi-seng pun 52 kun, tit-tiòh 3, chhun 10. Eŋg kun-hoat, 16 lâi-sêng 10 tit-tiòh 160, hām goân-siàu ê 12 níu, kiōng 172, tsòe tē-jī ê sít. Koh pun, tit-tiòh 12, chhun 4. Eŋg chīⁿ ê hoat, 10 lâi-sêng só·-chhun ê 4, hām goân-siàu ê 2 chīⁿ, kiōng 42, tsòe tē-saⁿ ê sít. Koh pun tit-tiòh 3, bô-chhun. Kiōng tit-siàu 3 kun 12 níu 3 chīⁿ.

$$\begin{array}{r} 16 \\ \hline 172(12 \\ 14 \\ \hline 32 \\ 28 \\ \hline 4 \\ 10 \\ \hline 42(3 \\ 42 \end{array}$$

Siat-sú ũ gún 561892 kun 13 níu 1 chíⁿ 2 hun, tsòe 8 lāng só-pun; mǎng múi-lāng pun jōa-tsōe?

Kun	Níu	Chí ⁿ	Hun
8)561892	13	1	2
70236	9	6	4

Kiám-chhái giáh-siaⁿ bô chiàu-tsáp chìn, chiū thang hòa kiáⁿ tsòe bú ê sió-sò, jiân-āu lāi-pun.

Kúi-nā-lāng pīⁿ-pun 52 kun 12 níu 2 chíⁿ hô-chio, ták-lāng tit-tiòh 3 kun 12 níu 3 chíⁿ. Pun hô kúi-lāng?

Hòa 3 kun 12 níu 3 chíⁿ tsòe kun; tit-tiòh 3.76875.

Hòa 52 kun 12 níu 2 chíⁿ tsòe kun; tit-tiòh 52.7625. Lāi pun, chiū tit-tiòh 14 lāng.

16)12.3	16)12.2
·76875	·7625
3.76875)52.7625(	
376875)5276250(14	
	376875
	1507500
	1507500

Chiah ê siāu-hák-seng tiòh sng.

1. Eñg 7, 8, 11, 17 lāi-pun 13 kho· liān 9 chiam.
Tek 1.87, 1.63625, 1.19, .77.
2. Eñg 12, 14, 21, 28 lāi-pun 4 kho· 2 kak. Tek .35, .3, .2, .15.
3. Eñg 19, 23, 31 lāi-pun 135 kho· 4 kak 7.
Tek 7.13, 5.89, 4.37.
4. Eñg 6, 11, 14, 66, 77, 154, 231 lāi-pun 2 chíⁿ 3 hun 1 lí.
— Tek .0385, .021, .0165, .0035, .003, .0015, .001.
5. Eñg .001, .0012, .015, .025, .15, 1.5, 15 lāi-pun 3 chiam, khòaⁿ tit-tiòh kúi-kho·? Tek 30, 25, 2, 1.2, .2, .02, .002.
6. 8 níu 2 chíⁿ-gún bóe-tê 25 kun, chiū 1 kun jōa-tsōe-gún?
Tek .328.
7. Ū chhân 45 bó· 6 hun, chéng-chí kiōng tiòh 57 chiòh, chiū múi-bó· tiòh kúi-chiòh? Tek 1.25.
8. Ū tōa-kang 8 ê, sió-kang 12 ê saⁿ-kap tsòe khang-khè lāi thàn 35 kho·; siat-sú tōa-kang pí sió-kang tēng-pē-kè, chiū tōa-kang sió-kang, sūi-ê tiòh niá jōa-tsōe? Tek 2.5, 1.25.
9. Si-sòaⁿ 1 níu tát 600 chíⁿ, chiū 1 chíⁿ tát jōa-tsōe? 1 hun, jōa-tsōe? 5 hun, jōa-tsōe? 3 chíⁿ 4, jōa-tsōe? Tek 60, 6, 30, 204.
10. 1 chíⁿ toān-sòaⁿ tát 4 chiam-gún, chiū 1 kho·-gún ôe bóe kúi-níu? 7 kak 5, kúi-níu? 6 kak 6 chiam 6, kúi-níu? Koh,

bóe toān-sòaⁿ 1 niú tâng tióh jōa-tsōe-gūn? 8 niú 8, jōa-tsōe 1 5 chíⁿ 5 jōa-tsōe? Tek 2·5, 1·875, 1·665; 4, 3·52, 22.

11. Bó·lâng kè-óng lâu i-ê-giáp hō· bó· kap kiáⁿ-jî. Bó· tióh pun saⁿ-hūn-chít, só· chhun-ê tióh pun hō· kiáⁿ-jî, gō·lâng, pîⁿ-pîⁿ tit-tióh. Tsoān-giáp tát 3767 kho· 2 kak-pòⁿ, chiū bó· tit-tióh jōa-tsōe? Kiáⁿ-jî múi-lâng jōa-tsōe? Tek 1255·75, 502·3.

12. Nng-ê huiⁿ-lí, sìⁿ Nâ, sìⁿ Iūⁿ, saⁿ-oàn-ke. Iūⁿ sí 16 lâng, Nâ, bô. Koaⁿ-hú lâi-pān chiū hoat sìⁿ Nâ kiōng 15000 gūn, chiong saⁿ-hūn ê nng-hūn chhiong-lòh-koaⁿ, kî-ū pun-hō· Iūⁿ saⁿ-ê ke-tiúⁿ thang pē-jîn-bēng. Ke-tiúⁿ chít-ūi ũ sí 7 lâng, chít-ūi 5 lâng, chít-ūi 4 lâng: mng, koaⁿ-hú kap ke-tiúⁿ múi-ūi tit-tióh jōa-tsōe? Tek 10000, 2187·5, 1562·5, 1250.

13. Ū lō· 3 phò· 2 lí 154 pō· 4 chhih chin-khâm-khiát, chiū pù-lâng lāk-ê phín-bēng tàu-siu-lí. Só·siu-ê, sūi-lâng pîⁿ-hng; mng, chít-lâng siu kúi-lí? Koh, siu chít-lí ê só·hùi tsòe 180 kho·, chiū múi-lâng tióh khai jōa-tsōe? Tek 5 145 4; 972·9.

14. Ū thàn tō-lí ê lâng, tsòe-kang, jít-jít thàn nng-kak, nî-nî hioh lé-pài-jít kap chiaⁿ-géh chhoe-it tiāⁿ-tiāⁿ, kiám-chhái lé-pài-jít tsòe chiaⁿ-géh chhoe-it, chiū pài-it iā hioh-kang. Chít-ê lâng tióh kúi-nî chiah ôe thàn 909 kho·? Tek 14 177.

15. Bóe pēh-ióh 41 kun 9 niú 6 chíⁿ kiōng 998 kho· 6; chít kun kúi-kho·? Tek 24.

16. Kiám-chhái ũ gūn 561892 kun 13 niú 1 chíⁿ 2 hun hō· hiaⁿ-tī pîⁿ-pun chiū tak-lâng tit-tióh 70236 kun 9 niú 6 chíⁿ 4 hun. Hiaⁿ-tī kúi-lâng? Tek 8.

17. Kong chhân 1455 bó· hō· pāng-thâu pîⁿ-pun. Tak-ke tit-tióh 60 bó· 6 hun 6 pō·. Ke kúi-ê? Tek 24.

18. Ko-phi 7 kun 2 niú tát 1 kho· chiū 114 kun tát kúi-kho·? Tek 16.

19. Tōa thág tsúi ũ bōe-that-tit-ê lâu chiū tióh taúh-taúh thiⁿ tsúi hō·-i tīⁿ. Siat-sú 29 jít 4 tiám 48 hun kú só· lâu-chhut ê tsúi kiōng ôe móaⁿ thág, chiū 1 nî kú só· lâu ê ôe móaⁿ thág kúi-pái? Tek 12·5.

20. Khòaⁿ 19 tiâu. Siat-sú 146 jít kú só· lâu ê tsúi ôe móaⁿ thág, chiū 1 nî kú ôe lâu kúi thág? Siat-sú 58 jít 9 tiám 36 hun kú móaⁿ thág ôe lâu chiū 1 nî kú kúi thág ôe lâu? Tek 2·5; 6·25.

21. 8 kho·-gūn ôe bóe 57 kun ko-phi, chiū chít-kho· ôe bóe jōa-tsōe? Chít-kak-gūn, jōa-tsōe? 5 kho·, jōa-tsōe? 2 kho·, jōa-tsōe? Koh, chít-kun tióh jōa-tsōe-gūn? 3 kun, jōa-tsōe? 4 kun 8 niú, jōa-tsōe? 10 kun 4 niú, jōa-tsōe? 12 kun 14 niú, jōa-tsōe? Tek 7 2, 0 11 4, 35 10, 14 4. 14, 42, 63, 1·435, 1·802.

22. Chit-jit tōe-kiū lìn chit-ē; tōe-kiū teh lìn lāng khòaⁿ jít-thâu ná chhin-chhiūⁿ teh-kiāⁿ: mng; Jit-thâu chit-tiám-cheng kú tiòh kiāⁿ kúi-tō[·]? Tek 15.

23. Jit-thâu kiāⁿ 63 tō[·] 25 hun tiòh kúi-tiám cheng-kú?

Tek 4 13 40.

24. Tāi-Eng-kok ē kiaⁿ-siāⁿ, Lūn-tun, pí Ē-mng khah-óa sai-hng 118 tō[·] 16 hun, chiū, Lūn-tun tú-tú jít-tàu-sí, Ē-mng, téng-po[·] á ē-po[·]? Kúi-tiám-cheng? Koh, Ē-mng tú-tú jít-tàu-sí, Lūn-tun, téng-po[·] á ē-po[·]? Kúi-tiám-cheng?

Tek Ē-po[·], 7 53 4. Téng-po[·], 4 6 56.

25. Lūn-tun, ē-po[·] 3 tiám-cheng, chiū Ē-mng, téng-po[·] á ē-po[·]? Kúi-tiám-cheng? Ē-mng, ē-po[·] 3 tiám-cheng, chiū Lūn-tun téng-po[·] á ē-po[·]? Kúi-tiám-cheng?

Tek Ē-po[·], 10 53 4. Téng-po[·], 7 6 56.

26. Tāi-Bí-kok ē Kim-soaⁿ pí Ē-mng khah-óa tang-hng 163 tō[·] 55 hun 30 biáu, chiū Kim-soaⁿ téng-po[·] 9 tiám-pò^a, Ē-mng kúi-tiám-cheng? Koh, Ē-mng, téng-po[·] 9 tiám-pò^a, Kim-soaⁿ kúi-tiám-cheng? Tek Tsā-hng 10 34 18, Ē-po[·] 8 25 42.

27. Thoan-ló beh tsòe seng-lí, chioh-pún 348 kho[·]-pò^a, chiū gèh-gèh hoat-lāi, saⁿ-nî-pò^a kú kiōng hoat 292 kho[·] 7 kak 4. Tiāⁿ-tiòh lî-sek kúi-hun? Tek 2.

Tsáp-tsok ē siàu thang hō[·] hák-seng liān.

1. Tūi Tiong-kok kàu Se-kok kià-phoe, 3 chíⁿ 6 hun tâng, phoe-lē chit-kak-gûn, chiū chit-bân hong tiòh kúi-kho[·]? Tek 1000.

2. Chit-kun-tê ôe bōe-tit saⁿ-kak-pò^a, chiū 530 kun tát kúi-kho[·]-gûn? Tek 185.5.

3. Lák-lāng beh khì Pak-kiaⁿ, phín lō[·]-hùi tiòh khui kok-lāng pîⁿ-tsōe. Sô[·]-hùi lóng-kiōng 752 kho[·] 7 kak, chit-lāng tiòh kúi-kho[·]-gûn? Tek 125.45.

4. Bó[·]-lāng tù sin-bûn, chhit-jit chit-kî, múi-kî bōe 12800 tiuⁿ, chit-tiuⁿ 40 chíⁿ. Sng chit-kho[·]-gûn ôaⁿ 1100 chíⁿ, chiū chit-nî thang niá kúi-kho[·]? Tek 24203.63.

5. Kiám-chhái tū lé-pài-jit í-gōa tak-jit ū sin-bûn-kî, múi-kî bōe 27840 tiuⁿ, chit-tiuⁿ 30 chíⁿ, chiū chit-nî thang niá kúi-kho[·]? Tek 237652.36.

6. Siat-sú tōa-pak-chhèng ē chit-liáp-chí, chit-biáu-kú ôe kiāⁿ 120 tâng, chiū 25 hun-kú ôe kiāⁿ kúi-tâng? Chit-khek-kú kúi-tâng? Tek 1800, 108000.

7. Kiám-chhái Tâi-Eng-kok ê kim-poát-á òe-ōaⁿ-tit 5 kho· nng-kak-pò^a, chiū 9765 kho· tát kúi-ê kim-poát-á? Tek 1860.

8. Jit-thâu ê kng tióh kiâⁿ 8 hun 13 biáu kú chia^h kàu-tōe. Kiám-chhái chiàu chít-hoat lâi káng-kiù, kng, chít-biáu-kú, òe kiâⁿ 620130 lí: chiàu koh chít-hoat lâi káng-kiù, 619000 lí tiāⁿ. Chiàu che nng-hoat lâi sng jit lí tōe joā-hng, cheng-tsoáh tióh kúi-lí? Tek 557090.

9. Chít-géh tú-tú 2551443 biáu, mng: kúi-jít? Tek 29 12 44 3.

10. Siat-sú géh tōa-sòe liân-liân saⁿ-sò^a, kàu 40 géh-bé òe tsoáh kúi-jít? Tek 1 5 22.

11. Chít-nî tui tang-tsoeh kàu tang-tsoeh, tú-tú 31556928 biáu; mng: kúi-jít? Tek 365 5 48 48.

12. Pêng-si sng chít-nî, tui tang-tsoeh kàu tang-tsoeh, 365·25 jit, chiū-si liân-liân saⁿ-nî sng 365 jit, tē-si-nî 366 jit. Chhin-chhiūⁿ án-ni lâi-sng chiū si-nî-móa òe tsoáh kúi-hun-kú? Koh ài bián tsoáh chít-jít tióh kúi-nî chia^h chít-keh tē-si-nî m-sái thiⁿ-chít-jít? Tek 44 48, 128.

13. Tít-tít kiâⁿ, lâi-séh tōe-kiū, tióh kiâⁿ 131250000 chhioh ê lō; mng: tióh kiâⁿ kúi-lí? Koh, kiám-chhái jit-jít kiâⁿ 80 lí tióh kiâⁿ kúi-jít chia^h séh bēng-pék? Tek 72916·6, 911·4583.

14. Lâm-Súi, Lâm-Bók, nng-ê peng-teng, teh-pé-siú ê si, Súi hut-jiân kîⁿ-tióh Bók khít tōa-liáp chhèng-chí phah-sí. Siat-sú, chít-biáu-kú, chhèng-chí kiâⁿ 120 tng, khui-chhèng-ê-siaⁿ 114 tng, koh, tōa-pak-chhèng 2280 tng hng; mng: Súi tióh koh kúi-biáu chia^h òe thiaⁿ khui-chhèng-ê-sia? Tek 1.

15. Bóe-thih, thang pho· hé-hun-chhia ê lō; siat-sú chít-kun tióh kak-chhit-gūn, chiū 16 ín 1 tàⁿ 56 kun tióh kúi-kho? Tek 570·52.

16. Siat-sú géh lí tōe 768200 lí, kōh tōa-liáp chhèng-chí, chít-biáu-kú, kiâⁿ 1200 chhioh; mng: Tióh kúi-jít chia^h òe tui-tōe kiâⁿ kàu géh? Tek 13 8 5.

17. Seng-lí-lâng saⁿ-ê. chít-ê siⁿ Lâu, chít-ê siⁿ Lí, chít-ê siⁿ Tân, kau-koan óng-lâi, kàu-nî-bé kiát-siáu. Chiàu Lâu ê tsóng-phō, Lí khiàm-i 25 kho· 8 kak 6 chiam, Tân khiàm-i 37 kho· 4 kak 9 chiam-pò^a; chiàu Lí ê tsóng-phō Lâu khiàm-i 31 kho· 1 kak 7 ohiam, Tân khiàm-i 42 kho· 8 kak 5 chiam 7; chiàu Tân ê tsóng-phō Lâu khiàm-i 48 kho· 9 kak 3 chiam, Lí khiàm-i 35 kho· 6 kak 4 chiam. Saⁿ-kap hōe-siáu, Lí, Tân tióng kúi-kho? Lâu khiàm kúi-kho? Tek 12·527, 4·218, 16·745.

18. Nng-chia^h-tsūn tâu-tsáu, chít-chia^h chìn 16 tng chiū hit chia^h chìn 16 tng 5 chhioh. Kiâⁿ khah-bân hit-chia^h í-keng

kiâⁿ chít-phò; chīu nāg-chiah saⁿ lī kúi-tāg? Tek 56·25.

19. Bó·lāng khí-chhū. Thō·tsúi-sai-hū, 20 ê, múi-lāng chít-jit niá chít-kak-pò^a, sió-kang, 22 ê, múi-lāng chít-jit chít-kak-gūn, bák-sai, 12 ê, múi-lāng chít-jit chít-kak-lák. Chiah-ê tsòe-kang 125 jit, kiōng tiōh niá kúi-kho·gūn? Tek 890.

20. Bó·mih tiām-tiān bóe 2 tàⁿ 88 kun pēh-thāg, kē-chíⁿ, chít-tàⁿ 8 kho·gūn, iū-koh bóe 3 tàⁿ 60 kun khah-hó-ê, kē-chíⁿ, chít-tàⁿ 9 kho·gūn. Che nāg-pau lóng saⁿ-chham lân-san-bōe chít-kun chít-kak-gūn, chīu kiōng thàn kúi-kho·? Tek 9·36.

21. Ū lāng tsoh chhiūⁿ, tōg 15 tōg, koāiⁿ 8 chhiōh, káu 1 chhiōh 3 chhūn; phiāh, chít-tē, chham só·kō·ê-thō, tōg chít-chhiōh, khoah 5 chhūn, káu 2 chhūn-pò^a, tiōh kúi-tē? Tek 12480.

22. Bó·mih-lāng kóaⁿ bé-chhia 609 lí: chhia-lūn ū nāg-tūi: chēng-tūi lūn-kīⁿ 8 chhiōh 4 chhūn, āu-tūi lūn-kīⁿ 11 chhiōh 6 chhūn; mǎg: Chēng-tūi lūn pí āu-tūi tiōh ke kúi-pái? Tek 36000.

23. Pun 560 kho· 7 kak-pò^a hō· 4 ê ta-po·lāng, 6 ê hū-jīn-lāng, kap 8 ê gín-ná. Ta-po·lāng chít-ê tiōh niá chít-ê hū-jīn-lāng ê nāg-pē; chít-ê hū-jīn-lāng tiōh niá chít-ê gín-ná ê saⁿ-pē; mǎg: Ta-po·, hū-jīn gín-ná, sūi-lāng tiōh niá kúi-kho·? Tek 67·29, 33·645, 11·215.

24. Ū chít-keng lāng-kheh-thiaⁿ 23 chhiōh tōg, 18 chhiōh khoah. Chít-kúg-chhiōh 2 chhiōh-pò^a khoah tiōh kúi-chhiōh tōg chiah pho· ōe kàu? Tek 165 6.

25. Līm-Sēng, Līm-Tsoān jít-jít ē-hng tâng-sī khi-khūn; tsá-khí Sēng 6 tiám chhut-chít-khek khí-lái, Tsoān 8 tiám-cheng chiah khí-lái; mǎg: Móa 40 nī Sēng pí Tsoān cheng-sīn ke kúi-nī? Tek 2 335 7 30.

26. Tūi-ngó· kiāⁿ-bān, chít-hun-kú tiōh 76 hoáh, kiāⁿ-kín, tiōh 108 hoáh; sūg chít-hoáh nāg-chhiōh-pò^a, chīu kun-peng kiāⁿ-tūi 3 tiám-cheng-kú, lō·bé nāg-khek kiāⁿ-kín, kiōng ōe kiāⁿ kuí-lí? Tek 20,, 60.

27. Ta-po·, hū-jīn, gín-ná, saⁿ-bīn lāng-giāh tâng, tàu-tsòe-kang. Taⁿ-po· chít-lāng chít-jít thàn nāg-kak-it, hū-jīn chít-lāng chít-jít kak-jī, gín-ná chít-ê chít-jít poeh-chiam. Tsòe-kang lāk-jít, kiōng ū thàn 36 kho· 9 kak; mǎg: Ta-po·, hū-jīn, gín-ná, sūi-téng kúi-lāng? Tek 15.

NIÛ-TIÂN.

Siat-sú ũ chit-tè-toh A B C E, tâng 6 chhioh,
khoah 4 chhioh.

Pun A B tsòe 4 hūn, pīⁿ-tŋg, A E tsòe 6 hūn, iā pīⁿ-tŋg; chīu sūi-hūu chit-chhih; koh, tui, só'-tiám ê só'-tsāi tiōh khaⁿ-sòanⁿ thán-hoāiⁿ, thán-tit, chīu toh-bīn pun - tsòe keng - keh, lóng tâng-khoán pīⁿ-tōa.

	A	P				E
S	O					

A 6x6 grid with vertices labeled A, P, E at the top and B, C at the bottom. The first column is labeled S and the first row is labeled O. A horizontal line is drawn across the middle of the grid.

Lâi-kóng chít-keng, B C
A S O P. A S = chít-
chhiòh, A P = chít-chhiòh, chiū A S O P chít-chhiòh
sù-hong : khó-kiàn keng-keh lóng chít-chhiòh sù-
hong. Taⁿ, keng-keh ê giáh chiū-sī $4 \times 6 = 24$, só-
í A B C E = 24 keng, sùi-ê chít-chhiòh sù-hong. Chit-
hō-keng thang kiò-tsòe pêng-hong-chhiòh.

Só-niû-ê, hék-sī chhân-hng, hék-sī-chhù-thèh.
tsai hit-ê tng-khoah, put-koán, chhioh, chhùn, pō,
lí, lâi-siong-sêng-í, chhiu tit-tioh chhioh, chhùn, pō,
lí sù-hong-keng ê giáh. Che-giáh kiò tsòe pêng-
hong-chek.

Chít-keng chhù ũ thiaⁿ kap gō·ê
pâng-keng, lóng pho·tsng. Thiaⁿ
chīu-sī tâng 18 chhioh 4 chhùn,
khoaah 12 chhioh-pòah¹, pâng-keng,
sui-ê, tâng 12 chhioh 8 chhùn, khoaah
9 chhioh 5 chhùn, pho· sì-kak-tsng
chít-chhioh sù-hong, tiōh kúi-tè?

Pâng-keng ê tâng-khoah lâi siông-sêng, tit-tiòh 121.6, koh, ēng 5 lâi-sêng, in-ūi pâng-keng 5 ê, chiū tit-

$\begin{array}{r} 12.8 \\ 9.5 \\ \hline 640 \\ 1152 \\ \hline 121.60 \\ 5 \\ \hline 608.00 \end{array}$	$\begin{array}{r} 18.4 \\ 12.5 \\ \hline 920 \\ 368 \\ 184 \\ \hline 230.00 \\ 608 \\ \hline 838 \end{array}$
---	---

tiòh 608 pêng-hong-chhiòh, chiū pho· 5 ê pâng-keng tiòh 608 tè-tsng.

Thiaⁿ ê tâng-khoah lâi-siong-sêng, chiū tit-tiòh 230, chiū-si pho·-thiaⁿ só· tiòh ēng ê tsng. Siong-ka, kiōng tit-tiòh 838 tè.

Ū chit-kńg-chhiòh, tâng 25 bā 1 chhiòh, khoah 1 bā, iā ū chit-keng-pâng, tâng 19 chhiòh, khoah 12 chhiòh; beh lâi-chhu, chit-kńg-chhiòh ôe kàu bôe?

In-ūi bā, chhiòh bô chiàu tsáp chìn, chiū bôe tit-thang ēng chhiòh ê giáh tsòe sió-sò; só·-í tiòh chiong bā hòa tsòe chhiòh, chiū 1 bā tsòe 3 chhiòh, 25 bā 1 chhiòh tsòe 76 chhiòh: siong-sêng, tit-tiòh 228 pêng-hong-chhiòh.

Bā	Bā	Chhiòh
1	25	1
3	3	
3	76	
	3	
	228	

Eng 12, 19 lâi-siong-sêng iā tit-tiòh 12 × 19 = 228 228; khó-kiàn hit-kńg chhiòh tú-tú kàu.

Chiah-ê siàu hák-seng tiòh sng.

1. Ū iām-tiāⁿ chit-tng sù-hong, pho· sì-kak-tsng, chit-chhiòh sù-hong, tiòh kúi-tè? Tek 100.

2. Iām-tiāⁿ nng-tng sù-hong, chiah tiòh kúi-tè tsng thang pho·-i? Saⁿ-tng sù-hong chiah kúi-tè? Tek 400, 900.

3. Ū chhek-tiāⁿ 32 chhiòh-pòāⁿ tng, 18 chhiòh 8 chhùn khoah, pho·-tsng, chit-tè chit-chhiòh sù-hong tiòh kúi-tè? Tek 611.

4. Siat-sú ng-tiāⁿ chit-tng sù-hong tiòh 2 chin chéng-chí, chiū ng-tiāⁿ 8 tng sù-hong tiòh kúi-chiòh? Khoah 25 chhiòh, tng 48 chhiòh tiòh kúi-táu? Tek 1 2 8; 2 4.

5. Bó·-lâng ēng chiòh-nng pho· mng-kháu, tng 24 chhiòh, khoah 18 chhiòh. Sai-hū phín chit-tng sù-hong tiòh nng-kho·-pòāⁿ gún: Sô·-hùi kiōng tiòh kúi-kho·? Tek 10·8.

6. Chit-khu-hng, tng 75 chhiòh, khoah 44 chhiòh, tsai ko-lê-chhài, chit-tng sù-hong ôe-tsai-tit 50 tsâng, chiū hng-lâi kiōng thang tsai kúi-tsâng? Koh, bôe chit-tsâng 30 chíⁿ, hng-tsú kiōng ôe niá kúi-kho·-gún, sng chit-kho· 1100 chíⁿ? Tek 1650, 45.

7. Ū chit-keng-pâng, tng 18 chhiòh, khoah 14 chhiòh 4 chhùn, koāiⁿ 9 chhiòh 5 chhùn; i-ê piah lóng pè hoe-tsóá. Hoe-tsóá chit-kńg, khoah chit-bā, tng 40 bā tát 5 kho·-gún. Chit-keng mng, thang-á, sió-khóa, m-sái sng-i, chiū só·-ēng ê hoe-tsóá kiōng tiòh kúi-kho·-gún? Tek 8·55.

8. Ū chhân, tâng 321 pō· 3 chhioh, khoah 81 pō· ; mǎng ; hit-khu kúi-bó· ? Tek 108,, 5,, 9,, 3.

9. Chit-khu chhân, khoah 20 pō· 2 chhioh 5, tâng 40 pō·, ū kúi-bó· ? Tek 3 4 4.

10. Ū nǎng-khu-chhân ; chit-khu 150 pō· 2 chhioh tâng, 86 pō· 1 chhioh khoah, iū-koh chit-khu 100 pō· 2 chhioh tâng, 68 pō· 4 chhioh khoah ; che-nǎng-khu kiōng kúi-bó· ? Tek 82 8.

11. Tân Ke-tiúⁿ ū chit-khu-chhân 81 pō· 4 chhioh 5 chhùn tâng, 80 pō· khoah ; niū-chhe sǎng-i 30 bó·, ū ke-sǎng kúi-bó· ? Tek 2 7.

12. Lâm-Gâm kè-óng lâu i-ê chhân-giáp thang pīⁿ-pun hō· lāk-ê-kiáⁿ ; chiū hiaⁿ-tī saⁿ-kap su-niū tiāⁿ-tiōh tōa-hiaⁿ tiōh bóe gō·-ê sió-tī ê hūn, hō·-in thang khì Tāi-oân. Lái niū-chhân, chiū tsai chit-khu, tâng 72 pō·, khoah 60 pō·, iū-koh chit-khu, tâng 72 pō·, khoah 51, iū-koh chit-khu, tâng 240 pō·, khoah 52 pō· 2 chhioh 5 chhùn, iū-koh chit-khu, tâng 122 pō· 2 chhioh, khoah 60 pō·. Sǎng chhân chit-bó· tát 5 niú-gūn, chiū sió-tī chit-lâng tiōh niá kúi-niú ? Tek 97.

Kiám-chhái pún tsai chhân kúi-bó·, á pāng, tiāⁿ ê pēng-hong-chek kúi-chhioh, kúi-tǎng, iū-koh tsai jōa-tǎng, chiū thang sǎng jōa khoah. Hoat-sī ēng i-ê tâng lái-pun pēng-hong-chek, chiū tit-tiōh jōa khoah, á-sī ēng i-ê khoah lái-pun, chiū tit-tiōh jōa-tǎng.

Ū chit-keng pāng sù-hong 14 chhioh, koáiⁿ 10·4 chhioh; hoe-tsóa 2 chhioh khoah tiōh kúi-bā chiah thang pè-piah ?

— Pāng sù-hong, chiū sì-bīn = $14 \times 4 = 56$. Piah 10·4 chhioh koáiⁿ, khó-kiàn sì-bīn-piah ê pēng-hong-chek = $56 \times 10 \cdot 4 = 582 \cdot 4$ pēng-hong-chhioh. Tsóa 2 chhioh khoah, chiū tiōh ēng 2 lái-pun: tit-tiōh 291·2 chhioh tâng. Koh ēng 3 lái-pun, tit-tiōh 97·06 bā.

$$14 \times 4 = 56$$

$$56 \times 10 \cdot 4 = 582 \cdot 4$$

$$2)582 \cdot 4$$

$$3)291 \cdot 2 \quad \text{chhioh}$$

$$97 \cdot 06 \text{ bā.}$$

Ũ chít-khu-chhân
kiông 1 khéng 60 bó.
6 hun 4 tng: tsai i-ê
tng 120 tng 1 pō;
chīu tióh kúi-tng
khoah?

Tng
120
2
241

Pō.
1

Khéng
1

Bó.
60

Hun
6

Pō.
16

100

160

10

1606

24

241)38560

2)160

80 Tng.

Giáh-siaⁿ bó chiàu-
tsáp chìn chīu lóng
tióh hòa tsòe pō.
Pêng-hong-chek =
38560 pō; tng = 241
pō. Lái-pun chīu
tit-tióh khoah = 160
pō = 80 tng.

Thang hó· hák-seng lián ê siàu.

1. Ũ chít-keng-pâng 12 chhióh khoah; chhu-chhióh, chít-bā
khoah, tióh 25 bā 1 chhióh chia kàu: hit-keng-pâng kúi-chhióh
tng? Tek 19.

2. Kiám-chhái pè chít-keng-pâng ê piah, chīu hoe-tsóa, 2
chhióh 8 chhùn khoah, tióh 288 bā; mng: tsóa 2 chhióh 4
chhùn khoah tióh kúi-bā chia kàu? Tek 336.

3. Kiám-chhái ũ chít-keng-pâng, sù-hong, múi-bìn 18 chhióh
4 chhùn: ēng chhióh 2 chhióh 3 chhùn khoah lái-chhu-i tióh
kúi-chhióh? Tek 147.2.

4. Téng-siàu kiám-chhái hit-keng-pâng 15 chhióh 4 chhùn
koáiⁿ, chiu ēng hoe-tsóa 1 chhióh 4 chhùn khoah lái pè-piah
tióh kúi-bā? Tek 269 2 6.

5. Kiám-chhái ũ chít-khu-chhân, 12 bó 7 hun, tsai hit-khu
60 pō-tng, mng: khoah kúi-pō? Tek 50 4.

6. Bó-lâng bóe-chhân 36 bó 8 hun. Siat-sú tit-tióh chít-khu
96 pō tng, chiu tióh kúi-pō khoah? 128 pō tng, chiu kúi-pō
khoah? 138 pō tng, chiu kúi-pō-khoah? 320 pō tng, chiu
kúi-pō khoah? Tek 92, 69, 64, 27 3.

7. Chít-khu-chhân ũ 22 bó 2 hun 10 pō; tsai hit-khu 82 pō-
pòⁿ tng, chiu tióh kúi-pō khoah? Tek 64 4.

8. Nng lāng beh tui-ōaⁿ chhân, chít-ê chít-khu, sù-hong 64
pō, hit-ê ũ chít-khu, khoah 36 pō-pòⁿ: tióh kúi-pō-tng chiu
kong-tō? Tek 112 1 1.

9. Bó-lâng ũ chhân 273 pō tng; niū-chhe sng hit-khu 83
bó, lái siu chíⁿ-niū. Aū-lái hit-ê-lāng khi niū i-ê chhân chiu

tsai ũ ke-láp 1 bó· 1 hun ê chîⁿ-niû. Hit-khu - chhân kúi-pō·
khoah? Tek 72.

10. Hit-ê-lâng iā ũ koh chit-khu, hō· niû-chhe sng-tsòe 168
bó·; chhân-tsú khi-niû-i chiū tsai ũ ke-sng 4 bó· 2 hun. Hit-
khu 245 pō· 3 chhih 5 chhùn tng, chiū kúi-pō·-khoah?
Tek 160.

Kiám-chhái iⁿ-khoân tui-sim kàu kîⁿ = h , chiū.

1° Kîⁿ chit-iⁿ = $2h \times 3.1416$.

2° Khoân-lāi ê pêng-hong-chek = $h \times h \times 3.1416$.

Kiám-chhái tui kiū-sim kàu bîn-téng = h chiū kiū-
bîn ê pêng-hong-chek = $4h \times h \times 3.1416$.

1. Chhia-lûn tui sim kàu kîⁿ 1 chhih chiū lîn chit-ē oe kiāⁿ
kúi-chhih? Koh, kiāⁿ chit-phò·-lō· tiōh lîn kúi-pái?

3.1416

1 phò· = 10 lí = 18000 chhih

2

6.2832

6.2832)18000

2864.8

Khó-kiàn tiōh lîn lîm-lîm-á 2865 pái.

2. Thian-bûn-koán ũ chit-keng iⁿ-iⁿ, tui tiong-ng tit-tit kè ũ
4 tng. Bóe pang 1 chhih khoah 2 tng tát chit-kho·-gûn, chiū
hit-keng ê tōe-pán tát kúi-kho·?

Tui sim kàu kîⁿ = 2 tng = 20 chhih, khó-kiàn hit-keng ê
pêng-hong-chek = $20 \times 20 \times 3.1416 = 1256.64$ pêng-hong-chhih

Taⁿ 20 pêng-hong-chhih tát chit-kho·-gûn: khó-kiàn Sô·-hùi
= $1256.64 \div 20 = 62.832$ kho·.

3. Eng iû-pháng-si thang tsòe kiū, kek-khi hō·-i móa chiū
thiⁿ-tiong oe phû. Kiám-chhái tui kiū ê tiong-sim kàu bîn-téng
6 tng chiū pháng-si 1 bā khoah tiōh kúi-bā?

Kiū-bîn = $4 \times 60 \times 60 \times 3.1416$ chhih.

Chit-bā = 3 chhih, chiū chit-bā pêng-hong = $3 \times 3 = 9$ pêng-
hong-chhih.

Khó-kiàn sô·-tiōh eng ê si = $\frac{4 \times 60 \times 60 \times 3.1416}{9} = 5026.56$ bā.

Thang liân ê siâu.

1. Kiám-chhái tui tōe-kiū ê sim kàu bîn-téng 13000 lí chiū
lái sêh tōe-kiū kúi-lí? Tek 81681.6.

2. Tōe-kiū bîn-téng kiōng kúi-bó·? Tek 1146809664000.

3. Kiám-chhái tui jít-thâu bîn-téng tsng kè tiong-sim kàu

bīn-téng ũ 2940000 lí, chiū kiāⁿ seh jít-thâu chít-pái-kúi-lí?

Tek 9236304.

4. Kiám-chhái tōe-kiū hun tsòe 12 kiong koh chít kiong thàn jít-thâu ê lō̄ ũ 6806·8 lí, chiū tui tōe-bīn kàu tōe-kiū-sim kúi-lí?

Tek 13000.

5. Kiám-chhái phah-kiū-pō, íⁿ-íⁿ-ê, an tiong-sim kè-khì 50 tng. Hit-pō kúi-bó?

Tek 32·725.

6. Kiám-chhái lâi seh gèh tióh kiāⁿ 22833 lí, chiū tui gèh-bīn kàu tiong-sim kúi-lí?

Tek 3634.

NIŨ-CHHNG.

Khòaⁿ téng-bīn, niū-tiān hit-ê tô̄, siat-sú múi sù-hong-keng téng-bīn ũ hē chít-khia-siūⁿ-á, múi-bīn chít-chhiōh sù-hong, chiū toh-téng ũ chít-ūn siūⁿ-á, koāiⁿ chít-chhiōh: siūⁿ-á ê giáh 24 khia. Hē koh chít-ūn, chiū siūⁿ-á 2 chhiōh koāiⁿ, koh i-ê giáh = $24 \times 2 = 48$. Lâi koh hē, giáh éng = koāiⁿ $\times$ khoah $\times$ tng. Tng $\times$ khoah $\times$ koāiⁿ thang kiò-tsòe líp-hong-chek.

Kiám-chhái koāiⁿ, khoah, tng ũ kúi-chhùn, kúi-chhiōh, á kúi-bā chiū líp-hong-chek tsòe líp-hong-chhùn, líp-hong-chhiōh á líp-hong bā. Kiám-chhái tng, khoah, koāiⁿ bô tâng-chít-ê giáh-siāⁿ, chiū bē siong-sêng tióh hòa-tsòe tâng.

Siat-sú chít-líp-hong-chhiōh	3	1·6	2·5	1·4
tsúi chhìn-tāng 1000 niú chiū	3		1·4	
chít-khia-siū ⁿ 3 bā 1 chhiōh 6	10·6		100	
chhùn tng, 2 chhiōh 5 chhùn			25	
khoah, 1 chhiōh 4 chhùn			3·5	
chhim, ôe kham-tit kúi-tà ⁿ			10·6	
tsúi?			210	
3 bā 1 chhiōh 6 chhùn tióh			350	
siá 3 1·6 in-ūi 10 chhùn 1			37·1	
chhiōh. Kí-ū iā thang chiàu			1000	
sió-sò̄ ê hoat lâi-kì. Lóng			16)37100	
chiat tsòe chhiōh, chiū siong-			100)2318	12
sêng, tit-tióh 37·1 líp-hong-			23	18 12
chhiōh. Eng 1000 lâi-sêng, tit-				
tióh kúi-niú tâng. Hòa-tsòe tà ⁿ , tit-tióh 23 tà ⁿ 18 kun 12 niú.				

Kiám-chhái tùi kiū-bīn kàu kiū-sim = h , chīu kiū ê līp-hong-chek = $\frac{4}{3}h \times h \times h \times 3.1416$.

Tháng ê līp-hong-chek = tóe ê pēng-hong-chek $\times$ koàiⁿ.

Kiám-chhái tháng-tóe kap tháng-kòa bô pīⁿ-tōa chīu tháng ê līp-hong-chek = tóe kap kòa pēng-hong-chek ê chit-pòⁿ $\times$ koàiⁿ.

Chiah ê siàu hāk-seng tiōh sng.

1. Chit-chiah tōa-ko· ū chhù thang hē-tê, sít-lāi 24 chhiōh-pòⁿ tng, 12 chhiōh 4 chhùn khoa, 10 chhiōh koàiⁿ: tē-siūⁿ, múi-bīn chit-chhiōh sù-hong, ōe-hē-tit kúi-khia? Tek 3038.

2. Téng-siàu só·-kóng hit-chiah-tsūn ōe-hē-tit kúi-khia, tng, khoa, chhim 1 chhiōh, 1 chhiōh 4 chhùn, 1 chhiōh 4 chhùn? Tek 1550.

3. Tng, khoa, chhim. 1 chhiōh, 1 chhiōh 4 chhùn, 1 chhiōh 7 chhùn-pòⁿ, chīu kúi-khia? Tek 1240.

4. Tng, khoa, chhim 1 chhiōh 7 chhùn-pòⁿ, 1 chhiōh, 1 chhiōh 7 chhùn-pòⁿ, chīu kúi-khia? Tek 992.

5. Ū chit-khia-siūⁿ, sít-lāi múi-bīn 4 chhiōh sù-hong; chit-khia móa-tsúi, hit-ê tsúi kúi-tàⁿ? Tek 40.

6. Ū hô-á chit-phò· tng, 5 tng 4 chhiōh khoa, chit-tng-chhim: hit-ê tsúi kiōng kúi-tàⁿ? Tek 6075000.

7. Kiám-chhái ū tháng 5 chhiōh koàiⁿ, i-ê tóe kap kòa pīⁿ-tōa, tùi sim kàu kīⁿ 1 chhiōh: hit-tē-tháng ōe kham-tit tsúi kúi-tàⁿ? Tek 9 81 12.

8. Kiám-chhái tháng 5 chhiōh koàiⁿ, koh kòa tùi-sim kàu kīⁿ 1, nā-sī tóe tùi-sim kàu-kīⁿ 2 chhiōh, chīu ōe kham-tit kúi-tàⁿ? Tek 24 54 6.

KIŪ TÉNG-SÒ.

Kiám-chhái ēng chit-tiâu-siàu tsòe-hoat lāi-pun kúi-nā tiâu, pun ōe chhin, chīu hit-ê hoat-siàu kiò-tsòe téng-sò. Phì-lūn kóng: 12, 18, 24, ēng 6 lāi-pun-i, pun ōe chhin, chīu 6 tsòe téng-sò. Eñg 3 lāi-pun-i, iā pun ōe chhin, chīu 3 iā tsòe téng-sò. Kiám-chhái iàu-kín ài tit-tiōh nng-saⁿ tiâu-siàu siōng-tōa ê téng-sò, phì-lūn kóng: 130, 182, che nng-tiâu-

siàu ũ nng-ê téng-sò· tiāⁿ-tiāⁿ, chiū-sī 2, 13, só'-í, 13 tsòe siōng-tōa ê téng-sò·.

Kiū nng-tiāu-siàu siōng-tōa ê téng-sò·, hit-ê hoat-tō· chiū-sī, ēng khah-tōa-tiāu tsòe-hoat lâi-pun hit-ê khah-sòe: ēng chhun-ê tsòe tē-jī ê hoat-siàu lâi-pun kũ-ê hoat-siàu. Tiōh chhin-chhiūⁿ án-ni kàu bô chhun-ê, chiu bé-bīn ê hoat-siàu tsòe siōng-tōa ê téng-sò·.

Siat-sú ài tit-tiōh 900, 3474, nng-tiāu-siàu siōng-tōa ê téng-sò·

900)3474(3

2700

774)900(1

774

126)774(6

756

18)126(7

126

Tek 18, tsòe téng-sò·.

Ēng 18 lâi-pun 900, 3474 chiū tit-tiōh 50, 193.

Siat-sú ài tit-tiōh 19, 40 nng tiāu-siàu siōng-tōa ê téng-sò·.

19)40(2

38

2)19(9

18

1)2(2

2

Tek 1, chiū che nng-tiāu bô téng-sò·.

Che kúi-nā tiāu tui-siàu, siōng-tōa ê téng-sò· tiōh hō· hāk-seng kiū.

1. 42, 385; 154, 165; 315, 330.

2. 286, 819; 136, 153; 2373, 2486.

3. 3024, 3168; 9350, 15675.

4. 374, 1365; 3045, 10846.

5. 7056, 7392; 6327, 23997.

Tek 7; 11; 15.

Tek 13; 17; 113.

Tek 144; 275.

Tek 1; 29.

Tek 336; 57.

KIŪ PĒ-SÒ.

Kiám-chhái ũ chit-tiâu-siâu thang tsòe sít, ēng kúi-nā tiâu pun-i, pun ōe chīn; chit-hō-siâu kiò-tsòe pē-sò. Phì-lūn kóng, ēng 3, 6, 9, 12, 18 lāi-pun 108, pun ōe chīn chiū 108 tsòe 3, 6, 9, 12, 18 ê pē-sò. Kiám-chhái iàu-kín ài tit-tiòh chì-sòe ê pē-sò. Phì-lūn kóng, ēng 3, 6, 9, 12, 18 lāi-pun 108, pun ōe chīn, nā-sī ēng 3, 6, 9, 12, 18 lāi-pun 36, iā pun ōe chīn, khó-kiàn 36 iā tsòe pē-sò. Sng-khòaⁿ chiū tsai to-bô koh chit-tiâu-siâu pí 36 khaⁿ-sòe thang hō· 3, 6, 9, 12, 18 pun ōe chīn, chiū 36 tsòe chì-sòe ê pē-sò.

Beh ka-hūn, kiám-hūn iàu-kín tiòh tsai cheng-hūn-bú chì-sòe ê pē-sò. Chhui-tit chì-sòe ê pē-sò. beh tù-hiān hit-ê hoat-tō· chiū ē-tóe ũ pāi-liát saⁿ-tiâu-siâu thang tsòe-iūⁿ.

Siat-sú ài tit-tiòh 14, 7, 5, 21, 70 chì-sòe ê pē-sò. Pāi-liát hó tiòh khòaⁿ ũ sím-mih-siâu ōe pun' nng-tiâu á saⁿ-tiâu: ēng 7 lāi-pun. Pun ōe chīn chiū-sī 14, 7, 21, 70; tit-tiòh 2, 1, 3, 10, tiòh kì hūn-ē. Pun bōe chīn-ê chiū-sī 5, iā tiòh kì hūn-ē. Khòaⁿ iū-koh ũ siâu ōe pun nng-tiâu: ēng 2 lāi-pun. Pun ōe chīn-ê chiū-sī 2, 10; tit-tiòh 1, 5, tiòh kì hūn-ē. Pun bōe chīn-ê, chiū-sī 1, 5, 3, iā tiòh kì hūn-ē. Eng 5 lāi-pun. Pun ōe chīn-ê ũ 5, 5; tit-tiòh 1, 1, tiòh kì hūn-ē. Pun bōe chīn-ê ũ 1, 1, 3, chiū tiòh kì hūn-ē. Chiah-ê hoat-siâu kap bé-bīn hūn-ē só· kì ê siâu lóng tiòh siong-sêng, chiū tit-tiòh chì-sòe ê pē-sò: $7 \times 2 \times 5 \times 1 \times 1 \times 1 \times 3 \times 1 = 210$ tsóng-sī ēng 1 lāi-sêng bô lī-ek, chiū thang kì $7 \times 2 \times 5 \times 3 = 210$. Chiū hō· 14, 7, 5, 21, 70 pun ōe chīn, hit-ê chì-sòe ê siâu chiū-sī 210.

$$7) 14, 7, 5, 21, 70.$$

$$2) 2, 1, 5, 3, 10.$$

$$5) 1, 1, 5, 3, 5$$

$$1, 1, 1, 3, 1$$

$$\text{Tek } 7 \times 2 \times 5 \times 3 = 210.$$

Siat-sú ài tit-tiòh 18, 14, 54, 126 chì-sòe ê pē-sò.

Eng 2 lái-pun, tit-tiòh 9, 7, 27, 63. Eng 9 lái-pun, tit-tiòh 1, 3, 7, koh in-ūi 7 bōe pun-tit iā tiòh kì 7 tī hūn-ē. Eng 7 lái-pun, tit-tiòh 1, 1, 3 bōe-pun-tit chiū tiòh kì hūn-ē. 1 iā bōe-pun-tit tsóng-sī m̄-sái kì hūn-ē in-ūi eng 1 lái-seng bō lī-ek. $2 \times 9 \times 7 \times 3 = 378$ tsòe chì-sòe ê siàu thang hō 18, 14, 54, 126 pun òe chīn.

$$\begin{array}{r} 2) 18, 14, 54, 126. \\ 9) 9, 7, 27, 63. \\ 7) 1, 7, 3, 7 \\ \quad 1, 3, 1 \end{array}$$

$$\text{Tek } 2 \times 9 \times 7 \times 3 = 378.$$

Ài tit-tiòh 15, 75, 60, 105 chì-sòe ê pē-sò.

$$\begin{array}{r} 5) 15, 75, 60, 105. \\ 3) 3, 15, 12, 21. \\ \quad 1, 5, 4, 7. \end{array}$$

Eng 5, eng 3 lái-pun, bé-bīn hūn-ē tit-tiòh 1, 5, 4, 7; to-bō nŋg-ê òe hō pát-tiâu-siàu pun òe chīn, chiū chì-sòe ê pē-sò chiū-sī $5 \times 3 \times 5 \times 4 \times 7 = 2100$.

$$\text{Tek } 5 \times 3 \times 5 \times 4 \times 7 = 2100.$$

Kiám-chhái àn tōa-lō lái seh Kó-lōng-sū ū 1 phò lō, chiū saⁿ-lāng, khiā-bé, tâng-sī tui Kong-tāi-oaⁿ khí-sin an tâng-lō lái seh. Chit-ê kiāⁿ 1 lí tiòh 4 hun kú, koh chit-ê tiòh 5 hun kú, iū koh chit-ê tiòh 6 hun kú. Saⁿ-lāng tit-tit seh, tiòh jōa-kú chiū lóng tī pún só-tsāi saⁿ-kap tī-teh? Koh, tak-lāng tiòh seh kúi-pái chiū án-ni?

Thâu-chit-lāng kiāⁿ 1 lí tiòh 4 hun kú

∴ Thâu-chit-lāng seh chit-pái tiòh 40 hun kú

Tē-jī-lāng " " 50 " "

Tē-saⁿ-lāng " " 60 " "

$$10) 40, 50, 60$$

Tiòh kiū 40, 50, 60 chì-sòe ê pē-sò, chiū tit-tiòh jōa-kú chiū saⁿ-lāng thâu-chit-pái saⁿ-kap tī-teh.

$$2) 4, 5, 6$$

$$2, 5, 3$$

$$10 \times 2 \times 2 \times 5 \times 3 = 600 \text{ hun}$$

$$= 10 \text{ tiám} \dots (1)$$

Tak ê tiòh kiāⁿ 600 hun kú, chiū eng 40, 50, 60 pun 600, tit-tiòh tak-lāng seh kúi-pái. Tek 10 tiám; 15, 12, 10 pái.

$$\frac{600}{40} = 15 \text{ pái.}$$

$$\frac{600}{50} = 12 \text{ pái.}$$

$$\frac{600}{60} = 10 \text{ pái.}$$

Ē-bīn ū pāi-liát chiah ê siàu thang kiū chī-sòe ē pē-sò·.

1. 16, 24.	Tek 48.	7. 7, 21, 105.	Tek 105.
2. 14, 21.	Tek 42.	8. 126, 294, 441.	Tek 882.
3. 3, 9, 22.	Tek 198.	9. 2, 17, 34, 68.	Tek 68.
4. 3, 6, 12.	Tek 12.	10. 9, 16, 42, 63, 14, 72.	Tek 1008.
5. 6, 12, 18.	Tek 36.	11. 9, 15, 18, 20.	Tek 180.
6. 8, 24, 40, 48.	Tek 240.	12. 9, 10, 15, 18, 20, 21.	Tek 1260.

13. Ū lō· tsòe ĩⁿ-khoan: saⁿ-lâng tâng-sī tâng-só·-tsāi khí-sin lâi sêh-i. Chit-lâng sêh chit-pái tiòh 20 hun kú, koh chit-lâng tiòh 25 hun kú, ūi koh chit-lâng tiòh 30 hun kú. Saⁿ-lâng tit tit kiāⁿ tiòh jōa-kú, chiū lóng tâng só·-tsāi tī-teh? Tiòh sêh kúi-pái chiū án-ni? Tek 5 tiám; 15 pái, 12 pái, 10 pái.

14. Thih-tsòe ē lūn ū nŋg-ê; lūn-kīⁿ ū khí saⁿ-hō thang saⁿ-liân kiāⁿ. Lūn, chit-ê ū khí 125 ki, chit-ê 15 ki. Ták-ê ū khí chit-ki phah-pháiⁿ koh ēng tâng siu-chéng. Che nŋg-ê tâng khí saⁿ-tú, ták-ê lūn tiòh gô kúi-pái chiū tâng-khì koh saⁿ-tú? Tek 3 pái, 25 pái.

15. Bé-chhia ū chhia-lūn nŋg-tùi. Chēng-tùi tùi sim kàu kīⁿ 1 chhiòh 4, āu tùi 2 chhiòh 5. Kiám nŋg-tùi kok ū chit-ki lūn chí pēh-sek, che nŋg-ki chí tâng-sī kap tōe bīn tsòe tit kak. Chhia tiòh kiāⁿ jōa-hŋg chiū che nŋg-ki koh tâng-sī kap tōe bīn tsòe tit-kak? Beh hō· in án-ni 10000 pái tiòh kiāⁿ kúi-phò? Tek 21·9912 chhiòh; 12 phò· 2 lí 31 tŋg 2 chhiòh.

Tsáp-tsók siàu.

1. Kiám-chhái Chiang-Tsoan ē Sēng-hōe-lāi ū chiah sēk-hun ē lâng 1500 miá, koh, ták-lâng jít-jít chiah 3 ē ĩⁿ, chiū chiah-ê chit-nī kú kiōng ōe chiah kúi-kho·gŋn, sŋg 1 kho· 1000 chíⁿ? Tek 1642·5.

2. Thâu-tiâu chiah-ê gŋn ōe kiōng-kip pún-tōe bók-su kúi-ūi, sŋg chit-ūi nī-nī ē só·-hùi 182·5 kho·? Tek 9.

3. Bóe pēh-thŋg 62 tàⁿ 4 kun, kè-chīⁿ 1 tàⁿ 5 niú liân 4, chiū lân-san bōe, 1-kun 100 chíⁿ. Sŋg 1 kho· 1100 chíⁿ, chiū kiōng thàn kúi-kho· chiáu-á-gŋn? Tek 129·72.

4. Sam khiām Lák 3 niú 4 chíⁿ 5 hun 6 chiū hēng-i 2 kho· liân 4 chiam chiáu-á-gŋn: iáu khiām-i chiáu-á-gŋn kúi-kho·? Tek 2·76.

5. Saⁿ-lâng, sīⁿ Tân, Iūⁿ, Lí, tsòe seng-lí, kau-koan óng-lāi, kàu nī-bé kiát-siàu. Chiáu Iūⁿ ē tsóng-phō· Tân khiām-i 32·06

kho·, Lí khiàm-i 28·34. Chiàu Tân ê tsóng-phō· Lí khiàm-i 55·06 kho·, Iūⁿ khiàm-i 26·68. Chiàu Lí ê tsóng-phō· Iūⁿ khiàm-i 36·8 kho·, Tân khiàm-i 44·05. Hōe-siàu sūi-lâng tiông kúi-kho·, á chhim kúi-kho·?

Tek Tân tiông 5·63; Lí chhim 2·55. Iūⁿ chhim 3·08.

6. Bōe thūg-sng 12 tàⁿ 6 kun 4 niú, kè-chīⁿ 1 tàⁿ 4·32 niú gūn, koh lân-san bōe, 1 kun 8 chiam gūn. Bōe liáu kiōng thàn kúi-kho· chiáu-á-gūn? Tek 24·125.

7. Tsūn chhut-hái ũ sī-cheng thang khòaⁿ Lūn-tun kúi-tiám cheng. Jit tú-tú tiông-tàu ê sī khòaⁿ sī-cheng ũ (thâu-tsá) 4 tiám chhut 20 hun. Tsūn lī Lūn-tun kúi-tō·? Hiông-tang á hiông-sai? Tek 115. Hiông-tang.

8. Kap lâng baùh tsài bí 8000 tàⁿ khi Pak-kiaⁿ, tsài 1 tàⁿ tióh 1 chīⁿ 3 hun gūn. Sng-siàu ê sī chiu thòe gūn hō· i bí: sng bí 1 tàⁿ tát 2·5 niú gūn; tióh hō· i kúi-tàⁿ? Tek 416.

9. Ū chit-liáp kiū, i-ê tit-kèng 20 chhùn. Bīn-téng pēng-hong chhùn kiōng kúi-ê? Tek 1256·64.

10. Bōe tê 36 tàⁿ 24 kun, 1 tàⁿ 11 niú gūn, koh lân-san bōe, 1 kun 210 chīⁿ. Chit-niú gūn thang ōaⁿ 1500 chīⁿ, chiu bōe liáu thàn chiáu-á-gūn kiōng kúi-kho·? Tek 151.

11. Hé-hun-tsūn-21 jít 19 tiám 12 hun kú kiāⁿ 16350 lí; chiu 1 jít kú ōe kiāⁿ kúi-lí? Tek 750.

12. Ū chhân tng 720 pō·, khoah 80 pō·, sng 1 bó· tát 3 niú chiuⁿ hit-khu tát kúi-kho· chiáu-á-gūn? Tek 1000.

13. Ū pāng tng 2 tng 2, khoah 1 tng 4, koāiⁿ 9 chhioh; ũ mng 5 ê kok khoah 3 chhioh, koāiⁿ 6 chhioh. Beh pè hoe-tsóa chiu tsóa 2·25 chhioh khoah tióh kúi-chhioh tng chiu ōe kàu? Tek 248.

14. Chhèng tân ê siaⁿ chit-biáu kú ōe kiāⁿ 114 tng. Kiám-chhái An-hái lī Ē-mng 11 phò· 4 lí chiu Ē-mng-káng ê hé-iòh-kék hoat-hé, tióh koh kúi-hun kú chiu An-hái ê lâng ōe thiaⁿ hit-ê siaⁿ? Tek 3.

15. Pak-kiaⁿ pí Lūn-tun khah hiông-tang 116 tō· 30 hun. Kiám-chhái Pak-kiaⁿ téng-po· 9 tiám-cheng chiu Lūn-tun kúi-tiám? Kiám-chhái Lūn-tun téng-po· 9 tiám chiu Pak-kiaⁿ kúi-tiám? Tek Thâu-tsá 1 tiám 14 hun; Ē-pō· 4 tiám 46 hun.

16. Hái-bīn ũ nng chiah chiàu-tsūn; chit-chiah Jit-pún ê, chit-chiah Tāi-chheng ê. Jit-pún tsūn khòaⁿ jít lâi sng chiu tsai hit só·-tsāi sī ē-po· 3 tiám cheng: Tāi-chheng tsūn tng-sī khòaⁿ lâi sng chiu tsai sī téng-po·, 9 tiám-cheng, che nng chiah tsūn saⁿ-lī kúi-tō·? Tah-lóh chit-chiah khah hiông tang? Tek 82 tō· 30 hun; Jit-pún ê.

17. Ū íⁿ-khoân; i-ê tit-kèng 5 chhioh, chiu chit-chiu kúi-chhioh? Tek 15·708.

18. Ū íⁿ-khoân; chit-chiu 1 phò· 5 lí 254 pō· 4 chhioh 4 chhùn. I ê tit-kèng kúi-lí? Tek 5.

19. Kiám-chhái Tsúi-chhiⁿ lí Jit 108000000 lí chiu 88 jít kú sèh Jit chit-pái. Tsúi-chhiⁿ chit-biáu kú kiâⁿ kúi-lí? Tek 89·3.

20. Ū sù-hong ê chhiⁿ chit-sok; gōa-bīn chiu-úi ū 44 ki. Chek-tsū kúi-ki? Tek 144.

21. Bé-chhia-lūn ê tit-kèng 28·7 chhùn: chhia kiâⁿ 1 phò·, lūn tiòh lín kúi-pái? Tek 2000.

22. Ū tiâⁿ tng 2 tng 4, khoa 1 tng 8. Sì-bīn 3 chhioh khoa pho· sì-kak tsng, tiong-ng pho· chiòh-nng. Kiám-chhái chit-chhioh sù-hong ê tsng 1 tè tát 10 ê-íⁿ, pho·-tsng ê kang hām-he, 1 tng sù-hong tiòh 7 kak 5; koh pho·-chiòh-nng 1 tng sù-hong tiòh 2 kho·. Sng 1 kho· ōaⁿ 1080 chhiⁿ, hit-ê tiâⁿ ê só·-hùi kiōng kúi-kho·? Tek 7·94.

23. Tui Gèh háp-sok kàu koh chit-pái háp-sok ū tú-tú 2551443 biáu, chiu kiám-chhái gèh tōa-sòe liân-liân saⁿ-sòe, kàu 60 gèh bé chiu ōe tsoáh jōa-kú? Tek 1 jít 20 tiám 3 hun.

24. Pak-kiaⁿ pí Lūn-tun khah hiòng-tang 116 tō· 30 hun, Kng-tang pí Lūn-tun khah hiòng-tang 113 tō· 10 hun. Kiám-chhái Pak-kiaⁿ, Kng-tang, siang siâⁿ ū thian-būn-koán iā ū tù lāh-jít. Bó· ní Pak-kiaⁿ sng saⁿ-gèh chhoe-it ē-hng gèh háp-sok 11 tiám chhut 50 hun. Pak-kiaⁿ ê lāh jít sng tsòe 3 gèh chhoe-it, Kng-tang só· tù ê lāh jít tiòh sng tsòe sīm-mih jít? Tek Jī gèh saⁿ-tsáp.

25. Tsūn, cheng-chiah ū sī-cheng thang khòaⁿ Lūn-tun kúi-tiám-cheng. Hái-tiong bó· tsūn-tsú khòaⁿ jít tú-tú tiong-tàu koh liām-piⁿ khòaⁿ sī-cheng, tsai Lūn-tun ū téng-po· 10 tiám 30 hun tsún-tsún. Hit-chiah tsūn pí Lūn-tun khah hiòng kúi-tō·? Tek 22° , 30.

26. Kiám-chhái tsūn Ē-mng khui beh khi Tang-iūⁿ, bó·-jít khòaⁿ Jit tú-tú tiong-tàu, chiu khòaⁿ tsūn-nih ê sī-cheng tsai Lūn-tun 3 tiám-pòⁿ. Sng Lūn-tun pí Ē-mng hiòng-sai 118 tō· 16 hun, chiu tsūn pí Ē-mng hiòng tang kúi-tō·? Tek 9° , 14.

27. Ū hí-tí íⁿ-íⁿ ê hō· lāng ēng chhiūⁿ lāi úi: úi chit-tng só·-hùi tiòh 1 kho· 2 kak 5. Kiám-chhái só·-hùi kiōng 117 kho· 8 kak, chiu tí ê tit-kèng kúi-pō·? Tek 60.

28. Ū hí-tng íⁿ-íⁿ ê; i-ê tit-kèng 8 tng. Chiu-úi-i ū lō· 3 chhioh khoa. Kiám-chhái cheng-he 1 tng sù-hong tiòh kho·-pòⁿ-gūn chiu cheng hit tiâu lō· kiōng tiòh kúi-kho·? Tek 11·73.

29. Ū po· iⁿ-iⁿ-ê; lâi chiu-ûi i ū 39 tâng 2 chhih 7. Kiám-chhái an-chháu 1 tâng sù-hong tiòh 40 chīⁿ, chiu chit-ê po· an-chháu kiōng tiòh kúi ê-iⁿ? Tek 4908.

30. Ū hūg, tâng 60 pō· 4 chhih 5, khoa 40 pō· 3 chhih. Tiong-ng ū hī-tūg iⁿ-iⁿ-ê, seh chit-chiu ū 31 pō· 2 chhih 0 chhūn 8, kī-û lóng an-chháu. Hék-sī an-chháu ū phín 1 bó· tiòh 1 kho· 2, chiu an-chháu ê só·-hùi kiōng kúi-kho·? Tek 11·97.

31. Ū tsúi-chíⁿ, lâi-bīn lúi chiòh hō·i iⁿ-iⁿ. Sít-lâi ūi chit-chiu 15·708 chhih. Tsúi 1 tâng chhim chiu chíⁿ-lâi tsúi kúi-tàⁿ, sng 1 chhih lip-hong 1000 niú tâng? Tek 122·71875.

32. Hék-sī tōe-kiū ê tit-keng 26000 lí, jít ê tit-keng 2938000 lí, chiu jít kui-kiū ê bīn khah tōa tōe-kiū ê bīn kúi-pē? Tek 12769 pē.

33. Ū lō· tsòe iⁿ-khoan; lâi seh-i tiòh kiāⁿ 1 phò·. Saⁿ-lâng tâng-sī tâng-só·-tsāi khí-sin lâi seh. Chit-ê kiāⁿ 1 lí tiòh 5 hun kú chit-ê 6 hun, chit-ê 7 hun. Kiāⁿ kàu saⁿ-lâng tâng-sī tī goan-só·-tsāi saⁿ-kap tī-teh, tiòh jōa-kú? Ták-ê tiòh seh kúi-pái chiu án-ni? Tek 35 tiám; 42 pái, 35 pái, 30 pái.

34. Kiám-chhái tah tsūn chiu-ûi lâi seh Ē-māg hái-sū ū 10 phò· 2 lí, chiu 3 chia hē-hun-tsūn-á tâng-sī, tâng-só·-tsāi khui lâi-seh. Chit-chiah chit-tiám kú oe kiāⁿ 15 lí, koh chit-chiah oe kiāⁿ 20 lí, koh chit-chiah oe kiāⁿ 25 lí. Tiòh kúi-tiám kú chiu lóng tī pún só·-tsāi saⁿ-kap tī-teh? Ták chia tiòh seh kúi-pái chiu án-ni? Tek 20 tiám 24 hun; 3 pái, 4 pái, 5 pái.